Nipashe

Jumanne Julai 30, 2024 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

ISSN 0856 • Na. 0581753

www.ippmedia.com

MWANGA WA JAMII

The Guardian digital nipasheTZ nipasheTZ nipasheTZ 0745 700710

LIKE & FOLLOW US

RIPOTI MAALUM - 2

Ukeketaji wageuzwa kuwa kipato

UKURASA 7

UKURASA 19

Nchimbi awananga wapinzani kukejeli CCM

UKURASA 19

Adaiwa kumnyonga mwanawe na kumkata viungo vyake

DE GEA ANUKIA SERIE A

UKURASA 22

KILIO CHASIKIKA

Rais Samia Suluhu Hassan akiongoza Mkutano wa 15 wa Baraza la Taifa la Biashara, Ikulu jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: IKULU**

• **Kamati** kuundwa kuchunguza malalamiko ya kodi kwa wafanyabiashara

... *Endelea ukurasa 3*

YALIYOMO

UKURASA WA 16

SHEHENA YA VIPODOZI YATEKETEZWA MBEYA

SHEHENA ya vipodozi vilivyopigwa marufuku kuingizwa nchini, yenye thamani ya zaidi ya Sh. bilioni moja imeteketezwa mkoani Mbeya baada ya kukamatwa na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), ikiingizwa kupitia njia za panya...

Kinana ajiuzulu uongozi CCM, Samia aridhia

UKURASA 3

Ummy aanika sababu ya uhaba mkubwa watumishi afya vijijini

UKURASA 2

MICHEZO AZIZ KI AWEKA REKODI SAUZI, YANGA WAITWA UK.24

MAONI, UK.6

Rais Samia Suluhu Hassan akiongoza Mkutano wa 15 wa Baraza la Taifa la Biashara, Ikulu jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: IKULU**

Ummy aanika sababu ya uhaba mkubwa watumishi afya vijijini

Na Romana Mallya

WAZIRI wa Afya, Ummy Mwalimu, amesema kuna uhaba wa watumishi wa afya kwa zaidi ya asilimia 50, huku maeneo mengi yakiwa ni ya pembezoni, ambako watumishi wengi wanaomba na wanahitaji kubaki mijini.

Alisema hayo jana wakati akifungua kongamano la siku tatu la kumbukizi ya Rais Mstaafu wa Awamu ya Tatu, Benjamin Mkapa, lililoandaliwa na Taasisi ya Benjamin Mkapa (BMF) na kukutanisha wadau kutoka sekta ya umma, binafsi na mashirika yasiyo ya kiserikali.

Wadau hao wamekutana kujadili kwa pamoja changamoto zilizoko katika sekta hiyo na mafanikio waliyonayo katika utoaji wa huduma.

Waziri Ummy alisema kupitia kongamano hilo, pia wanategemea kupata maoni na ushauri wa wadau katika kutengeneza Mkakati wa Sita wa Taifa wa Sekta ya Afya 2026/31 huku ukiendana na kukamilika kwa Dira ya Taifa ya Maendeleo 2050.

Alisema changamoto kubwa hivi sasa wanayokabiliana nayo katika sekta hiyo ni rasilimali watu ya watumishi na suala la ugharamiaji wa huduma za afya.

"Hali ya watumishi wa afya, tunauhaba wa watumishi wa afya zaidi ya asilimia 50. Mnaweza kusema Waziri mbona kila siku (takwimu) inapanda haipungui.

"Hii ni kwa sababu tumejenga sana zahanati, vituo vya afya, hospitali za wilaya na kuanzisha huduma za kibingwa kwa hiyo naona uhaba wa watumishi wa afya ipo zaidi ya asilimia 50 kwa sasa na changamoto kubwa ipo ngazi za chini katika zahanati, vituo vya afya na hospitali za wilaya," alisema.

Ummy alisema wanamshukuru Rais Samia Suluhu Hassan ambaye kila mwaka amekuwa akitoa vibali vya kuajiri na sasa wizara hiyo pamoja na Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI) na Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma (UTUMISHI), wametangaza nafasi za ajira ambazo idadi yake hakuitaja.

Alisema changamoto wanayokutana nayo ni kwamba uhaba uko mikoa ya pembezoni na watumishi wanaoomba na wanawahitaji wengi kubaki maeneo kama Dar es Salaam, Mwanza, Arusha na Dodoma.

"Ni changamoto tunayopambana nayo na nimeongea na Waziri mwenzangu Mohamed Mchengerwa kwamba, tutasema wewe unapaswa kwenda Halmashauri ya Uvinza ambako kuna uhaba mkubwa wa watumishi. "Tumejifunza hili kupitia Taasisi ya Benjamin Mkapa Foundation wanapeleka watumishi Uvinza. Mazingira ni mazuri na miundombinu imeboreshwa.

"Niwatoe wasiwasi watumishi kutoogopa kufanya kazi maeneo ya pembezoni kwa kuwa huduma zote muhimu zipo na TAMISEMI wamekwenda mbali sasa wanajenga huko mpaka shule za mchepuo wa Kiingereza zikiwamo halmashauri za vijijini," alisema.

Kuhusu mchango wa Hayati Mkapa katika sekta hiyo, Waziri Ummy alisema alikuwa mmoja wa vinara wa kuhakikisha Watanzania wanapata huduma bora na mambo mengi ya sekta hiyo yalianzia kwake ikiwamo Sheria ya Bima ya Mfuko wa Taifa wa Afya (NHIF) iliyoasisiwa na kubuniwa mwaka 2000 na sasa inahudumia mamia ya watu.

Pia alisema kwa sasa NHIF imekuwa chanzo kikubwa cha mapato ya hospitali za umma na binafsi ana takriban asilimia 50 yanayotokana na huduma zinazofadhiliwa na mfuko huo.

Kuhusu Taasisi ya Benjamin Mkapa Foundation, waziri huyo alisema moja ya kazi kubwa inayofanya ni masuala ya rasilimali watu katika afya na kusaidia kuajiri wataalamu wa afya hususani maeneo ya pembezoni.

Pia alisema wamekuwa wakitoa mkataba wa miaka mitatu kwa wataalamu ambao baada ya muda wanapozoea mazingira husika, serikali kuwaingiza katika ajira rasmi.

Mkurugenzi wa Programu na Ukuaji wa Taasisi hiyo, Rahel Sheiza, alisema yako mambo mengi sekta mtambuka yanayoathiri ukuaji, upatikanaji na utendaji wa watumishi.

Pia alisema kupitia kongamano hilo pamoja na mambo mengine wanajadili ukuaji wa teknolojia, mabadiliko ya tabianchi, uhusishwaji wa sekta binafsi, haja ya utendaji na uwajibikaji.

Alisema katika sekta ya rasilimali watu pamoja na kuangalia uhaba wa zaidi ya asilimia 50 ya watumishi, kuna uhaba zaidi wa kinadharia na kuendana na mabadiliko ya kitaifa na kimataifa ili kupata watumishi wenye tija, stahiki na wavumilivu.

Alisema taasisi hiyo kwa zaidi ya miaka 18 imejikita kuongeza nguvu kwa kuhakikisha kuna upatikanaji wa watumishi wa afya ambao si tu kwa namba bali pia, sifa na utendaji kazi.

Alisema hadi sasa wameajiri watumishi 5,200 katika maeneo yenye changamoto, kujenga nyumba 480, kutoa mafunzo na kuongeza nguvu ya rasilimali fedha.

Katika kongamano hilo baadhi ya washiriki wakimamo mabalozi, wameeleza umuhimu wa ushirikiano wa kimataifa na uwekezaji katika bima ya afya, ili kuhakikisha upatikanaji wa huduma bora kwa wananchi na matumizi ya teknolojia katika kutoa huduma.

KUPOTEA KWA CHETI

RUTH PROSPER NDIKIZE anatangaza kupotea kwa cheti cha kuhitimu kidato cha nne chenye No. **CS20173905** Kilichotolewa na Baraza la Mitihani la Taifa kupitia KISASA SECONDARY SCHOOL mwaka 2020, Cheti hiki kimepotea Jijini Dodoma. Yeyote atakaekiona atoe taarifa kituo cha polisi. Taarifa ya Polisi: **PHQ/DOD/DOD/6128/2023.**

KUPOTEA KWA KADI YA PIKIPIKI

YONAH KISUDA NGOMA anatangaza kupotelewa na kadi ya pikipiki yenye namba za usajili **MC 843 DFZ** aina ya **SINORY** yenye jina la **TANZANIA CHINA TRADE, TOURISM DEVELOPMENT LTD.** Chassis namba **LD3PCJ6J0NZ001880.** Engine namba **SR156FMI22011880.** Yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo chochote che polisi. Taarifa ya polisi: **PHQ/SIN/MAN/5363/2024.**

KUPOTEA KWA CHETI

Brian Theobald Chrizant anatangaza kupotelewa na cheti cha kidato cha sita chenye index namba **S1599/0775** kilicholewa na **Baobab** Secondary School Mwaka 2019. Yeyote atakayekiona atoe taarifa kituo cha polisi. Taarifa ya polisi: **PHQ/DAR/UBU/110424/2024.**

FOMU MIRATHI - 2

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika mahakama ya Mwanzo ya wilaya ya TEMEKE Kituo cha JUMUISHI Mkoa DAR ES SALAAM

Usimamizi wa Mirathi Na. 1107/2024

KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA MAREHEMU KASSIM MOHAMED RUPAPURO

KATIKA SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA MSIMAMIZI YALIYOLETWA NA OMARI KASSIM RUPAPURO

TANGAZO

(kanuni ya 5(2) ya Kanuni za Usimamizi wa Mirathi Mahakama za Mwanzo)

Watu wote wanaodai kuwa na uhusiano wowote/maslahi yoyote na mirathi ya marehemu tajwa hapo juu, wanaalikwa kuja na kuhudhuria katika shauri hili endapo wakitaka kufanya hivyo mnamo tarehe 15 mwezi 08 mwaka 2024 kabla huyo mwombaji hajateuliwa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia;

Endapo kuna yeyote mwenye wosia wa Marehemu anaweza kuuleta mahakamani kukaguliwa.

Imetokewa leo tarehe 25 mwezi 07 mwaka 2024.

HAKIMU

Olengurumwa ashinda kesi dhidi ya mamlaka mahakama za chini

Na Kulwa Mzee

MAHAKAMA ya Rufani imeamuru shauri la kupinga vifungu vya Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai vinavyoruhusu washtakiwa kushtakiwa kwenye mahakama za chini, ambazo hazina mamlaka ya kusikiliza kesi hizo lirudi Mahakama Kuu kwa ajili ya kusikilizwa upya pingamizi.

Mahakama hiyo ilitoa uamuzi huo jana baada ya kusikiliza rufani iliyowasilishwa na Onesmo Olengurumwa akipinga shauri hilo kutupiliwa mbali na Mahakama Kuu.

Akisoma uamuzi huo, Naibu Msajili wa Mahakama ya Rufani, Omary Kingwele, alisema jopo la majaji watatu wa Mahakama Kuu walikosea kumpangia jaji mmoja kati yao kusikiliza pingamizi lililosababisha kesi ya Olengurumwa kutupiliwa mbali.

"Utaratibu sahihi ni kwamba endapo kuna pingamizi limewasilishwa mahakamani, Jaji Kiongozi au Jaji Mfawidhi ndiye anapaswa kupanga jaji wa kusikiliza pingamizi hilo na sio majaji wenyewe watatu kuamua nani wa kusikiliza kati yao.

"Mahakama hii baada ya kusikiliza hoja za pande zote mbili inaamuru shauri lirudi tena Mahakama Kuu kwa ajili ya kupangiwa Jaji wa kusikiliza pingamizi lililowasilishwa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali mwaka 2019 kuwa kesi hiyo inafanana na kesi iliyowahi kuamuliwa miaka ya nyuma (kesi ya Galeba)," alisema Msajili.

Kesi hiyo ilisikilizwa Julai 9, mwaka huu, mbele ya jopo la majaji watatu wa Mahakama ya Rufani ambao ni Lameck Mlacha, Augustine Mwarija na Sam Rumanyika.

Kesi hiyo ilifunguliwa na Mtetezi wa Haki za Binadamu, Wakili Onesmo Olengurumwa dhidi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali mwaka 2021 na ilisikilizwa Julai 9, mwaka huu, katika Mahakama ya Rufani ya Tanzania.

Rufani hiyo inatokana na uamuzi wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Masjala ya Dar es Salaam uliotolewa mwaka 2020. Mahakama Kuu ilitupilia mbali kesi hiyo kwa misingi kwamba aina ya maombi na kiini cha msingi katika maombi hayo, tayari ilikwishaamuliwa katika mashauri ya awali.

Shauri hilo lilikuwa linapinga vifungu vya Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai vinavyoruhusu washtakiwa kushtakiwa kwenye mahakama za chini ambazo hazina mamlaka ya kusikiliza kesi hizo.

Vifungu vilivyolalamikiwa ni namba 178, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 256, 257,258 na 259 vya Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai (CPA) kwa ajili ya kuwa vinakiuka Katiba na haki za binadamu kwa mfano haki ya kusikilizwa kwa usawa, usawa mbele ya sheria ambazo zipo katika Ibara ya 13 (1) (2) na (6) (a) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya 1977.

Mrufani alikuwa na hoja mbili ambazo ni Mahakama Kuu ilikosea kutupilia mbali kesi hiyo kwa kigezo kuwa kiini na aina ya kesi hiyo ilikwisha amuliwa katika kesi ya Galeba wakati kesi ya Galeba ilipinga vifungu viwili tu huku kesi ya Olengurumwa inapinga vifungu 13 vya CPA.

Hoja ya pili ni kwamba jopo la majaji wa Mahakama Kuu walikosea wao kama wao kumpangia Jaji mmoja kati yao ili kusikiliza pingamizi lililosababisha kesi hiyo kutupwa kinyume na utaratibu ambapo ilitakiwa Jaji Kiongozi ndiye apange jaji mmoja kwa ajili ya kusikiliza pingamizi.

Kilio cha wafanyabiashara kodi chasikika

Na Jenifer Gilla

SERIKALI imesikia kilio cha wafanyabiashara na kuahidi kuwa itaunda kamati ya kupitia mifumo ya kodi kwa ajili ya kushughulikia tatizo hilo ili kuweka mazingira mazuri ya kundi hilo katika ufanyaji kazi wao.

Rais Samia Suluhu Hassan alisema hayo jana Ikulu, Dar es Salaam, katika mkutano wa 15 wa Baraza la Taifa la Biashara (TNBC) baada ya Taasisi ya Sekta Binafsi Tanzania (TPSF), kueleza changamoto wanazokutana nazo wafanyabiashara zikiwamo kufungiwa akaunti za benki, kuchukuliwa fedha bila utaratibu sahihi na kufungiwa mashine za kutoa risiti (EFD).

Mkutano huo uliongozwa na Rais Samia na kuhudhuriwa na wajumbe wa baraza hilo na wawakilishi kutoka vyama vya wafanyabiashara, wawekezaji na watendaji wakuu wa kampuni binafsi.

Akifungua mkutano huo, Rais Samia alisema hivi karibuni alifanya kikao na baadhi ya wafanyabiashara kusikiliza kero zao na suala la kodi lilijitokeza.

Kutokana na hali hiyo, alisema serikali imeamua kuunda kamati itakayopitia mfumo mzima wa ulipaji kodi, ikiwamo utekelezaji wa sera na sheria ili kuweka mazingira wezeshi kwa wafanyabiashara na hatimaye wanufaike na kufurahia shughuli wanazofanya.

"Serikali imedhamiria kuondoa hizo changamoto kwa hiyo tutaunda kamati itakayoshirikisha wajumbe kutoka serikalini na sekta binafsi, mpitie kwa undani halafu mtuletee mapendekezo na ushauri mtakaoona unafaa," alibainisha.

Rais alisema anafahamu bado kuna changamoto katika maeneo mbalimbali ikiwamo baadhi ya watendaji wa serikali kutoelewa dhamira ya kuwezesha biashara na uwekezaji, stempu za kodi na uchelewashaji wa vibali.

Pia alimwagiza Waziri wa Viwanda na Biashara na Kamishna Mkuu wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) kufanya kazi kwa karibu na wafanyabiashara na wawekezaji, ili kutatua changamoto zinazowakabili na wameshaanza kazi hiyo.

Alisema kupitia falsafa ya R4, serikali inaendelea kuboresha mazingira ya biashara na kukuza uwekezaji hususan vijijini ambako ndiko kunahitaji nguvu zaidi kwa sasa na kutoa kipaumbele kukuza biashara ya kikanda na kimataifa.

"Hivyo basi nawataka wakuu wa mikoa na wilaya wa mipakani kuhakikisha biashara mipakani zinafanyika kwa wepesi kwa kuondoa vikwazo na vizuizi visivyo na lazima," aliagiza.

Alisema tangu kuanzishwa kwake, TNBC imekuwa muhimu kwa kuishauri serikali namna bora ya kuboresha mazingira ya biashara, ikiwamo kuboresha sera, sheria na taratibu za biashara na uwekezaji.

Rais alisisitiza Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari, kuiunganisha mifumo hiyo na kuhakikisha kuwa ifikapo Desemba 2024 mifumo yote mipya na ya zamani inasomana ili kurahisisha utoaji huduma kwa sekta binafsi na wadau wengine.

Alisema pamoja na changamoto za kidunia, uchumi wa nchi bado ni himilivu, kukua na kuimarika zaidi. Alisema mwaka 2023 ulikua kwa asilimia 5.2 ikilinganishwa na asilimia 4.7 ya mwaka 2022 huku mfumuko wa bei ukiwa asilimia tatu ikiwa ni ndani ya malengo na utoshelezi chakula ni zaidi ya asilimia 120.

Hali hiyo, alisema imewezesha kukuza biashara na kuvutia uwekezaji zaidi, kwa kuwa tangu Julai, 2021 hadi Juni, 2024 miradi mikubwa 1,350 ya uwekezaji yenye thamani ya Dola za Kimarekani bilioni 14.2 ilisajiliwa na kutarajiwa kuzalisha ajira 324,381.

Alisema kupitia falsafa ya R4, serikali imekuja na mageuzi ya kuondoa ukiritimba katika uendeshaji wa shughuli za reli kwa kurekebisha Sheria ya Reli, ili kuruhusu waendeshaji binafsi kutumia miundombinu hiyo kutoa huduma za usafirishaji.

Mwakilishi wa Mwenyekiti wa TPSF, Ally Amour, alisema changamoto hizo za kikodi zinatokana na udhaifu katika usimamizi wa sheria ya kodi, jambo linaloharibu uhusiano kati ya wafanyabiashara na TRA.

Alisema katika kikao na wafanyabiashara hao waligundua kuwa kuna wafanyabiashara waliokuwa na madeni ya kodi na waliingia makubaliano ya kulipa na wakakiuka, hivyo kwa mujibu wa sheria TRA ilikuwa sahihi kuwaandikia barua ya kuwakumbusha kulipa deni haraka.

Pia walibaini kuna wafanyabiashara waliokuwa na madeni makubwa ya nyuma na hawakuwa na makubaliano na TRA ya namna ya kulipa hivyo hali iliyosababisha kuandikwa barua hizo.

Amour alisema kuna wafanyabiashara ambao hawakuwa na deni lolote na hivyo hakukuwa na haja ya kuwaandikia barua ya kukumbusha kulipa madeni. Pia alisema waliona kuna upungufu katika kufanya tathmini ya mizigo bandarini na kamata zilizokuwa zinaendelea Kariakoo zilikuwa zinashinikiza utolewaji wa risiti za EFD.

Pia alisema walibaini kuna ongezeko la biashara za magendo hasa za bandia ambalo linaathiri ushindani wa biashara nchini, na walishakutana na kamishna wa TRA kujadili namna ya kukabiliana na suala hilo na kuongezwa wigo wa ulipaji kodi. Aidha, alisema ofisi ya msuluhishi wa malalamiko ya taasisi ya kikodi kuwa chini ya TRA itasababisha isitekeleze majukumu yake kwa weledi na kushauri iwe huru ili kupunguza malalamiko ya wafanyabiashara.

Pia alishauri kutafuta suluhu ya sekta isiyo rasmi ili iwe rasmi kwa ajili ya kuongeza wigo wa walipa kodi kufikia asilimia 10 ya Watanzania.

Alisema uhaba wa dola ya kimarekani bado unaathiri biashara nchini kwa sababu wanashindwa kununua malighafi za viwandani, upatikanaji wa mafuta na kushauri serikali ipunguze matumizi ya fedha hiyo katika kununua bidhaa zinazozalishwa nchini. Alishauri pia wafanyabiashara wasigeuzwe kuwa maadui, kutengenezewa mizengwe na figisu pale wanapotoa ripoti ya masuala ya rushwa na upotevu wa mapato kama ilivyotokea Arusha kwa mfanyabiashara ambaye ni mwanachama wao.

Aidha, alisema sekta binafsi itaendelea kufanya kazi kwa weledi na kuchangamkia fursa ndani na nje ya nchi na kulipa kodi.

Rais wa Zanzibar, Hussein Mwinyi, alisema kupitia mkutano huo imedhihirika kuwa wafanyabiashara wako tayari kulipa kodi kwa mujibu wa sheria kwa kufahamu kuwa hakuna nchi inayoweza kupata maendeleo bila kukusanya kodi.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI), Mohamed Mchengerwa, alisema ofisi hiyo kwa kushirikiana na TNBC imeratibu na kuwezesha mikutano yote ya mabaraza ya biashara iliyofanyika katika mikoa mbalimbali.

Kinana ajiuzulu CCM, Samia aridhia

Na Mwandishi Wetu

MAKAMU Mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi (CCM) Bara, Kanali (mstaafu) Abdulrahman Kinana, amejiuzulu wadhifa huo.

Taarifa kwa vyombo vya habari iliyotolewa jana na Katibu wa Halmashauri Kuu ya Taifa (NEC) ya CCM (Itikadi, Uenezi na Mafunzo), Amos Makalla, ilisema Kinana alimwandikia barua Mwenyekiti wa Taifa wa CCM, Rais Samia Suluhu Hassan, kuomba apumzike.

Makala alisema kutokana na ombi hilo Mwenyekiti huyo wa chama hicho, amekubali ombi hilo.

Kwa mujibu wa taarifa ya Makalla, Samia alimjibu: " Ni kweli nilipokuomba utusaidie kwa nafasi ya Makamu Mwenyekiti, nilikuahidi utakaa muda mfupi kama ulivyoomba, na kwa kweli nilipenda uendelee kutusaidia lakini kwa kuwa uliomba sana na ahadi ni deni, nalazimika kwa moyo mzito kuridhia kujiuzulu kwako."

Pamoja na kuchukua uamuzi huo, Makalla alisema Mwenyekiti wa CCM (Rais Samia) amesisitiza kuwa chama kitaendelea kutumia uziefu wake na maarifa ya Kinana kila vitakapohitajika.

"Chama Cha Mapinduzi kinamshukuru Ndugu Kinana kwa mchango wake mkubwa katika chama chetu," ilimalizia taarifa hiyo.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA KILIMO
BODI YA KAHAWA TANZANIA

(Imeanzishwa kwa Sheria ya Kahawa Namba 23 ya Mwaka 2001 na Marekebisho ya Sheria za Mazao Na. 20 ya mwaka 2009)

TAARIFA KWA UMMA

KUH: TANGAZO LA MAOMBI YA UZALISHAJI MICHE BORA YA KAHAWA KWA MSIMU WA 2024/25.

1.0. UTANGULIZI

Bodi ya Kahawa Tanzania inatekeleza mpango wa uzalishaji wa miche bora ya kahawa ambao unaolenga kuzalisha miche milioni 20 ambayo itapandwa katika msimu wa upandaji wa kahawa 2025 – 2026 ikiwa ni utekelezaji wa makubaliano ya wadau wa kahawa kuhakikisha kuwa wakulima wanapata miche bora ya kahawa kulingana na mahitaji yao. Tangazo hili linatolewa kuwaalika wazalishaji wa miche ya kahawa (Vyama vya ushirika, vikundi vya uzalishaji miche ya kahawa na wazalishaji binafsi wa miche) kuwasilisha maombi ya kuzalisha miche kupitia Halmashauri za Wilaya wanazofanya shughuli za uzalishaji wa miche ya kahawa.

2.0 UTARATIBU WA UOMBAJI WA MIKATABA YA UZALISHAJI MICHE YA KAHAWA

Wazalishaji wa miche ya kahawa wenye nia na uwezo wa kuzalisha miche watatakiwa kuwasilisha maombi ya mikataba ya kuzalisha miche ya kahawa kupitia Halmashauri zao wakiainisha mambo yafuatayo;

i. Eneo au mahali kitalu kilipo.
ii. Aina ya miche anayotaka kuzalisha.
iii. Idadi ya miche anayotarajia kuzalisha.
iv. Uthibitisho wa mafunzo kutoka Taasisi ya Utafiti au uzoefu wa kuzalisha miche ya kahawa.

Mara baada ya maombi hayo kupitishwa na Halmashauri husika na wazalishaji hao kutambulishwa kwa Bodi ya Kahawa wataingia makubaliano ya kuzalisha miche bora na Bodi ya kahawa, kuzalisha miche katika Halmashauri kulingana na mahitaji ya miche katika maeneo hayo na pia rasilimali zilizopo. Aidha utaratibu wa kuwachagua wazalishaji wa miche watakaopewa mikataba utazingatia vigezo vifuatavyo;

i. Wazalishaji wawe wamepitishwa na kupendekezwa na Halmashauri husika.
ii. Kuwa na eneo linalofaa kwa ajili ya kuanzisha vitalu vya miche ya kahawa mfano uwepo wa chanzo cha maji, barabara inayopitikana.
iii. Wawe wamekwisha pata mafunzo ya uzalishaji miche ya kahawa.
iv. Uhitaji wa miche ya kahawa katika Halmashauri husika na pia kwa kuzingatia rasilimali zilizopo.
v. Utayari wa kupewa mafunzo ya utunzaji wa miche na kukaguliwa na maofisa wa Bodi ya Kahawa, Halmashauri ya Wilaya na utafiti.

Angalizo: Wazalishaji wa miche ya kahawa (AMCOS, au wazalishaji binafsi wa miche ya kahawa) watakaofuata utaratibu huu, ndio tu watahusika katika uratibu wa ugharamiaji wa miche unaotekelezwa na Bodi ya Kahawa. Maombi yote yatumwe kwa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya husika kabla ya tarehe 31 Agosti, 2024 na baada ya kuyachambua na kutoa mapendekezo atayatuma kwa Mkurugenzi Mkuu wa Bodi ya Kahawa Tanzania kwa kuthibitishwa na kutolewa mikataba.

Imetolewa na,

MKURUGENZI MKUU,
BODI YA KAHAWA TANZANIA,
S. L. P 732,
MOSHI

TANGAZO

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA
Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

Amana Bank
Pamoja, katika njia sahihi

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 30 JUNI 2024

	SHS '000 Robo Mwaka/ Mwaka wa sasa 30 - 06 - 2024	SHS '000 Robo Mwaka iliopita 31 - 03 - 2024
A. MALI		
1. Fedha Taslimu	11,247,670	11,023,266
2. Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	23,627,763	28,981,374
3. Uwekezaji Katika Amana za Serikali	0	0
4. Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	20,041,978	10,274,505
5. Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	11,166	190,532
6. Miamala Baina ya Matawi	0	0
7. Bili Zilizoafikiwa	0	0
8. Dhima za Wateja Zilizokubalika	0	0
9. Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	38,198,792	30,766,907
10. Uwekezaji Katika Amana Nyingine	1,000,479	1,000,719
11. Mikopo Halisi Iliyopo	188,159,144	178,987,912
12. Mali Nyingine	6,147,778	8,355,068
13. Uwekezaji wa Hisa	0	0
14. Akaunti za udhamini	0	0
15. Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	9,909,501	10,044,181
16. JUMLA YA MALI	**298,344,271**	**279,624,464**
	0	0
B. DHIMA	0	0
17. Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	0	0
18. Amana za Wateja	232,377,270	219,230,845
19. Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	0	0
20. Amana Maalumu	17,408,453	14,359,795
21. Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	0	0
22. Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	116,679	122,805
23. Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	1,645,244	1,732,117
24. Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	0	0
25. Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	0	0
26. Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	106,807	80,214
27. Dhima Nyingine	11,178,704	10,662,789
28. Madeni	6,750,000	6,750,000
29. JUMLA YA DHIMA	269,583,157	252,938,565
30. MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)	**28,761,114**	**26,685,899**
C. FEDHA ZA WANAHISA		
31. Mtaji wa Hisa Uliolipwa	45,060,215	45,060,215
32. Akiba ya Mtaji	0	0
33. Mapato Yaliyobakizwa	(19,468,815)	(19,468,815)
34. Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	3,169,717	1,094,498
35. Akaunti Nyingine za Mtaji	0	0
36. Stahiki ya Wenyehisa Chache	0	0
37. JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA	**28,761,114**	**26,685,899**
38.Dhima Zisizo Dhahiri	10,702,090	21,663,129
39. Mikopo Chechefu	14,282,378	12,407,454
40. Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	9,111,448	8,708,227
41. Mali Nyingine Chechefu	275,046	1,148,046
D. BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA		
(i) Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	9.6%	9.5%
(ii) Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	7.3%	6.5%
(iii) Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	79.0%	80.4%
(iv) Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	66.1%	67.1%
(v) Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	79.3%	78.5%
(vi) Ongezeko la Amana	6.9%	4.8%
(vii) Ongezeko la Mali	6.7%	3.9%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI
KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30 JUNE 2024

	SHS'000 Robo ya Mwaka sasa	SHS'000 Robo ya mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)	SHS'000 Limbikizo la Mwaka wa sasa	SHS'000 Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)
	30 - 06 - 2024	**30 - 06 - 2023**	**30 - 06 - 2024**	**30 - 06 - 2023**
1. Faida itokanayo na Mikopo	6,887,451	5,122,469	13,521,591	9,915,649
2. Gawio la Faida kwa waweka Amana	(368,596)	(535,097)	(692,936)	(1,005,047)
3. Mapato Halisi ya Faida (1kutoa 2)	6,518,855	4,587,372	12,828,655	8,910,602
4. Madeni Viza Yaliyofutwa	8,370	57,925	275,923	-280,484
5. Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	-712,341	612,058	-2,325,234	1,026,057
6. Faida isiyotokana na Mikopo:	**2,421,691**	**2,075,499**	**4,581,413**	**3,835,917**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	565,708	226,928	1,006,619	526,804
6.2 Ada na Kamisheni	1,855,983	1,848,571	3,574,794	3,309,113
6.3 Gawio	0	0	0	0
6.4 Mapato Mengine	0	0	0	0
7. Gharama za uendeshaji:	**(5,559,609)**	**(5,370,172)**	**(10,987,543)**	**(10,613,653)**
7.1 Mishahara na Mafao	(2,678,309)	(2,577,023)	(5,340,299)	(4,747,840)
7.2 Ada na Kamisheni	0	0	0	0
7.3 Gharama Nyingine	(2,881,300)	(2,793,149)	(5,647,244)	(5,865,813)
8. Faida /(Hasara) ya Uendeshaji	2,676,967	622,714	4,373,213	1,387,292
9. Tengo la Kodi ya Mapato	(601,748)	(442,972)	(1,203,497)	(885,943)
10. Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	2,075,219	179,742	3,169,717	501,349
11. Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)	0	0	0	0
12. Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka	**2,075,219**	**179,742**	**3,169,717**	**501,349**
13. Idadi ya Waajiriwa	348	301	348	301
14. Mapato kwa Hisa	7.0%	-13.6%	7.0%	-13.6%
15. Idadi ya Matawi	10	10	10	10
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	0.72%	0.27%	1.1%	0.75%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	7%	8%	11%	8%
(iii) Uwiano wa Gharama za uendeshaji na Mapato Ghafi	67%	75%	67%	75%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya yatokanayo na Mikopo na Wastani wa Mali	3%	5%	6%	5%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 30 JUNI 2024

	SHS'000 Robo Mwaka Mwaka wa sasa 30 - 06 - 2024	SHS'000 Robo Mwaka Uliopita 31 - 03 - 2024
I. Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:		
Mapato/(Hasara) Halisi	2,075,218	1,094,498
Marekebisho kwa Ajili ya	-	-
- Uchakavu Katika Mali	1,203,413	2,109,486
- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-
- Gharama za ukodishaji	153,861	153,861
- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(6,574,453)	(6,642,382)
- Mabadiliko Halisi Katika Amana	18,844,724	10,626,537
- Mabadiliko ya kiwango kinachohitajika na banki kuu kisheria	(896,775)	(281,834)
- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	(449,508)	1,342,274
- Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(2,207,289)	(1,149,565)
- Mengineyo (bainisha)	-	-
- Kodi Iliyolipwa	(140,000)	(140,000)
I: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:	**12,009,192**	**7,112,875**
	-	-
II: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji	-	-
Gawio Lililopokewa	-	-
Ununuzi wa Mali za Kudumu	(324,734)	(174,057)
Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	(107,500)	(669,151)
Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
Marekebisho katika mali za Kudumu	-	-
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	(432,234)	(843,208)
	-	-
III. Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha	-	-
Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-
Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-
Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-
Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-
Mengineyo (bainisha)	(403,823)	(403,823)
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	(403,823)	(403,823)
IV. Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu		
Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	11,173,135	5,865,845
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu kwa mwanzo wa robo ya mwaka	68,063,528	62,197,683
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa robo ya mwaka	**79,236,663**	**68,063,528**

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 30 JUNI 2024

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyo-bakizwa	Ziada ya Kisheria	Mengi-neyo	Jumla
Mwaka wa sasa 2022						
Salio la mwanzo wa mwaka	45,060,215	0	(19,468,815)	-	0	25,591,400
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	0	0	3,169,717	0	0	3,169,717
Share zilizouzwa	-	0	0	0	0	-
Mapato mengine yaliyojumuishwa	0	0	0	0	0	0
Miamala na wanahisa	0	0	0	0	0	0
Gawio lililolipwa	0	0	0	0	0	0
Ziada ya Kisheria	0	0	-	-	0	0
Tengo la Ziada ya Jumla	0	0	0	0	0	0
Mengineyo	0	0	0	0	0	0
Salio la mwisho wa robo ya mwaka	**45,060,215**	0	**(16,299,098)**	0	0	**28,761,117**
	0	0	0	0	0	0
Mwaka Uliopita 2021	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Salio la mwanzo wa Mwaka	45,060,215	0	(21,067,846)	1,203,391	0	25,195,760
salio la mwanzo la bamadilio ya utaraibu wa kihasibu nanber 9	0	0	395,640	0	0	395,640
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	0	0	0	0	-
Mapato mengine yaliyojumuishwa	0	0	0	0	0	0
Miamala na wanahisa	0	0	0	0	0	0
Gawio lililolipwa	0	0	0	0	0	0
Ziada ya Kisheria	0	0	1,203,391	(1,203,391)	0	0
Tengo la Ziada ya Jumla	0	0	0	0	0	0
Mengineyo	0	0	0	0	0	
Salio la mwisho wa mwaka	**45,060,215**	0	**(19,468,815)**	-	0	**25,591,400**

Katika kuanda taarifa hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilizile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita

Jina na cheo

Abubakar Athman Ali
(Mkurugenzi Mtendaji) Imesainiwa Julai 26, 2024

CPA Saidi Mbaruku
(Mkuu wa fedha) Imesainiwa Julai 26, 2024

CPA Mwinyi Sekro
(Mkuu wa Ukaguzi) Imesainiwa Julai 26, 2024

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Joseph Gonsalves
(Mwenyekiti) Imesainiwa Julai 26, 2024

Salem Balleith
(Mkurugenzi) Imesainiwa Julai 26, 2024

Pakua Sasa Kupitia
Available on the App Store
ANDROID APP ON Google Play
Amana Bank app
Pamoja, katika njia sahihi

TANGAZO

Tariff Guide 2024

Effective: 01/06/2024

Amana Bank
Together, on the right path

	PRODUCT/SERVICES	LOCAL CURRENCY (TZS)	FOREIGN CURRENCY(USD, EUR, GBP, AED)
1	**SAVINGS ACCOUNTS (Personal/Joint/Annisaa Account) - (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	20,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Account maintenance balance	10,000	USD ,EUR ,GBP 50, AED 150
	Limit on withdrawal	No limit	No limit
	Monthly maintenance fee	2,000	Free
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000- TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	Below USD, EUR, GBP 1,000 - 0%
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	Over USD, EUR, GBP 1,000 - 0.25%
	Over the counter balance enquiry fee	500	N/A
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP Equivalent
	Bank statements above twelve months	20,000 per statement	USD, EUR, GBP Equivalent
	Electronic statement	Free	Free
2	**STUDENT ACCOUNT (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	10,000	N/A
	Account maintenance balance	10,000	N/A
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Monthly maintenance fee	Free	N/A
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000- TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	N/A
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	500	USD, EUR, GBP Equivalent
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP Equivalent
	Bank statements above twelve months	20,000 per statement	N/A
	Electronic statement	Free	N/A
3	**KILIMANJARO DIASPORA ACCOUNT (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 250
	Account maintenance balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Limit on withdrawal	No limit	No limit
	Monthly maintenance fee	Free	Free
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000 - TZS 4,500, From 1,000,001 to 10,000,000 - 0.18% of the amount Minimum TZS 18,000 and Maximum TZS 180,000	1.2% minimum USD, EUR, GBP 6
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 - 0.18% of the whole amount, Minimum fee TZS 18,000 Maximum fee TZS 180,000 Fees may be waved if a prior notice of at least 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	500	USD, EUR, GBP 1
	Bank statements (monthly, quarterly, annually)	Free	USD, EUR, GBP 1 USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 10 Per Statement
	Bank statements above twelve months	20,000 per statement	Free
	Electronic statement	Free	Free
4	**ASHRAF ACCOUNT (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	1,000,000	USD, EUR, GBP, AED 500
	Account maintenance balance	100,000	USD, EUR, GBP/GBP/EURO/ AED 100
	Monthly maintenance fee	20,000	USD, EUR, GBP/GBP/EURO 10, AED 35
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000 - TZS 4,500, 1,000,001 - 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	Below USD, EUR, GBP 1,000 - 0% Over USD, EUR, GBP 1,000 - 0.25%
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4.0 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
5	**BODABODA ACCOUNT - (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	10,000	N/A
	Account maintenance balance	10,000	N/A
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Monthly maintenance fee	Free	N/A
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000- TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	N/A
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	500	N/A
	Bank statements (monthly)	Free	N/A
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	N/A
	Bank statements above twelve months	20,000 per statement	N/A
	Electronic statement	Free	N/A
6	**NAFUU ACCOUNT - (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	10,000	N/A
	Account maintenance balance	10,000	N/A
	Monthly maintenance fee	Free for all accounts maintaining a monthly turn-over TZS 2,500,000. All account turn-over balance above TZS 2,500,000 will be charged TZS 1,500 monthly	N/A
	Limit on withdrawal	No limit	N/A
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000 - TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	N/A
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	Free	N/A
	Bank statements (monthly)	Free	N/A
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	N/A
	Bank statements above twelve months	20,000 per statement	N/A
	Electronic statement	Free	N/A
7	**HAJJ & UMRAH SAVINGS ACCOUNT**		
	Minimum opening balance	10,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Account maintenance balance	10,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Profit participation balance (Min. daily balance)	100,000	USD, EUR, GBP 1,000, AED 150
	Limit on withdrawal	Twice Annually	Twice Annually
	Monthly maintenance fee	Free	Free
	Over the counter withdrawal fee	Free - Twice annually	Free - Twice annually
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
	Hajj Time SMS Alert	Free	Free
8	**NURU SAVINGS ACCOUNT (Children Account)**		
	Minimum opening balance	10,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Account maintenance balance	10,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Profit participation balance (Min. daily balance)	Above 100,000	USD, EUR, GBP 1,000, AED 150
	Limit on withdrawal	Four times in a year	Four times in a year
	Charge on withdrawal exceeding 4 allowable withdraws per year	12,000	USD, EUR, GBP 6
	Monthly maintenance fee	Free	Free
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
9	**SALARY SAVINGS ACCOUNT - (Under Wadia Contract)**		
	Minimum opening balance	0	0
	Account maintenance balance	2,000	USD, EUR, GBP 5
	Monthly maintenance fee	1,000	Free
	Over the counter withdrawal (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	Over USD, EUR, GBP 1,000 - 0.25%
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000 - TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	USD, EUR, GBP 2
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	N/A
10	**MAFAO SAVINGS ACCOUNT - (Under Mudharabah Contract)**		
	Minimum opening balance	10,000	NA
	Account maintenance balance	Free	NA
	Monthly maintenance fee	Free	NA
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 1,000,000- TZS 4,500, 1,000,001- 10,000,000- 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000	NA
11	**PERSONAL CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum opening balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Account maintenance balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 75
	Monthly maintenance fee	11,000	USD, EUR, GBP 11, AED 50
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 500,000-3000, 500,001-1,000,000 - 3,500, 1,000,001-5,000,000- 4,500, 5,000,00-25,000,000-6,500, Above 25,000,000-15,000	USD, EUR, GBP 0.5%
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Electronic statement	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
	Profit participation balance (Min. daily balance)	N/A	USD, EUR, GBP, AED 200
12	**CORPORATE CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum opening balance	100,000	USD, EUR, GBP500, AED300
	Account maintenance balance	100,000	USD, EUR, GBP100, AED300
	Monthly maintenance fee	20,000	USD, EUR, GBP, AED 20
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 5,000,000-5,000, 5,000,001-20,000,000-7,000, 20,000,001-50,000,000-9,000, 50,000,001-100,000,000- 15,000, Above 100,000,000-30,000	USD, EUR, GBP 0.5%
	Activation of dormant account	Free	Free
	Certificate of balance to auditors/ reference letters	10,000	USD, EUR, GBP 5
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
13	**BIASHARA CURRENT ACCOUNT (SMEs)**		
	Minimum opening balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 150
	Account maintenance balance	50,000	USD, EUR, GBP 50, AED 75
	Monthly maintenance fee	15,000	USD, EUR, GBP, AED 15
	Over the counter withdrawal fee	Below TZS 500,000 -3000, 500,001- 1,000,000 - 3,500, 1,000,001 - 5,000,000 - 4,500, 5,000,001- 25,000,000 - 6,500, Above 25, 000,000 - 15,000	USD, EUR, GBP 0.5%
	Certificate of balance to auditors/ reference letters	10,000	USD, EUR, GBP 5
	Activation of dormant account	Free	Free
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy (ies)	6,000 Per Statement	USD, EUR, GBP 4 Per Statement
	Electronic statement	Free	Free
	Profit participation balance (Min. daily balance)	N/A	USD, EUR, GBP, AED 250
14	**NGO CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum opening balance	100,000	USD, EUR, GBP100, AED150
	Account maintenance balance	0	USD, EUR, GBP100, AED150
	Monthly maintenance fee	0	0
	Over the counter withdrawal fee	3,000	Below USD, EUR, GBP 1,000 - 0% Over USD, EUR, GBP 1,000 - 0.25%
	Certificate of balance to auditors/ reference letters	10,000	USD, EUR, GBP 5
	Activation of dormant account	Free	Free
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	2,000 Per Page	USD, EUR, GBP 1 Per Page
	Electronic statement	Free	Free
15	**IHSAAN CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum opening balance	0	0
	Account maintenance balance	0	0
	Over the counter withdrawal fee	0	0
	Bank statements (monthly)	Free	Free
	Second and subsequent bank statement copy(ies)	2,000 Per Page	USD, EUR, GBP 1 Per Page
	Monthly maintenance fee	Free	Free
	Electronic statement	Free	Free
16	**FIXED/TERM DEPOSITS**		
	Minimum opening balance	1,000,000	USD, EUR, GBP 1,000
	Profit participation balance	Amount placed	Amount placed
	Limit on withdrawal	Until maturity	Until maturity
	Certificate of Investment	Free	Free
	Certificate of Balance to Auditors	10,000	USD, EUR, GBP 5
17	**OTHER DEPOSIT SERVICES**		
	Over the counter balance enquiry fee (for all a/cs)	500	Free
	Account closure fee (for all account types)	Free	Free
	Activation of dormant accounts	Free	Free
	Cash deposits for all account types	Free	Free
	Cash deposits for small denominations (less than USD, EUR, GBP 50)	N/A	5% of total
18	**CHEQUE BOOKS**		
	Issuance: 100 leaves cheque book	60,000	USD 35
	Issuance: 50 leaves cheque book	30,000	USD 17.5
	Issuance: 25 leaves cheque book	15,000	USD 10
	Stop Payment of Cheque	40,000	USD 35
	Unpaid Cheque - Insufficient fund and uncleared effect	100,000	USD 50
	Unpaid Cheque - technical reason	Free	Free
	Uncollected Cheque book after advice period of 3 months	20,000	USD 12
	Withdraw by using counter cheque :Forgotten/loss/stale	15,000	USD, EUR, GBP 7
19	**BANKERS CHEQUE/ PAYMENT ORDER/ BANK /DEMAND DRAFTS**		
	Issuance: For account holder	30,000	USD 25
	Cancellation: For account holder	30,000	USD 25
	Stop payment	40,000	USD 35
20	**ATM/DEBIT CARD**		
	Issuance of ATM card fee	11,800	N/A
	Replacement of lost/stolen or damaged card	11,800	N/A
	Replacement of PIN	N/A	N/A
	Annual fee (Savings & Salary)	Savings & Salary 30,000	N/A
	Annual fee (Students & Nafuu)	20,000	N/A
	Annual fee (Ashraf)	30,000	N/A
	ATM card activation	Free	N/A
	Blocking/Hotting ATM card	Free	Free
	ATM Cash withdrawal fee through other Bank's ATMs	5,000	N/A
	ATM cash withdrawal fee per transaction Mastercard local	10,000 - 100,000 (1,800) 100,001 - 200,000 (2,200) 200,001-600,000 (2,800)	N/A
	ATM cash withdrawal fee per transaction Mastercard international	7,300	N/A
21	**FUND TRANSFERS/REMITTANCES**		
	Internal transfers within Amana Bank	To own customer account- free, Other accounts 1,500	$0.5
	Cross border transfers (TT, SWIFT) - outward USD, EUR, GBP	N/A	USD 60(If charges are shared, $80 if charges are born by sender)
	Inward Transfers (TT, SWIFT)	Free	$12 all account types, Free for Diaspora account only
	Amendment of TISS, SWIFT Message	0 - 10,000,000 (2,000) 10,000,000 - 50,000,000 (5,000) 50,000,000 & Above (10,000)	USD Equivalent
	Amendment of TT, SWIFT Message	N/A	$20
	Confirmation	Free	Free
	TISS service in branch	0 - 10,000,000 (2,000) 10,000,000 - 50,000,000 (5,000) 50,000,000 & Above (10,000)	USD Equivalent
	EFT (Bulk payments): Out&Inward/salary processing fee	3,000 per transaction	USD 2 per transaction
	Stop payments (TISS/EFT/SWIFT)	20,000	USD 20
	EAPS payments	10,000	USD Equivalent
22	**GUARANTEE & LETTER OF CREDIT CHARGES**		
	Commission on guarantee/letter of credit	Once of 1% facility fee and 0.75% commission per quarter or any part there of	
	Commission on documentary collection	USD 120	
	Handling documents	USD 100	
	Amendment of LC/guarante	USD 100	
	Re-issue of guarantee (Loss of guarantee)	USD 100	
	Cancellation of guarantee/LC	USD 100	
	Advising LC charge	USD 200	
	Confirmation rate	Min. USD, EUR, GBP 200/- 0.35% per quarter or any part there of	
	Negotiation rate	Min. USD 100/- 0.125%	
	Advising	USD 310	
	Courier	International USD 100, Local USD 50	
	LG charge	3.50% per year	
23	**STANDING ORDER**		
	Standing order instructions within Amana Bank	Free	Free
	Standing order instructions - Outward	11,800	USD Equivalent
	Standing orders - Cancellation/Stopping	Free	Free
	Standing orders - Amendments	Free	Free
	Unpaid standing orders	12,000 per instruction	USD, EUR, GBP 12 per instruction
24	**INTERNET BANKING**		
	Registration	Free	Free
	Re issuance of token	100,000	
	Equipment (one off) per user	100,000	USD 60
	Monthly service fee (Corporate)	5,000	USD 3
	Monthly service fee (Personal)	Free	Free
	Internal fund tranfer	To own customer account - Free Other accounts 300	To own customer account - Free Other accounts $0.2
	TT outward	N/A	$50
	TISS	0 - 10,000,000 (2,000) 10,000,000 - 50,000,000 (5,000) 50,000,000 & Above (10,000)	
25	**SMS BANKING/ MOBILE APP**		
	Account balance enquiry	Mobile App - Free USSD - 500	N/A
	TISS	0 - 10,000,000 (2,000) 10,000,000 - 50,000,000 (5,000) 50,000,000 & Above (10,000)	N/A
	Ministatement	300	N/A
	Cheque status enquiry	300	N/A
	Cheque book request	300	N/A
	Internal fund transfer	To own customer account - Free Other accounts 300	N/A
	Account activity alert	100	N/A
	Airtime recharge	Free	N/A
	Utility bill payment	Free	N/A
	Transfer to mobile number	0 - 9,999 (500) 10,000 - 19,999 (2,000) 20,000 - 29,999 (2,900) 30,000 - 49,999 (3,900) 50,000 - 99,999 (5,000) 100,000 - 199,999 (6,800) 200,000 - 299,999 (7,500) 300,000 - 399,999 (8,000) 400,000 - 499,999 (8,700) 500,000 - 799,999 (10,900) 800,000 - 999,999 (11,900) 1,000,000 & Above (12,900)	N/A
26	**OTHER SERVICES**		
	SMS alert fee per transaction	100	N/A
	Search old documents/document retrieval charges - between one months and six months	20,000	USD, EUR, GBP 5
	Search old documents/document retrieval charges - above six months	50,000	USD, EUR, GBP 15
	Mortgage documents processing	150,000	N/A
	Local perfection/Documents processing	50,000	N/A
	Retrieval charges on stale cheques	20,000	USD, EUR, GBP 10
	Change of address/telephone numbers	Free	Free
	Status opinion	50,000 for all other types of accounts	USD Equivalent
	Reference letter,certificate of balance of auditors, embassy letter	10,000	USD Equivalent
	Salary processing	1,300	USD, EUR, GBP 2 Per transaction
	Bulk payment Service	1,300	N/A
	Account ID (Nuru, Hajj, Nafuu & USD)	5,000	

Download Now
Available on the App Store
ANDROID APP ON Google Play
Amana Bank app
Together, on the right path

MAONI & UCHAMBUZI

Nipashe
MWANGA WA JAMII

Hatua zaidi zichukuliwe kwa viongozi wa dini wapotoshaji

WIKI iliyopita, serikali iliagiza kusimamishwa kwa huduma za Kanisa la Christian Life (CLC) lililoko Buza, Temeke mkoani Dar es Salaam linaloendeshwa na Domique Dibwe, maarufu kama 'Kiboko ya Wachawi'.

Amri ya kusitishwa kwa huduma hizo kabla ya juzi, ilitolewa na serikali kupitia Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi, chini ya Msajili wa Jumuiya za Kiraia, Emmanuel Kihampa, huku sababu kubwa ikielezwa kuwa ni ukiukwaji wa miongozo kama ilivyowekwa kwenye katiba ya usajili wa kanisa hilo.

Miongoni mwa sababu, kwa mujibu wa barua kwenda kwa mmiliki wa kanisa hilo, ni watu kutozwa fedha kwa ajili ya kupata huduma za kuombewa au kumwona mtumishi huyo. Barua hiyo ilibainisha kwamba ili kumwona mtumishi huyo na kufanyiwa maombezi, mtu anatakiwa kutoa Sh. 500,000.

Pia ilibainishwa kuwa hatua hiyo inatokana na kuwapo kwa matendo yanayokwenda kinyume cha imani ya Kikristo. Licha ya kwamba haikuwekwa bayana, mtumishi huyo amedaiwa kufanya matendo yanayofanana na ramli chonganishi kwa kuwaaminisha watu kuwa wanafanyiwa ushirikina huku akiwaonyesha watu wanaodaiwa kuwa wanawaloga au kuwasababishia mikosi watu hao.

Licha ya hatua hiyo kuchukuliwa, barua hiyo ilieleza kuwa hatua zaidi za kisheria zinatarajiwa kuchuliwa dhidi ya taasisi hiyo pamoja na mmiliki wake. Pia vyombo vya ulinzi na usalama, likiwamo Jeshi la Polisi nchini na Ofisi ya Mkuu wa Wilaya ya Temeke, viliagizwa kufuatilia mienendo ya kanisa hilo baada ya kuamuriwa kusimamisha huduma.

Kwa jumla, hatua hiyo imepokewa na wadau kwa namna tofauti wakiwamo wanaounga mkono na wale wanaopinga kuwa uamuzi huo ni wa kuwakomoa waumini hasa ambao wamekuwa wakienda mahali hapo kupata huduma pamoja na kufanya ibada.

Pamoja na mapokeo hayo, serikali imekuwa ikiweka wazi kwamba ni marufuku kwa mtu, kikundi au taasisi yoyote kujihusisha na ramli chonganishi ambazo kwa miaka kadhaa, zimeshababisha mifarakano katika jamii yakiwamo mauaji ya watu wasio na hatia, wakiwamo vikongwe katika baadhi ya mikoa. Hali hiyo imekuwa ikisababishwa na baadhi ya waganga wa kienyeji kufanya ramli ambazo zimekuwa zikidai kuwa wako baadhi ya watu wamekuwa chanzo cha vifo au mikosi kwa watu.

Tanzania imekuwa ikisifika kuwa kisiwa cha amani na utulivu na watu wamekuwa wakiishi kwa amani, umoja na upendo. Kwa hiyo, kukosekana kwa vitu hivyo, sababu mojawapo ikiwa watu kuhitilafiana kwa namna yoyote, ikiwamo imani za kishirikina, kunaweza kusababisha uvunjifu wa amani na sifa hiyo njema kutoweka.

Kwa hatua hiyo, serikali inastahili pongezi kwa sababu kupitia huduma zinazotolewa ambazo ni tofauti na miongozo ya dini ya Kikristo ni kwenda kinyume cha utaratibu na kutokufuata yale yaliyoainishwa wakati wa usajili. Pia suala la dini kudai kuwasaka na kuwaweka hadharani wachawi ni ukiukaji wa sheria za nchi. Serikali inapaswa kusimama kidete na kusimamia sheria ili kuhakikisha amani, upendo na mshikamano vinatamalaki katika nchi.

Aidha, hatua iwe mwanzo wa kuwasaka na kuwachukulia hatua wale wote wanaoendesha shughuli za dini ikiwamo kufanya maombo na maombezi kwa watu kulingana na viwango vya fedha wanavyotoa au kulipa fedha ndipo wawaone wanaoitwa manabii na mitume.

Kwa miaka kadhaa, yamezuka mafundisho mbalimbali yanayokwenda sambamba na uuzaji bidhaa kama maji, keki, mafuta na vitambaa zinavyodaiwa kuwa na upako huku watu wakiuziwa kwa bei ya juu. Kwa mwenendo huo, hayo si mafundisho sahihi ya neno la Mungu bali watu wamejivika makoti ya dini ili kufanya biashara.

Ni vyema watu wa aina hiyo wakachunguzwa ili kujua kwa undani kama ni kweli wanatoa huduma kama walivyosajiliwa na wale watakaobainika kwenda kinyume wachukuliwe hatua.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:
THE GUARDIAN LIMITED
Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko. Dennis Ntaita. 0713 578284.
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0677-020701
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
www.epaper.ippmedia.com

Muungwana Lazima Nilonge

Na Elizabeth Zaya

Unahitajika usawa wa kijinsia uchaguzi TLS

CHAMA cha Wanasheria Tanganyika (TLS), kinafanya uchaguzi wake wa kupata viongozi katika nafasi mbalimbali mwaka huu ikiwamo ya urais na makamu wake.

Kinachoibua maswali kwenye mchakato huo ni suala la wanawake kutojitokeza katika kinyang`anyiro cha urais.

Chama hicho chenye miaka 70, kiliundwa wakati wa ukoloni wa Uingereza 1954, kimeongozwa na wanawake wawili pekee Jaji Joaquine De Mello na Fatuma Karume.

Ushiriki wa wanawake ni muhimu kwa sababu hata katika michezo ya dunia ya Olympiki inayoendelea Ufaransa usawa wa kijinsia umezingatiwa ukiwa na uwakilishi wa 50/50.

Aidha, kwenye kinyang`anyiro hicho cha urais, wagombea katika uchaguzi huo mwaka huu, wako wanaume sita bila mwanamke, licha ya kwamba yuko mmoja anayegombea nafasi ya makamu wa rais.

Jumamosi iliyoisha, kulikuwa na mdahalo wa wagombea hao sita wa nafasi ya urais ulioendeshwa na moja ya kituo cha runinga ukirushwa mubashara ambapo kila mmoja alielezea mipango mikakati yake (sera) kwa watazamaji walioshiriki mdahalo huo, aidha watu wanahoji sababu za kukosekana sura ya mwanamke kugombea nafasi hiyo.

Moja ya jibu wanalopewa ni kwamba huenda wanawake wanaogopa kujitokeza katika nafasi hiyo kutokana na hali ya ushindani wa nafasi yenyewe kwa sasa.

Kwamba, kwa sasa kushindania nafasi ya urais TLS inahitaji kutumia 'misuli' hivyo wanawake wengi wanaogopa na ndiyo maana wanaamua kujitokeza kwenye nafasi za chini kidogo.

Kinachoibuka TLS leo kiwaamshe wanaharakati wanaotetea haki za wanawake wakiwamo wanasheria wanawake walioko Chama cha Wanasheria Wanawake (TAWLA), Kituo cha Msaada wa Kisheria kwa Wanawake(WLAC) na vingine kama hivyo vijitokeze kuwapendekeza wanawake wa kuwania nafasi hizo na kuwaunga mkono.

Ni vema wanasheria wanawake watumie vyama vyao kutoa nafasi na ushiriki kwa wanawake wa kuwawakilisha kugombea nafasi hizo na kuwa mstari wa mbele kuwaunga mkono bila kujali itikadi na mitizamo.

Tunatambua kwamba hulka ya mwanamke si kutumia nguvu au mabavu zaidi katika kupata kitu kama ilivyo kwa mwanamume na kama inavyoonekana kwamba kwa mwanamke mmoja kujitosa peke yake katikati ya kundi la wanaume kuwania nafasi ambazo wakati mwingine zinaambatana na kampeni ngumu.

Kuna haja kwa vyama hivyo vya wanasheria vya wanawake, vinaunganishe nguvu ya pamoja kumpigia kampeni mwenzao anayeaminika kuwa na uwezo wa kukiongoza chama.

Pia, serikali inahitaji kuonesha dhamira ya kisiasa kuwekeza kwenye usawa wa kijinsi siyo TLS pekee bali kwenye maeneo mengine mfano kwenye ukuu wa taasisi za umma.

Kwa mfano, kuna mchakato wa kuboresha Dira ya Taifa ya Maendeleo ya mwaka 2050, ni vema nayo ikaweka mkazo kuhusu usawa wa jinsia katika nafasi za uongozi kwenye taasisi na asasi mbalimbali za umma na binafsi.

Kwa mfano chuo kikuu kikongwe cha Dar es Salaam, hakijawahi kuwa na Makamu Mkuu wa Chuo mwanamke. Kadhalika, Mwanasheria Mkuu wa serikali hajawahi kuwa mwanamke.

Ni wakati sasa umefika wa kuwa na Jaji Mkuu mwanamke ambaye tangu uhuru hadi sasa hakujawahi kutokea.

Ni vyema kuangalia upungufu unaojitokeza TLS leo na kujifunza kuwa hilo ni tatizo kubwa ambalo linahitaji kufanyiwa kazi ili kufikia ajenda ya uwakilishi wa 50/50.

Kadhalika, katiba na sheria ziweke wazi kuwa ni wakati wa kuwa na usawa wa kijinsia kwenye ngazi zote za uongozi na taasisi za kitaifa zinazowakilisha maoni shirikishi kama ilivyo TLS.

Bila kujali ni ukweli kuwa wanawake ndilo kundi kubwa la zaidi ya nusu ya raia wa nchi hii ambao ni zaidi ya milioni 61, inakuwaje waachwe kwenye mipango ya uongozi, uwakilishi na mipango ya maendeleo?

Baadhi ya wagombea hao wa nafasi ya urais TLS wameliona hilo na wakasikika wakisema endapo watachaguliwa watahakikisha waneweka sera ambayo itawezesha usawa huo wa kijinsia, ni vema ikawa hivyo katika taasisi zote.

RIPOTI MAALUM - 2

Mmoja wa wazee akizungumza kwenye mkutano wa kutoa elimu ya kupambana na mila kandamizi katika kijiji cha Mpakani, Sirari.

Ukeketaji wageuzwa kipato

■Malipo ya ngariba 20,000/- hadi 40,000/- kwa kichwa

Na Elizabeth Zaya aliyekuwa
TARIME

Katika sehemu ya kwanza ya ripoti hii, tuliona namna ukeketaji ulivyogeuka sehemu ya kujipatia kipato kikubwa, ngariba na wazee wa mila wanavyogawana kiasi kinachopatikana kutokana na kukeketa mabinti. Pia ngariba hukeketa wasichana 100 hadi 200. Sasa endelea...

"Na hii ndio sababu hasa ya kuendeleza ukatili huu. Ukeketaji huu ni maslahi. Ndio maana kabla ya msimu wa ukeketaji kuanza wanaandaa orodha ya majina ya watoto wa kike ambao watakuwa tayari kukeketwa. Wanapita kila ukoo kuhamasisha wapelekewe majina.

"Kwahiyo, kabla ya ukeketaji kuanza wanakuwa na orodha ya watoto wangapi wanaokeketwa, na wengine wanapowakeketa wanawaozesha kwa wazee wenye kipato kizuri ili wapate fedha za kusaidia kutatua changamoto zao," anasema Rhobi.

Mkurugenzi huyo anasema zoezi la kuhamasisha watoto wapelekwe kukeketwa msimu wa ukeketaji unapokaribia, hufanywa kwa umakini mkubwa; katibu wa mila huzunguka na ngariba kuorodhesha majina ya wasichana.

"Na katika kila nyumba ambako wanafahamu kuna msichaka ambaye hajakeketwa, huwa wanaweka ulinzi wao kwa siri ili kuhakikisha haendi popote au kukimbia.

"Kwa mfano, sisi tuna nyumba ambayo tunaitumia kusaidia kuhifadhi wasichana ambao wanakimbia kukeketwa, tunaiita 'nyumba salama'. Kikifika kipindi cha ukeketaji, wazee wa mila wanaweka ulinzi wao kuhakikisha wasichana hawaji katika nyumba hii.

"Huwa tunafanya kazi na bodaboda ambao huwa tunawaelimisha kwamba wanapoona mtoto anataka kukeketwa wasaidie kumtorosha, lakini kutokana na nguvu ya hawa wazee wa mila, kuna wakati na wao (bodaboda) huwa wanashindwa namna ya kuwaondoa wasichana kutokana na ulinzi mkali unaowekwa na hao wazee," anasema mkurugenzi huyo.

Rhobi anadai kuwapo vitisho dhidi yake kutoka kwa wazee wa mila kutokana na kusaidia wasichana wanaotoroka kukeketwa.

"Huwa wananiambia 'tutakuua', wanasema 'hata ukija na wenzako gari lenu litapinduka mfe' na wananitukana matusi, wanasema tunawaharibia kibarua chao," anadai Rhobi na kubainisha kuwa hadi sasa, kitu chake kina wasichana 104 kiliowapa hifadhi katika 'nyumba salama' baada ya kukimbia kukeketwa.

Hoja ya Rhobi kuhusu ukeketaji kugeuzwa 'duka' la ngariba na wazee wa mila, inaungwa mkono na Mwenyekiti wa Kijiji cha Mpakani, Kata ya Sirari, Julius Mwita, anayetaja malipo kwa ajili ya mtoto kukeketwa ndicho kikwazo kikubwa katika vita dhidi ya ukeketaji katika eneo lao.

"Zamani watoto wa kike wakikeketwa walikuwa wanavalishwa vitenge, baada ya kuona Jeshi la Polisi linafuatilia vitendo hivi, wanachanganya watoto wa kike na wa kiume kwenye ule msafara wa tohara, hivyo ni vigumu mgeni kufahamu, wasichana wengi wanaokeketwa ni wa umri wa balehe," anasema Julius.

Mkurugenzi wa Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC), Dk. Anna Henga anakosa adhabu iliyopo kisheria dhidi ya wanaokeketa wasichana, akiwa na hoja kwamba ni ndogo na inatolewa kwa waliotenda ukatili huo kwa watoto tu; hakuna adhabu iliyotajwa kisheria kwa anayekeketa mwanamke mwenye umri wa kuanzia miaka 18.

Inaporejewa Sheria ya Kanuni za Adhabu, Sura 16, kifunngu cha 69A(1) kinaelekeza: "Mtu yeyote ambaye ni mwangalizi, ana wajibu au usimamizi wa mtu yeyote mwenye umri wa chini ya miaka 18, akimtesa au akimtelekeza mtu huyo au akisababisha tohara kwa mwanamke au akimtahiri au kusababisha tohara hiyo ifanyike au kusababisha mtu huyo adhalilishwe, ateswe, au atelekezwe kwa namna ambayo itamsababishia maumivu au madhara kwa afya yake, pamoja na maumivu au kuharibu uwezo wake wa kuona, kusikia au kiungo chochote cha mwili au akili, atakuwa ametenda kosa la ukatili kwa mtoto.

Kifungu cha 169A(2) cha sheria hiyo, kinaelekeza kuwa mtu yeyote ambaye atapatikana na kwa kutenda kosa la aina hiyo kwa mtoto atawajibika kwa adhabu ya kifungo kisichopungua miaka mitano na kisichozidi miaka 15 au faini isiyozidi Sh. 300,000 au vyote kwa pamoja, na kuamriwa kulipa fidia ya kiasi kitakachoamuliwa na mahakama kwa yule aliyetendwa kosa hilo.

Dk. Anna anasema: "Tukiangalia madhara yanayowapata hao wasichana ikiwamo ugumba, kupata fistula, kupoteza watoto au kutokwa damu nyingi wakati wa kujifungua, unaona hakuna haja ya kufanya ukeketaji.

"Kuna haja kuunganisha nguvu kuanzia ngariba, serikali, asasi za kiraia na jamii kuwa na sauti ya pamoja kuondoa mgawanyiko uliopo wa wanaotaka ukeketaji uendelee na wanaotaka usiendelee.

"Sisi LHRC kwa kushirikiana na Mtandao wa Kupinga Ukeketaji Tanzania, tuliwahi kukutanisha wazee wa mila na viongozi wa dini. Kwa kweli mwaka ule ukeketaji ulishuka sana kwa sababu makundi hayo yana watu wenye nguvu katika jamii, wakisema 'hapana' na wananchi wanasema 'hapana'". Mkuu wa Wilaya ya Tarime, Kanali Maulid Surumbu, anasema jamii anayoongoza inaona ukeketaji si tatizo; ndio sababu hairipoti kwa vyombo vya dola matukio ya ukatili huo.

"Wanaripoti ubakaji na ulawiti, lakini tukio la msichana ameshikwa na kupelekwa kukeketa hawaoni kama ni tatizo na huwasikii wanakwenda kuripoti kwenye vyombo vya dola," anasema Kanali Surumbu.

Kiongozi huyo wa wilaya anasema kuwa hivi sasa wanaweka nguvu kubwa kuelimisha ngariba na wazee wa mila kuachana na ukeketaji.

"Kuna kipindi tuliandaa njia mbadala ya kusaidia wazee wa mila kupata kipato badala ya kutegemea ukeketaji, waliifuata kwa muda mfupi halafu baadaye wakarudia tena kufanya ukeketaji, bado tunaendelea kuwaelimisha," anasema Kanali Surumbu.

Mkuu wa Kituo cha Polisi Sirari, Rashid Chamwi, anasema jitihada za kudhibiti vitendo vya ukeketaji vinakwamishwa na mbinu mpya, hasa wazee wa mila kushirikisha ngariba kutoka nchi jirani.

"Tumepata malalamiko kwa wenzetu wa nchi jirani - Kenya, wanasema wasichana wanadhibitiwa kukeketwa huko kwao, wanaletwa nchini kwetu kuja kukeketwa, lakini hiyo si kwao tu, na sisi tukiwadhibiti huku wanakimbilia nchini jirani kwenda kufanyia huko. Ndio changamoto tunayotafuta mbinu ya kupambana nayo," anasema Chamwi.

Kwa mujibu wa Waziri wa Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum, Dk. Dorothy Gwajima, mikoa yenye kiwango kikubwa cha ukeketaji kwa sasa ni Arusha (asilimia 43), Manyara (asilimia 43), Mara (asilimia 28), Singida (asilimia 20), Tanga (asilimia 19), Dodoma (asilimia 18), Iringa (asilimia 12), Morogoro (asilimia 10), Kilimanjaro (asilimia tisa), Njombe (asilimia saba), Pwani (asilimia tano) na Mbeya (asilimia tatu).

Waziri Dorothy anasema wizara inaendelea na utekelezaji mkakati wa kupunguza vitendo hivyo hadi asilimia tano ifikapo 2025, mwaka ambao ni ukomo wa Dira ya Maendeleo ya Taifa 2025.

KCBL
Together, Transforming Lives

KILIMANJARO CO-OPERATIVE BANK LIMITED (KCBL)

UONYESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 30/06/2024
(Kiasi kwa shilingi Maelfu)

		Current Quarter Date: 30.06.2024	Previous Quarter Date: 31.03.2024
A.	**ASSETS**		
1	Cash	140,616	216,733
2	Balances with Bank of Tanzania	635,242	700,285
3	Balances with other banks and financial institutions	1,806,376	1,947,214
4	Investments in Government securities	5,992,200	4,600,000
5	Cheques and items for clearing	-	-
6	Inter branch float iterms	-	-
7	Bills negotiated	-	-
8	Customers' liabilities for acceptances	-	-
9	Interbank Loans Receivables	-	-
10	Investments in other securities	7,046,472	7,046,472
11	Loans, advances and overdrafts (net of allowances for probable losses)	10,688,157	10,002,529
12	Other assets	749,923	533,575
13	Equity Investments	-	-
14	Underwriting accounts	-	-
15	Property, Plant and Equipment	2,507,703	2,462,297
16	**TOTAL ASSETS**	**29,566,689**	**27,509,105**
B.	**LIABILITIES**		
17	Deposits from other banks and financial institutions	-	-
18	Customer deposits	8,421,136	9,484,128
19	Cash letters of credit	-	-
20	Special deposits	-	-
21	Payment orders/transfers payable	26,325	13,888
22	Bankers' cheques and drafts issued	-	-
23	Accrued taxes and expenses payable	153,376	120,376
24	Acceptances outstanding	-	-
25	Interbranch float items	-	-
26	Unearned income and other deferred charges	-	-
27	Other liabilities	116,129	239,407
28	Borrowings	2,000,000	-
29	**TOTAL LIABILITIES**	**10,716,966**	**9,857,799**
30	**NET ASSETS/(LIABILITIES)(16 minus 29)**	**18,849,723**	**17,651,306**
31	Paid up share capital	26,803,043	26,065,896
32	Capital reserves		
33	Retained earnings	(10,608,420)	(10,593,884)
34	Profit (Loss) account	635,445	279,056
35	Other capital accounts	2,019,655	1,900,238
36	Minority Interest	-	-
37	**TOTAL SHAREHOLDERS' FUNDS**	**18,849,723**	**17,651,306**
38	Contingent liabilities		844,688
39	Non performing loans & advances	212,624	421,722
40	Allowances for probable losses	87,837	108,640
41	Other non performing assets		
D.	**SELECTED FINANCIAL CONDITION INDICATORS**		
(i)	Shareholders Funds to total assets	63.75%	64.17%
(ii)	Non performing loans to total gross loans	2.0%	4.15%
(iii)	Gross loans and advances to total deposits	128.34%	107.09%
(iv)	Loans and advances to total assets	36.15%	36.36%
(v)	Earning assets to Total Assets	36.45%	36.78%
(vi)	Deposits Growth	-11.21%	1.68%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO INAYOISHIA 30/06/2024
(Kiasi kwa shilingi Maelfu)

		Robo mwaka ya sasa 30/06/2024	Robo Mwaka iliyopita 30.06.2023	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30.06.2024	Limbikizo la mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 30.06.2023
1	Mapato yariba	797,121	309,199	1,506,211	592,364
2	Gharama za riba	72,932	46,353	139,767	93,891
3	**Mapato halisi ya riba(1 kutoa 2)**	**724,189**	**262,846**	**1,366,444**	**498,473**
4	Madeni viza yaliyopitwa	-	-	-	-
5	Punguzo/ongezeko la tengo katika mikopo	55,216	(14,274)	105,054	(8,987)
6	**Mapato yasiyo ya riba**	**147,540**	**84,094**	**258,293**	**160,997**
	6.1 Faida/(hasara) zitokanazo na miamala ya fedha za kigeni	35,681	22,574	80,695	26,978
	6.2 Ada na kamisheni	103,297	21,749	109,173	49,477
	6.3 Gawio	-	-	-	-
	6.4 Mapato mengine	8,562	39,771	68,425	84,542
7	**Gharama zisizo na riba**	**518,462**	**274,438**	**764,223**	**515,849**
	7.1 Mishahara na Mafao	155,178	142,684	297,730	264,538
	7.2 Ada na kamishani	78,032	-	92,999	-
	7.3 Gharama nyingine	285,252	131,754	373,494	251,312
8	**Faida/(Hasara) ya uendeshaji**	**298,051**	**86,776**	**755,460**	**152,608**
9	**Tengo la kodi ya mapato**	**13,500**		**120,015**	
10	**Faida /(Hasara)Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**284,551**	**86,776**	**635,445**	**152,608**
11	**Mapato Mengine Yaliyojumuishwa(bainisiha)**				
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**284,551**	**86,776**	**635,445**	**152,608**
13	Idadi ya Waajiriwa	26	21	26	21
14	Mapato kwa Hisa	5.31	3.13	11.85	5.50
15	**Idadi ya Matawi**	1	1	1	1
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI					
	(I) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	0.96%	0.57%	2.15%	1.01%
	(ii) Uwiano wa Faida Baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	4.53%	3.45%	10.11%	6.07%
	(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo na Riba na Mapato Ghafi	54.88%	69.78%	54.88%	68.47%
	(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	7.99%	3.68%	7.99%	6.47%

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHA 30/06/2024

Robo Mwaka wa sasa	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato yaliyobakizwa	ziada ya kisheria	Mengineyo	Jumla
Salio la mwanzo wa Robo mwaka wa sasa	26,065,896	0	-10,593,884	113,170	0	15,585,182
Faida/(hasara) halisi baaada ya kodi ya mapato			635,445			635,445
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-		(14,536)			-14,536
Miamala na wanahisa	737,147					737,147
Gawio lililolipwa						0
Ziada ya kisheria				119,416		119,416
Ziada ya kisheria						0
Ziada ya mali zisizohamishika						0
Mengineyo						0
Salio la mwisho wa robo mwaka	**26,803,043**	**-**	**(9,972,975)**	**232,586**	**-**	**17,062,654**
Robo ya Mwaka iliyopita						
Salio la mwanzo wa robo mwaka	**24,987,034**	**-**	**(10,569,607)**	**88,892**	**-**	**14,506,319**
Faida/(hasara) halisi baaada ya kodi ya mapato			279,056			**279,056**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-					**0**
Miamala na wanahisa	1,078,862					**1,078,862**
Gawio lililolipwa						**0**
Tengo la ziada ya jumla						**0**
Ziada ya kisheria			(24,278)	24,278		**0**
Ziada ya mali zisizohamishika						**0**
Mengineyo						**0**
Salio la mwisho wa robo mwaka	**26,065,896**	**-**	**(10,314,829)**	**113,170**	**-**	**15,864,237**

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 30/06/2024
(Kiasi kwa shilingi Maelfu)

		Robo mwaka kwa sasa 30.06.2024	Robo mwaka iliyopita 31.03.2024
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**		
	Mapato/(Hasara) Halisi	284,551	279,056
	Marekebisho Kwa Ajili ya:	-	-
	- Badiliko katika mali isiyoshikika		
	- Hasara Katika Mali	(45,406)	196,744
	- Badiliko halisi katika Mikopo	(685,628)	(1,238,709)
	- Faida/Hasara kwenye mauzo ya mali	-	-
	- Mabadiliko halisi katika amana	(1,062,992)	253,157
	- Mabadiliko halisi katika amana za muda mfupi zilizo afikiwa	(1,392,200)	366,820
	- Mabadiliko halisi katika dhima nyingine	1,876,722	53,459
	- Mabadiliko halisi katika mali nyingine	(216,348)	(385,691)
	- Kodi iliyolipwa		(13,500)
	- Mengineyo(bainisha)	95,248	(1,000)
	- Maslahi ya wachache	33,000	12,808
	- Madeni na benki nyingine	12,437	37,079
	Fedha halisi zilizotolewa(zilizotumika)kwa shughuli za uendeshaji	**(1,100,616)**	**(439,777)**
II:	**Mtiririko wa fedha kutokana na shughuli za uwekezaji:**		
	gawio lililopokelewa	-	-
	Ununuzi wa mali za kudumu	-	-
	Mapato kutokana na mauzo ya mali za kudumu	-	-
	Ununuzi wa amana zisizoshughulikiwa na mawakala	-	-
	Mapato kutokana na mauzo ya amana zisizoshughulikiwa na mawakala	-	-
	Mengineyo (Bainisha)	-	-
	Fedha halisi zilizotolewa(zilizotumika) kwa shughuli za uwekezaji	-	-
III:	**Mtiririko wa fedha kutokana na shughuli za kifedha**		
	Ulipaji wa madeni ya muda mrefu	-	-
	Mapato kutokana na utoaji wa madeni ya muda mrefu	-	-
	Mapato kutokana na utoaji wa mtaji wa hisa	737,147	1,078,862
	Gawio lilololipwa kwa fedha taslilmu	-	-
	Mabadiliko halisi katika madeni mengine	-	
	Mengnineyo		-
	Fedha halisi zilizotolewa(Zilizotumika) kwa shughuli za kifedha	**737,147**	**1,078,862**
IV:	**Fedha taslimu na mali zinazo fanana na fedha taslimu:**		
	Ongezeko/Punguzo halisi kaitka fedha taslimu na mali	**(363,469)**	**639,085**
	Fedha na mali zinazofanana na fedha taslimu mwanzoni mwa robo ya mwaka.	**2,310,461**	**1,671,376**
	Fedha na mali zinazofanana na fedha taslimu mwishoni mwa robo ya mwaka.	**1,946,992**	**2,310,461**

JINA NA CHEO	***SAINI***	***TAREHE***
CPA. KINYAKI O. KINYAKI **MKUU WA FEDHA NA UTAWALA**		29th Julai 2024
GODFREY J. NG'URAH **MANEJA MKUU**		29th Julai 2024
CPA. APOLINARY S. KITYAMWI **MKUU WA UKAGUZI WA NDANI**		29th Julai 2024

Sisi,tuliotajwa hapo chini ,wajumbe wa bodi ya wakurugenzi,tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu ,tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi,na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na viwango vya kimataifa vya uwasilishaji wa taarifa za fedha na matakwa ya sheria ya Benki na Taasisi za fedha ya mwaka 2006,na zinaonesha hali halisi.

JINA NA CHEO	***SAINI***	***TAREHE***
1. Prof. GERVAS M. MACHIMU, MWENYEKITI WA BODI		29th Julai 2024
2. CPA. MWAMINI J. MUSSA, MKURUGENZI		29th Julai 2024

MINIMUM DISLOSURES OF CHARGES AND FEES

TRANSACTION	DESCRIPTION	2024 VAT exclusive	2024 VAT inclusive
MAINTENANCE FEE: CURRENT ACCOUNT		VAT exclusive	VAT inclusive
Normal Business Current account	Per month	15,000	17,700
Personal Customers	Per month	15,000	17,700
Umoja Account	Per month	13,000	15,340
Jasiri Account	Per month	5000	5,900
SAVINGS ACCOUNT			
Normal Saving Account	Per Month	2,000	2,360
Salary Account	Per Month	2,000	2,360
Msomi Account	Per Month	1,000	1,180
Mtoto Account	Per Month	Free	n/a
Mama Afrika Account	Per Month	Free	n/a
Mafao Account	Per Month	Free	n/a
Wekeza Account	Per Month	Free	n/a
Kilimo Tija Account	Per Month	1,500	1,170
CASH WITHDRAW OVER THE COUNTER	Per transaction	VAT exclusive	VAT inclusive
UMOJA ACCOUNT	Per transaction	5,000	5,900
	1,000 -499,999	5,000	5,900
	500,000 - 999,999	6,000	7,080
All savings account (Except those exempted from charges)	1,000,000 - 2,999,999	7,000	8,260
	3,000,000 - 4,999,999	8,000	9,940
	5,000,000 & above	0.25%	0.30%
	Below 3,000,000	5000	5,900
Current Account	3,000,000 - 4,999,999	7000	8,260
	5,000,000 - above	0.20%	0.24%
ATM	**BAND**	VAT exclusive	VAT inclusive
KCBL and CRDB ATMs	5,000-150,000	1,300	1,534
	155,000-400,000	2000	2,360
	405,000-600,000	2500	2,950
Other Local Banks ATM's	Per Transaction	4,000	4,720
Other Banks ATM outside the Country	Per Transaction	6,780	8,000.40
Transaction Decline at ATM Outside the country due to PIN Error	Per decline	1,000	1,180
ATM withdrawal (Customer of other Banks)	Per transaction	4,000	4,720

WAKALA

Per Transaction	VAT exclusive	VAT inclusive	Per Transaction	VAT exclusive	VAT inclusive
<1,999	254	299.72	300,000-399,999	5,900	6,962
2,000-2,999	350	413	400,000-599,000	6500	7,670
3,000-4,999	400	472	600,000-999,999	7000	8,260
5,000-6,999	750	885	1,000,000-1,999,999	7500	8,850
7,000-19,999	800	944	2,000,000-2,999,999	8000	9,440
20,000-29,999	2650	1947	3,000,000-3,999,999	9000	10,620
30,000-49,999	1800	2,124	4,000,000-6,000,000	9900	11,682
50,000 -99,000	2550	3,009	6,000,001-7,999,999	11000	12,980
100,000-199,999	3,500	4,130	8,000,000-9,999,999	13,000	15,340
200,000-299,999	4,900	5,782	10,000,000-19,999,999	15,000	17,700

TRANSACTION	DESCRIPTION	2024 VAT exclusive	2024 VAT inclusive
CHEQUE BOOK		VAT exclusive	VAT inclusive
Cheque Book order	Per Leaf (Tzs.100 Stamp duty inclusive	700	826
Stop Payment Order	Per cheque	1.0% of the amount Min. 50,000 Max 300,000	1.18%
Stop/unblock cheque leaf	Per leaf	20,000 Max 40,000	
Stop/unblock cheque book	Per cheque book	50,000	59,000
Encashment of third-party cheque without checklist	Per cheque	5,000	5,900
Unpaid cheque for reason "refer to drawer or effects not cleared	Per page	1% min. 150,000 max 300,000	
"Uncollected cheque Book (After collection notification has been sent to a customer to collect the cheque Book)"	Per cheque book per month	6,000	7,080
INTERBANK		VAT exclusive	VAT inclusive
Inward cheques for clearance	Per cheque	1,000	1,180
BANKERS CHEQUE		VAT exclusive	VAT inclusive
Sale of Bankers Cheque	Per leaf	30,000	35,400
Cancellation/Repurchase	Per leaf	25,000	29,500
TRANSACTION	**DESCRIPTION**	VAT exclusive	VAT inclusive
BALANCE ENQUIRY			
Over the Counter (OTC)	Per Enquiry	1000	1,180
At our ATM- KCBL Customer	Per Enquiry	350	413
Other Local Bank Customers	Per Enquiry	1,000	1,180
At the other banks ATMs within the country	Per Enquiry	500	590
At other Banks ATMs Outside the Country	Per Enquiry	1,000	1,180
Kili Mobile	Per Enquiry	500	590
At CRDB Wakala	Per Enquiry	500	590
BREAKING OF ACCOUNT CONTRACTS		VAT exclusive	VAT inclusive
Uplifting of Fixed Deposit(FDR)	Per transaction	50% of interest paid*	50% of interest paid*+18%
Uplifting of Mama Afrika Account	Per transaction	50% of interest paid min 10,000	50% of interest paid*+18%
Uplifting of Wekeza Account	Per transaction	50% of interest paid*	50% of interest paid*+18%
Mtoto Account Cash withdrawal exceeding 4th transaction per annum	Per transaction	12,000	14,160
ACTIVATION OF DORMANT ACCOUNT		VAT exclusive	VAT inclusive
CURRENT ACCOUNT	Per activation	20,000	23,600
Savings Account except Mtoto A/c	Per activation	Free	n/a
Accrued Monthly/Maintenance Fee on dormant accounts with zero balance	Per activation	Free	n/a
CLOSING ACCOUNT		VAT exclusive	VAT inclusive
Current Account	Per account	23,000	27,140
Savings Account	Per account	10,000	11,800
FUND TRANSFER		VAT exclusive	VAT inclusive
Between KCBL Customers			
Over the counter	Own account	Free	n/a
Mobile banking	3rd party account	2,000	2,360
Mobile banking	Transfer to MNOs (Mpesa, TigoPesa, Airtel Money and Halopesa)		
	5,000-10,000	1,500	1,770
	10,001-30,000	2,600	3,068
	30,001-100,000	3,500	4,130
	100,001-200,000	4,500	5,310
	200,001-500,000	4,600	5,428
	500,001-1,000,000	6,000	7,080
	Per Transaction	1%	1.18%
GePG payments	Per Transaction	1%	1.18%
INTER BANK (OUTWARD FUND TRANSFER		VAT exclusive	VAT inclusive
TISS	Per Transaction	10,000	11,800
EFT	Per Transaction	10,000	11,800
INTER BANK (INWARD TRANSFER)		VAT exclusive	VAT inclusive
TISS	Per transaction	Free	
EFT	Per transaction	4,000	4,720
INTERNATIONAL/FOREIGN FUNDS TRANSFER		VAT exclusive	VAT inclusive
Within East Africa Community Countries (TISS)	Per Transaction	10,000	11,800
Outward transfers to other countries	Per Transaction	Equiv. USD 50	Equiv. USD 59
Inward Foreign Funds transfer	Per Transaction	5,000	5,900
KCBL VISA CARD		VAT exclusive	VAT inclusive
VISA card	Per card	free	
Annual Card fee	Per card	15,000	17,700
RENEWAL OF CARD ON EXPIRY		VAT exclusive	VAT inclusive
VISA card	Per card	10,000	11,800
REPLACEMENT OF CARD		VAT exclusive	VAT inclusive
VISA card	Per card	15,000	17,700
PIN creation	Per creation	3,500	4,130
ACCOUNT STATEMENTS	**DESCRIPTION**	VAT exclusive	VAT inclusive
Mini statement over the counter (10 transactions)	Per Statement	3,000	3,540
Monthly statement for current Account	Per Page	1,500	1,770
All statement-All Accounts		1,500	1,770
SALARY PAYMENTS			
Manual Salary Processing	Per Entry	3,000	3,540
Bulk Salary Processing Automated	Per transaction	1,500	1,770
CASH COUNTING/DEPOSIT OF SMALL DENOMINATIONS		VAT exclusive	VAT inclusive
1,000 Notes	Above 1,000,000	0.2% min 2,000	0.24%
Coins	Above 100,000	0.2% min 2,000	0.24%
INFORMATION SEARCH		VAT exclusive	VAT inclusive
For Information Up to 12 Past Months	Per Document	50,000	59,000
For Information of 1 to 5 Past Year	Per Document	80,000	94,400
For Information of Above 5 Past years	Per Document	100,000	118,000
CCTV image retrieve for ATM per transaction	Per Document	100,000	118,000
	Personal loans	2.10%	2.48%
Loan Processing Fee	Cooperatives	2.50%	2.95%
	MSME up to 100 Mn	2.0 % min 200,000 No Max	2.36%
	SME 101mn-1Bn	2.0% Min 1,000,000 no maxi	2.36%
Lending interest rates	Co-operative Union loans	17% P.a	
	MSME Loans with Traditional Security	18% P.a	
	MSME Loans with Non-Traditional Security	23% P.a	
	Mama Afrika Loans	14% P.a	
	Personal Loan	15% P.a	
	Jasiri Group Loan	48% P.a	
Restructuring fees	MSME	1%	1.18%
Documents and Legal Charges	Per Document	100k@, Max 600,000	118K@, max 708,000
Loan Take Over by Other Banks	Personal Loan, SME& Co-operatives	3% of take Over balance	
Commitment fees	Unutilized Overdraft amount	1%	1.18%
STANDING ORDER			
Within KCBL Accounts	Per Transaction	Free	n/a
INTRODUCTION LETTER AND CERTIFICATE OF BALANCE		VAT exclusive	VAT inclusive
Certificate of Balance	Per Item	50,000	59,000
Status Report	Per Report	50,000	59,000
Visa Recommendation	Per Item	50,000	59,000
Any other introduction	Per Item	50,000	59,000
Confirmation of customer's Bank statement requested by other banks (born by Customer)	Per Item	50,000	59,000
POSTAGE AND COURIER CHARGES		VAT exclusive	VAT inclusive
Local Postage	Per Item		
International Postage	Per Item	Equivalent USD	
IMPORT L/Cs	Opening- Issuance commission	1% per quarter	1.18% per quarter
	Acceptance	0.5% PQ	0.59%
	Discrepancy fee	USD 100	USD 118
	Document Processing Fee	USD 100	USD 118
Amendments	General Amendments	USD 100	USD 118
	Extension Validity	0.25% per Month	0.295% per month
TIME DEPOSITS		VAT exclusive	VAT inclusive
Interest on FDR		3-5%	3.54%-5.9%

We, the undersigned have examined the above information and hereby declare that the information is true and correct to the best of our knowledge and information. NB:All charges are VAT exclusive.

	Name	Designation	Signature	Date
1	CPA. Kinyaki O. Kinyaki	HEAD OF FINANCE AND ADMINISTRATION		29th July 2024
2	Godfrey Ng'urah	GENERAL MANAGER		29th July 2024
3	CPA. Apolinary S. Kityamwi	HEAD OF INTERNAL AUDIT AND RISK		29th July 2024
	Name		***Signature***	
1.	**Prof. GERVAS M. MACHIMU,**	CHAIRMAN, BOARD OF DIRECTORS		29th July 2024
2.	**CPA. MWAMINI J. MUSSA,**	DIRECTOR		29th July 2024

TANGAZO

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
PRESIDENT'S OFFICE- REGIONAL ADMINISTRATION AND LOCAL GOVERNMENT
BUKOMBE DISTRICT COUNCIL

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION AS AT 30TH JUNE 2023

ASSETS			
Current Asset			
Cash and Cash Equivalents	20	3,458,987,367	1,559,899,695
Receivables	21	714,002,231	36,502,512
Prepayments	22	45,510,927	97,837,231
Inventories	23	433,338,412	507,592,810
Other Financial Assets	24	41,316,000	41,316,000
Total Current Asset		4,693,154,937	2,243,148,248
Non-Current Asset			
Property, Plant and Equipment	31	31,983,825,220	29,985,480,360
Work in Progress	34	3,279,932,635	1,718,116,853
Total Non-Current Asset		35,263,757,855	31,703,597,213
TOTAL ASSETS		39,956,912,792	33,946,745,460
LIABILITIES			
Current Liabilities			
Payables and Accruals	25	1,681,718,285	1,722,404,869
Employee Benefits	27	1,684,579,426	2,031,241,463
Deferred Income (Revenue)	28 & 29	2,941,928,837	1,066,740,590
Deposits	19	252,728,504	434,142,287
TOTAL LIABILITIES		6,560,955,052	5,254,529,210
Non-Current Liabilities			
Other Borrowings by Government Entities	26	1,063,236,501	1,055,700,000
Total Non-Current Liabilities		1,063,236,501	1,055,700,000
TOTAL LIABILITIES		7,624,191,553	6,310,229,209
Net Assets		32,332,721,239	27,636,516,251
NET ASSETS/EQUITY			
Capital Contributed by:			
Other Reserves		41,316,000	41,316,000
Accumulated Surpluses / Deficits		32,291,405,239	27,595,200,252
TOTAL NET ASSETS/EQUITY		32,332,721,239	27,636,516,252

Lutengano George Mwalwiba
District Executive Director
Date: 26 · 03 · 2024
MKURUGENZI MTENDAJI (W) BUKOMBE.

Yusuph Mohamed
Council Chairperson
Date: 26 · 03 · 2024
MWENYEKITI HALMASHAURI YA WILAYA BUKOMBE.

STATEMENT OF FINANCIAL PPERFORMANCE FOR THE YEAR 30TH JUNE 2023

REVENUE			
Revenue			
Levies/Tax Revenue	7	755,064,223	479,757,239
Fees, Fines, Penalties and Forfeits	8	661,324,201	781,538,344
Subvention from other Government entities	9	34,982,283,670	34,114,885,564
Revenue from Exchange Transactions	10	347,076,627	474,449,350
Social Contributions (Revenue)	11	702,989,105	415,752,762
Other Revenue	12	67,094,196	309,080,045
Total Revenue		37,515,832,022	36,575,463,303
TOTAL REVENUE		37,515,832,022	36,575,463,303
EXPENSES AND TRANSFERS			
Expenses			
Wages, Salaries and Employee Benefits	13	24,670,547,003	24,918,894,988
Social Benefits	14	1,380,175,708	1,966,553,989
Use of Goods and Service	15	3,834,499,452	3,733,124,542
Maintenance Expenses	16	1,180,012,968	1,252,629,994
Other Expenses	18	20,334,167	14,727,951
Provision of expired drugs	19	69,000,780	-
Depreciation of Property, Plant and Equipment	32	1,409,273,543	1,601,997,670
Loss on Disposal of Assets	33	0	34,042,000
Impairment of Receivable and Prepayment	35	59,748,807	39,283,762
10% Own source transferred to WYD	38	196,034,604	196,625,745
Grants, Subsidies & other Transfer Payments	17	-	113,441,410
Finance Cost	26&36	-	58,800,000
Total Expenses and Transfers		32,819,627,034	33,930,122,052
TOTAL EXPENSES AND TRANSFERS		32,819,627,034	33,930,122,052
Surplus/Deficit		4,696,204,988	2,645,341,251

Lutengano George Mwalwiba
District Executive Director
Date: 26 · 03 · 2024
MKURUGENZI MTENDAJI (W) BUKOMBE.

Yusuph Mohamed
Council Chairperson
Date: 26 · 03 · 2024
MWENYEKITI HALMASHAURI YA WILAYA BUKOMBE.

STATEMENT OF CASH FLOW FOR THE YEAR 30TH JUNE 2023

	Notes	2023 TZS	2022 TZS
CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITIES			
RECEIPTS			
Levies	7	776,621,221	469,837,174
Fees, Fines, Penalties and Forfeits	8	660,987,098	863,982,647
Revenue Grants (Special Fund)-Deposits	19a	4,170,037,683	2,656,793,198
Subvention from other Government entities	9	35,801,231,323	33,960,746,994
Revenue from Exchange Transactions	10	330,109,727	477,694,350
Social Contributions (Revenue)	11	674,427,587	415,752,762
Other Revenue	12	67,094,196	309,080,045
Increase in Deposit	19b	0	117,526,283
Total Receipts		42,480,508,835	39,271,413,453
PAYMENTS			
Wages, Salaries and Employee Benefits	13	25,017,209,040	25,496,672,525
Social Benefits	14	1,380,175,708	1,966,553,989
Use of Goods and Service	15	3,354,358,400	3,450,490,272
Maintenance Expenses	16	1,544,379,097	1,343,391,865
Grants and Transfers	17	-	113,441,410
10% Transferred to WYD Fund	38	326,926,700	100,334,772
Other Expenses	18	20,334,167	14,727,951
Decrease in Deposit	19	181,413,784	-
Finance cost (interest paid during the year)	26	-	1,499,000
Total Payments		31,824,796,896	32,487,111,785
NET CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITIES		10,655,711,939	6,784,301,668
CASH FLOW FROM INVESTING ACTIVITIES			
Investing Activities			
Acquisition of Property, Plant and Equipment	31	(8,756,624,267)	(6,245,193,424)
Total Investing Activities		(8,756,624,267)	(6,245,193,424)
NET CASH FLOW FROM INVESTING ACTIVITIES		(8,756,624,267)	(6,245,193,424)
CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES			
Financing Activities			
Cash proceeds from other short or long-term borrowings	26	-	(18,500,000)
Total Financing Activities		-	(18,500,000)
NET CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES		-	(18,500,000)
Net Increase / Decrease in Cash		1,899,087,672	520,608,244
Cash Surrendered to Holding Account	19c	-	(32,940,550)
Cash and cash equivalent at beginning of period		1,559,899,694	1,072,232,000
Cash and cash equivalent at end of period		3,458,987,367	1,559,899,694

Lutengano George Mwalwiba
District Executive Director
26 · 03 · 2024
Date
MKURUGENZI MTENDAJI (W) BUKOMBE.

Yusuph Mohamed
Council Chairperson
26 · 03 · 2024
Date
MWENYEKITI HALMASHAURI YA WILAYA BUKOMBE.

1.1 REPORT ON THE AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS

Unqualified Opinion

I have audited the financial statements of Bukombe District Council which comprise the statement of financial position as at 30 June 2023, the statement of financial performance, statement of changes in net assets, cash flow statement and the statement of comparison of budget and actual amounts for the year then ended, as well as the notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In my opinion, the accompanying financial statements present fairly in all material respects, the financial position of Bukombe District Council as at 30 June 2023, and its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Public Sector Accounting Standards (IPSAS) Accrual basis of accounting and the manner required by the Local Government Finances Act, Cap. 290.

Basis for Opinion

I conducted my audit in accordance with the International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). My responsibilities under those standards are further described in the section below entitled "Responsibilities of the Controller and Auditor General for the Audit of the Financial Statements". I am independent of Bukombe District Council in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) together with the National Board of Accountants and Auditors (NBAA) Code of Ethics, and I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with these requirements.

I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in my professional judgment, were of most significance in my audit of the financial statements of the current period. I have determined that there are no key audit matters to communicate in my report

1.2.2 Compliance with the Budget Act and other Budget Guidelines

Subject matter: Budget formulation and execution

I performed a compliance audit on budget formulation and execution of Bukombe District Council for the financial year 2022/23 as per the Budget Act and other Budget Guidelines.

Conclusion

Based on the audit work performed, I state that, except for the matter described below, Budget formulation and execution of Bukombe District Council is generally in compliance with the requirements of the Budget Act and other Budget Guidelines.

Wendy W. Massoy
Acting Controller and Auditor General,
Dodoma, United Republic of Tanzania.
March 2024

TANGAZO

Bank of India (Tanzania) Ltd.

Relationship beyond banking

Fully owned subsidiary of Bank of India (Public Sector Bank)

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 30 JUNI 2024
Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 30-Jun-24	Robo Mwaka iliyopita 31-Mar-24
A.	MALI		
1	Fedha Taslimu	1,355	1,565
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	11,064	11,045
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	51,670	51,362
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	1,701	3,294
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	-	-
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	2,627	8,950
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	118,222	112,482
12	Mali Nyingine	3,651	3,855
13	Uwekezaji wa Hisa	-	-
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	1,640	1,808
16	**JUMLA YA MALI**	**191,930**	**194,359**
B.	B. DHIMA		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	29,731	34,569
18	Amana za Wateja	115,999	113,319
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	-	-
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	332	24
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	27	27
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	3,303	3,331
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	-	-
27	Dhima Nyingine	721	882
28	Madeni	-	-
29	**JUMLA YA DHIMA**	**150,113**	**152,153**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI** *(16 kutoa 29)*	**41,817**	**42,207**
C.	FEDHA ZA WANAHISA		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	21,500	21,500
32	Akiba ya Mtaji	3,753	3,753
33	Mapato Yaliyobakizwa	15,037	16,031
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	1,527	923
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	-	-
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**41,817**	**42,207**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	21,703	27,036
39	Mikopo Chechefu	6,845	6,605
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	2,125	1,715
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
D.	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	21.79%	21.72%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	5.69%	5.78%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	82.58%	77.22%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali	61.60%	57.87%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	90.99%	89.79%
(vi)	Ongezeko la Amana	-1.46%	1.03%
(vii)	Ongezeko la Mali	-1.25%	0.90%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30 JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Robo ya Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Robo ya mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 30-Jun-23	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 30-Jun-23
1 Mapato ya Riba	4,518	3,582	8,975	7,681
2 Gharama za Riba	2,202	1,949	4,319	3,819
3 **Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**2,316**	**1,633**	**4,656**	**3,862**
4 Madeni Viza Yaliyofutwa	(158)	(817)	(158)	(835)
5 Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	409	470	598	1,418
6 **Mapato Yasiyo ya Riba:**	**272**	**410**	**686**	**598**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za	53	112	219	143
6.2 Ada na Kamisheni	219	298	467	455
6.3 Gawio	-	-	-	-
6.4 Mapato Mengine	-	-	-	-
7 **Gharama Zisizo za Riba:**	**1,639**	**1,561**	**3,187**	**2,882**
7.1 Mishahara na Mafao	909	715	1,675	1,406
7.2 Ada na Kamisheni	-	-	-	-
7.3 Gharama Nyingine	730	846	1,512	1,476
8 **Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**698**	**829**	**1,715**	**995**
9 Tengo la Kodi ya Mapato	94	135	188	269
10 **Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**604**	**694**	**1,527**	**726**
11 **Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)**	-	-	-	-
12 **Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa robo ya**	**604**	**694**	**1,527**	**726**
13 Idadi ya Waajiriwa	34	34	34	34
14 Mapato kwa Hisa	112	129	142	68
15 Idadi ya Matawi	2	2	2	2
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	1.46%	1.80%	1.79%	2.15%
(ii) Wanahisa	5.79%	7.22%	7.35%	7.55%
(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	34.22%	39.10%	32.99%	34.81%
(iv) Zinazozalisha	5.27%	4.11%	5.35%	9.72%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30 JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 30-Jun-24	Robo Mwaka iliyopita 31-Mar-24	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 30-Jun-23
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**				
	Mapato/(Hasara) Halisi	698	1,017	1,715	995
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-	-	-
	- Hasara Katika Mali	729	376	971	1,761
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(6,289)	(2,958)	(9,606)	(3,113)
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	(2,159)	1,502	(657)	9,711
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	8,879	(1,486)	7,393	2,146
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	119	(684)	(565)	(597)
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	204	3,185	3,882	(477)
	- Kodi Iliyolipwa	(94)	(94)	(188)	(269)
	- Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za	***2,088***	***858***	***2,945***	***10,158***
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**				
	Gawio Lililopokewa	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(19)	(1)	(19)	(1)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	***(19)***	***(1)***	***(19)***	***(1)***
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	(989)	-	(989)	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	***(989)***	-	***(989)***	-
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	**1,080**	**857**	**1,937**	**10,157**
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka	25,353	24,496	24,496	23,928
	Robo Mwaka	**26,433**	**25,353**	**26,433**	**34,085**

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30 JUNI 2024

	Mtaji wa Hisa	Malipo Juu ya bei ya Hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mengineyo (Bainisha)	Jumla
Robo mwaka ya sasa 2024							
Salio la mwanzo wa robo mwaka 01.04.2024	**21,500**	**-**	**15,964**	**3,753**	**-**	**989**	**42,207**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	604	-	-	-	**604**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	(989)	**(989)**
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mikopo iliyofutwa	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo			(5)	-			**(5)**
Salio la mwisho wa robo mwaka 30.06.2024	**21,500**	**-**	**16,564**	**3,753**	**-**	**-**	**41,817**
Robo Mwaka iliyopita 2024							
Salio la mwanzo wa robo mwaka 01.01.2024	**21,500**	**-**	**16,718**	**2,076**	**-**	**989**	**41,284**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	923	-	-	-	**923**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	(1,677)	1,677	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mikopo iliyofutwa	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa robo mwaka 31.03.2024	**21,500**	**-**	**15,964**	**3,753**	**-**	**989**	**42,207**

BAADHI YA MAELEZO KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30 JUNI 2024

Katika kuandaa taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilezile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita.

Jina na Cheo	Saini	Tarehe
Mr. Antaryami Sarangi **Mkurugenzi Mkuu**		**26.07.2024**
Mr. Mahadhil M.Karwani **Mkuu wa Fedha**		**26.07.2024**
Mr. Allen Richard **Mkaguzi Mkuu wa Ndani**		**26.07.2024**

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Jina	Saini	Tarehe
1. Mr. Suitbert Kageuka - Mkurugenzi		**26.07.2024**
2. Dr. Paul Kato - Mkurugenzi		**26.07.2024**

Nipashe TESA

Jumanne Julai 30, 2024

TEKNOLOJIA • ELIMU • SAYANSI

Makundi haya kufaidika kiuchumi kupitia mafunzo, mikopo na teknolojia

Ukurasa 14

ELIMU

NA CHRISTINA HAULE, MOROGORO

TAFORI yashtukia upungufu wa nyuki nchini, yaitaja Dodoma

•Kuanzisha utafiti, yaonya matumizi viuatilifu sumu

Moto ni mojawapo ya maadui wa nyuki. **PICHA: MTANDAO**

MABADILIKO ya tabianchi ni kitisho kikubwa cha karne ya 21 kinachohitaji kuwa na tahadhari kwenye shughuli karibu zote anazofanya binadamu.

Taasisi ya Utafiti wa Misitu (TAFORI), inaonya kuwa tahadhari ni muhimu kwa kila mmoja, ikiwakumbusha wanaofanya shughuli kwenye misitu wazingatie kuwalinda nyuki, ambao wanadaiwa kuanza kupungua.

TAFORI inawaelekeza kujiepusha na kuleta athari zinazoweza kusababisha kupungua kwa makundi ya nyuki na kuzorotesha uzalishaji wa mazao ya nyuki kuanzia asali hadi nta.

Kaimu Mkurugenzi wa Kurugenzi ya Utafiti wa Ufugaji Nyuki, Allen Kazimoto, ameyasema hayo wakati akizungumza na wanahabari kwenye moja ya vituo vya ufugaji nyuki vya TAFORI mkoani Morogoro.

Anasema kuna madai kuwa makundi ya nyuki yanapungua na kwamba wanaendelea kufanya tafiti katika maeneo ya Kongwa, Chamwino na Itilima jijini Dodoma kubaini kama kuna upungufu unaozungumziwa.

Kazimoto, anasema kupungua kwa makundi ya nyuki kunaweza kukasababishwa na mambo mbalimbali ikiwamo kukata miti ovyo, kuchoma mkaa na watu kuandaa maeneo ya mashamba kwenye sehemu ambazo nyuki wangeweza kutengeneza makazi yao.

Pia, aliongeza licha ya kwamba suala la ukataji miti linafanyika kwa shughuli mbalimbali lakini umakini zaidi unatakiwa zama hizi.

Anaeleza kuwa, kiwango cha kukata miti kunapaswa kusizidi sana mpaka kuhatarisha maisha ya viumbe wengine kwa sababu nyuki na mimea ni vitu vinavyotegemeana ambapo nyuki wanategemea mimea na mimea nayo inawategemea nyuki kuchavushwa.

Aidha, Kazimoto anasema mabadiliko ya tabianchi yana athari kubwa kwenye kupungua kwa makundi ya nyuki.

Anaongeza kuwa, ukiongelea suala la uhifadhi lazima kuangalia pande zote ikiwamo misitu na bayoanuai zote kwa sababu viumbe hivyo vinategemeana.

VIUATILIFU VINAHUSIKA

Kazimoto analitaja jambo jingine linaloweza kusababisha kupungua kwa makundi ya nyuki kuwa ni matumizi hatarishi ya viuatilifu kwenye mazao ya kilimo.

Anafafanua kuwa, viuatilifu vinatishia uhai wa nyuki kwa sababu viuatilifu vimetengenezwa kuua wadudu wote bila kujali ni rafiki au maadui.

Anasema nyuki naye ni mdudu na akienda pale walipopuliza dawa anakuwa ni mhanga mmojawapo na hivyo kupunguza wingi wa makundi ya nyuki na uzalishaji asali na nta.

Akizungumzia suala la masoko ya mazao ya nyuki anasisitiza wafugaji, kuzingatia ubora wa asali na bidhaa nyingine ili kuondokana na changamoto ya kuwapo kwa baadhi ya mazao yaliyoandaliwa bila kukidhi viwango vinavyotakiwa.

Pamoja na ubora anawataka pia kujali mahitaji ya soko la kimataifa na hivyo kujiepusha na changamoto za kukosa masoko ya kuuzia bidhaa zao.

Anasema TAFORI inawaunganisha wazalishaji na masoko ya ndani na nje ya nchi na kwamba hali ya biashara ya mazao ya nyuki kwa sasa siyo tatizo kwa sababu masoko ya kimataifa yana nafasi kubwa ya kuchukua bidhaa nyingi nchini.

Aidha, anawahakikisha kuwa soko lipo na bidhaa hizo zinazohitajika ni asali ambayo changamoto kubwa iliyopo leo ni kupatikana kwa mazao hayo katika kiwango kinachohitajika.

Hivyo, anawashauri vijana kujiunga kwenye vikundi vya ufugaji wa nyuki ili kuwa na uwezo kamilifu wa kufikia hata kutoa tani mbili au tatu za asali na kukidhi mahitaji ya masoko ya nje tofauti na ilivyo kwa sasa.

Kazimoto anatoa wito kwa Watanzania hasa vijana na wanawake kuingia kwenye shughuli za kufuga nyuki ili kukabili ukosefu wa ajira kwa jamii na kuwataka walimalize kupitia sekta ya nyuki.

Anasema taasisi hiyo hufanya utafiti kwa ajili ya wadau mbalimbali ikiwamo serikali na jamii wakiwa na kazi ya kutafiti, kuratibu na kusambaza matokeo ya utafiti ili jamii ifaidike na wanavyovifanya.

"Miaka ya nyuma ilizoeleka kuwa, kufuga nyuki ni kazi ya wazee lakini kwa sasa siyo shughuli ya wazee pekee bali ni kila mwanajamii mwenye ari ya kufanya hivyo, kwa kufuata taratibu zinazotakiwa ili kuleta mnyororo wa thamani katika shughuli hiy. Aidha, mtu anaweza asiende mwenyewe kuweka mizinga lakini anaweza akawa sehemu ya mnyororo ya kuwa mnunuzi wa asali inayozalishwa.

Pamoja na kununua pia akawa anachakata na kufungasha na kuuza, shughuli ambayo inaweza ikafanywa na mtu yeyote awe mwanamke na hata vijana," anasema Kazimoto.

INAENDELEA UK.14

MKOMBOZI COMMERCIAL BANK
a bank with integrity

MKOMBOZI COMMERCIAL BANK PLC

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya /Mwaka wa sasa Jun-24	Robo Mwaka ya /Mwaka Uliopita Mar-24
A.	MALI		
1	Fedha Taslimu	7,160	6,118
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	16,895	14,178
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	57,138	50,861
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	12,963	14,047
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	92	83
6	Miamala Baina ya Matawi	9	21
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	9,478	15,356
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	143,605	140,017
12	Mali Nyingine	9,645	6,867
13	Uwekezaji wa Hisa	539	539
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	13,782	13,300
16	**JUMLA YA MALI**	**271,306**	**261,388**
B.	**DHIMA**		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	-	-
18	Amana za Wateja	214,151	208,233
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	-	-
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	6	7
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	4,875	4,559
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baad	9	9
27	Dhima Nyingine	10,703	10,040
28	Madeni	4,200	4,200
29	**JUMLA YA DHIMA**	**233,944**	**227,047**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**37,362**	**34,341**
C.	**FEDHA ZA WANAHISA**		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	23,555	23,555
32	Akiba ya Mtaji	5,423	5,423
33	Mapato Yaliyobakizwa	3,435	3,435
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	6,124	3,104
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	(1,175)	(1,175)
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**37,362**	**34,341**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	5,587	4,071
39	Mikopo Chechefu	9,079	13,960
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	2,778	3,864
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
D.	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	14%	13%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	6%	9%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	68%	69%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	54%	55%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	77%	79%
(vi)	Ongezeko la Amana	3%	1%
(vii)	Ongezeko la Mali	4%	1%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo ya Mwaka sasa 30/06/2024	Robo ya mwaka Linganishi mwaka uliopita 31-06-2023	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30-06-2024	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 30-06-2023
1	Mapato ya Riba	8,240	5,987	15,916	11,844
2	Gharama za Riba	(1,635)	(1,869)	(3,381)	(3,621)
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**6,605**	**4,118**	**12,535**	**8,223**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	**(769)**	(309)	**(1,017)**	(947)
6	**Mapato Yasiyo ya Riba:**	**1,671**	**2,526**	**3,463**	**4,458**
	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	741	639	1,423	1,040
	6.2 Ada na Kamisheni	744	1,440	1,654	2,733
	6.3 Gawio	-	-	-	-
	6.4 Mapato Mengine	186	447	386	686
7	**Gharama Zisizo za Riba:**	**(4,487)**	**(4,003)**	**(8,858)**	**(7,887)**
	7.1 Mishahara na Mafao	(2,267)	(2,175)	(4,616)	(4,343)
	7.2 Ada na Kamisheni	-	-	-	-
	7.3 Gharama Nyingine	(2,220)	(1,827)	(4,242)	(3,544)
8	**Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**3,020**	**2,332**	**6,124**	**3,847**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	-	-	-	-
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**3,020**	**2,332**	**6,124**	**3,847**
11	**Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)**	-	-	-	-
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**3,020**	**2,332**	**6,124**	**3,847**
13	Idadi ya Waajiriwa	183	175	184	175
14	Mapato kwa Hisa	0	99	0	163
15	**Idadi ya Matawi**	**13**	**12**	**13**	**12**
	BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i)	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	1%	1%	1%	1%
(ii)	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	8%	9%	6%	3%
(iii)	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	45%	47%	50%	48%
(iv)	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	13%	9%	9%	9%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 30/06/2024	Robo iliyopita 30/03/2024	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30/06/2024	Limbikizo la Mwaka Linganishi 30/06/2023
I:	Uendeshaji:				
	Mapato/(Hasara) Halisi	3,020	3,104	6,124	3,847
	Marekebisho kwa Ajili ya:				
	- Hasara Katika Mali	888	371	1,259	1,342
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(3,588)	(5,756)	(9,344)	(4,544)
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	5,918	836	6,754	6,998
	Zilizoafikiwa		-	0	
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	979	1,956	2,935	547
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(2,787)	(344)	(3,131)	(2,829)
	- Kodi Iliyolipwa	(679)	(1,223)	(1,902)	(262)
	- Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**3,751**	**(1,056)**	**2,695**	**5,098**
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**				
	Gawio Lililopokewa	11	-	11	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	-	(459)	(459)	(901)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-		-	-
	Zisizoshughulikiwa na Mawakala		-	-	(6,889)
	Mengineyo (bainisha)	(399)	(5,838)	(6,237)	(1,564)
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	**(388)**	**(6,297)**	**(6,685)**	**(9,355)**
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	0	(311)	(311)	(212)
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	**0**	**(311)**	**(311)**	**(212)**
IV:	**Taslimu:**				
	Zinazofanana na Fedha Taslimu	**3,364**	**(7,664)**	**(4,301)**	**(4,468)**
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	30,298	37,962	37,962	36,791
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	**33,661**	**30,298**	**33,661**	**32,323**

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA JUNI 2024
(Kiasi kwa shilingi millioni)

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mengineyo (bainisha)	Jumla
Mwaka wa sasa (2024)							
Salio la mwanzo wa mwaka	**23,555**	**(735)**	**3,435**	**5,423**	**-**	**(440)**	**31,238**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	**6,124**	-	-	-	**6,124**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-			-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**23,555**	**(735)**	**9,559**	**5,423**	**-**	**(440)**	**37,362**
Mwaka Uliopita (2023)							
Salio la mwanzo wa mwaka	**23,555**	**(735)**	**(1,498)**	**2,726**	**-**	**1,140**	**25,188**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	**7,630**	-	-	-	**7,630**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	**(2,696)**	**2,696**	-	**(1,580)**	-
Miamala na wanahisa	-	-			-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-		**(1,580)**
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**23,555**	**(735)**	**3,435**	**5,423**	**-**	**(440)**	**31,238**

BAADHI YA MAELEZO KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA JUNI 2024

Katika kuanda taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilizile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita (kama kulikua na mabadiliko katika sera za uandaaji taarifa za fedha katika kipindi cha robo mwaka ya/mwaka wa sasa, mabadiliko yaelezwe kwa mujibu wa IAS 34 na IAS 8).

Jina na Cheo

Respige O. Kimati
(Ofisa Mtendaji Mkuu)

Vitalis Michael
(Mkuu Idara Ya Fedha)

Crispin Paul K.
(Mkaguzi Mkuu wa Ndani)
Imesainiwa: 25.04.2024

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Jina

1.Gasper Casmir Njuu – Mwenyekiti wa Bodi

2. Uphoo Swai-Mjumbe wa Bodi
Imesainiwa: 25.04.2024

MATANGAZO

MKOMBOZI COMMERCIAL BANK
a bank with integrity

MKOMBOZI COMMERCIAL BANK PLC

MINIMUM DISCLOSER OF CHARGES AND TARIFFS

s/n	Tariff	Current a/c Business - Sole	Community Current	Current A/C Personal	Call Account	Savings Accounts Business	Savings Diocese,
1	Minimum account opening amount	100,000	20,000	50,000	5,000,000	50,000	20,000
2	Minimum operating balance	50,000	10,000	20,000	5,000,000	20,000	10,000
3	Interest rate payable below 5m	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
4	Interest rate payable above 5m	n/a	n/a	n/a	up to 4%	n/a	n/a
5	Interest minimum earning balance	n/a	n/a	n/a	5,000,000	n/a	n/a
6	Monthly maintanance fee	18,000	free	12,000	free	5,000	free
7(a)	Deposit fee (Notes)	free	free	free	free	free	free
7(b)	Deposit fee(Coins)	free	free	free	free	free	free
8	Teller withdraw fee below 5m	6,000	free	5,000	5,000	5,000	Free
9	Teller withdraw fee above 5m - 20m	8,000	free	7,000	7,000	7,000	free
10	Teller withdraw fee above 20m	0.12% max 100,000	free	0.12% max 100,000	0.12% max 100,000	0.12% max 100,000	free
11	Teller B/E	500	500	500	free	500	500
12	Monthly statement	free	free	free	free	free	free
13	Adhock statement	1,500 per page	1,500	1,500	free	1,500	1,500
	Other charges						
14	Certificate of Balance	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
15	Confirmation to Auditors	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
16	Search for information over 5 years	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
17	Cheque book costs (per leaf)	1,000	1,000	1,000	n/a	n/a	n/a
18	Bankers cheque issued (BP's)	30,000	30,000	30,000	30,000	n/a	n/a
19	Status Report	30,000	30,000	30,000	30,000	n/a	n/a
20	Stop payment	30,000	30,000	30,000	30,000	n/a	n/a
21	Dishonored Cheque for lack of funds or refer to drawer or effects not cleared	75,000	75,000	75,000	n/a	n/a	n/a
22	Dishonored Cheque due to techninical error caused by customer	free	free	free	n/a	n/a	n/a
23	Dormant account activation	free	free	free	free	free	free
25	Closing account less than six month (other than SGL accounts)	30,000	30,000	30,000	n/a	30,000	30,000
26	Counter cheque book per leaf	10,000	10,000	10,000	n/a	n/a	n/a
27	Monthly Charge drawn below Minimum balance	10,000	10,000	10,000	n/a	10,000	10,000
28	Salary processing/bulk payment (per entry)	500	n/a	n/a	n/a	500	n/a
29	**(a) Standing order**						
	(i) Instructions within Mkombozi bank	5,000	free	5,000	n/a	5,000	5,000
	(ii) Standing orders to other banks	15,000	15,000	15,000	n/a	15,000	15,000
	(iii) Unpaid bankers orders	30,000	30,000	30,000	n/a	30,000	30,000
30	**(b) Mobile banking charges**						
	(i) Transfer from Bank to MNOs	n/a	n/a	CURRENT	n/a		n/a
	1,000-50,000	n/a	n/a	1,000	n/a	1000	n/a
	50,001-100,000	n/a	n/a	1,500	n/a	1500	n/a
	100,001-300,000	n/a	n/a	2,000	n/a	2000	n/a
	300,001-500,000	n/a	n/a	3,000	n/a	3000	n/a
	500,001-1,000,000	n/a	n/a	4,000	n/a	4000	n/a
	1000001-1,500,000	n/a	n/a	5,000	n/a	5000	n/a
	1,500,001-3,000,000	n/a	n/a	6,000	n/a	6000	n/a
	(ii) Internal Bank Account Transafer	500	n/a	500	free	500	n/a
	(ii) Transfer from MNOs to Bank	n/a		n/a	free	free	n/a
	(iii) Balance Enquiry	300		300	n/a	300	n/a
	(iv) Mini statement	500		500	n/a	500	n/a
31	**(c) EFT / SWIFT / TISS transfers**						
	(i) EFT Within the bank (Incoming)	free	free	free	free	free	free
	(ii) EFT to other banks	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
	(iii) TISS transfers	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	(iii) Swift transfers	USD 60 including Oversea TT charges					
32	**ATM & ID Cards charges**						
34	Customer ID	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
35	New ATM Card	15000	n/a	15000	n/a	15000	n/a
36	Replacement of lost/ damaged ATM card	15,000	n/a	15000	n/a	15000	n/a
37	ATM Monthly fee per month (charged quarterly or annually)	500	n/a	500	n/a	500	n/a
38	ATM Balance inquiry	300	n/a	300	n/a	300	n/a
39	ATM Withdraw charges per transaction		n/a		n/a		n/a
	Up to 49,999	1500		1500		1500	
	Above 49,999 - 400,000	1700		1700		1700	
40	**TIME DEPOSITS RATES**						
	3 months	4% p.a					
	6 months	5% p.a					
	9 months	6% p.a					
	12 months	7% p.a					
	18 months	8% p.a					
	24 months	9% p.a					
	36 months	10%p.a					
	Above TZS 100 Million	Negotiable					
	Premature Closure penalty	50% of accrued Interest foregone					
	After maturity without notice from Client	Upon maturity of funds will be credited to customer account					
41	***Loans****	***Agriculture***	***Business***	***Housing Microfinance***	***InsurancePremium Fi***	***Mortgage***	***Salaried***
	Interest Rate	17% - 25%p.a	17% - 25%p.a	29%p.a	15%p.a	18%p.a	18%p.a
	Processing Fee	2.5%flat	2.5%flat	2.5%flat	N/A	2.5%flat	2.5%flat
	Membership Registration Fee	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Loan Application Fee (Non-refundable)	100,000	100,000	100,000	n/a	100,000	n/a
	Security Registration Fee	1.2%	1.2%	1.2%	n/a	1.2%	n/a
	Insuarance Fee	0.1% per month	0.1% per month	0.1% per month	N/A	0.1% per month	2%flat on the disbursed amount for Public Sector and 1.2%pa of the loan amount payable upfront for the tenor of facility for Private Sector
	Mortgage Fee	1.2%flat	1.2%flat	1.2%flat	N/A	1.2%flat	N/A
	Discharge Fee	Tzs.80,000/	Tzs.80,000/	Tzs.80,000/	N/A	Tzs.80,000/	Tzs.80,000/
	Penalties	26%p.a	38%p.a	27%p.a	15%p.a	27%p.a	N/A

s/n	Tariff	Savings Account Personal	Bishop Account	Intergrity Account	Student Account	Joint/ Wanandoa A/C	Mwana Account	Wajasiriamali Account
1	Minimum account opening amount	15,000	50,000	50,000	5,000	30,000	15,000	16,000
2	Minimum operating balance	10,000	50,000	50,000	zero	10,000	5,000	10,000
3	Interest rate payable below 5m	0.5%	n/a	up to 2%	0.5%	0.5%	0.5%	0.5%
4	Interest rate payable above 5m	2.0%	n/a	up to 5%	2.0%	2.0%	2.0%	2.0%
5	Interest minimum earning balance	100,000	n/a	500,000	100,000	100,000	100,000	100,000
6	Monthly maintanance fee	3,000	free	free	free	3,000	free	3,000
7(a)	Deposit fee (Notes)	free	free	free	free	free	free	free
7(b)	Deposit fee(Coins)	free	free	free	free	free	free	free
8	Teller withdraw fee below 5m	4,000	free	3,000	free	5,000	3,000	3,000
9	Teller withdraw fee above 5m - 20m	6,000	free	3,000	free	7,000	5,000	5,000
10	Teller withdraw fee above 20m	0.12% max 100,000	free	3,000	free	0.12% max 100,000	0.12% max 100,000	0.12% max 100,000
11	Teller B/E	500	500	500	free	500	500	500
12	Monthly statement	free	free	free	free	free	free	free
13	Adhock statement	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
	Other charges							
14	Certificate of Balance	30,000	30,000	30,000	free	30,000	30,000	30,000
15	Confirmation to Auditors	30,000	30,000	30,000	free	30,000	30,000	30,000
16	Search for information over 5 years	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
17	Cheque book costs (per leaf)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
18	Bankers cheque issued (BP's)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
19	Status Report	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
20	Stop payment	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
21	Dishonored Cheque for lack of funds or refer to drawer or effects not cleared	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
22	Dishonored Cheque due to techninical error caused by customer	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
23	Dormant account activation	free	free	free	free	free	free	free
25	Closing account less than six month (other than SGL accounts)	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
26	Counter cheque book per leaf	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
27	Monthly Charge drawn below Minimum balance	10,000	10,000	10,000	n/a	10,000	10,000	10,000
28	Salary processing/bulk payment (per entry)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
29	**(a) Standing order**							
	(i) Instructions within Mkombozi bank	5,000	5,000	5,000	free	5,000	5,000	5,000
	(ii) Standing orders to other banks	15,000	15,000	15,000	5,000	15,000	15,000	15,000
	(iii) Unpaid bankers orders	30,000	30,000	30,000	n/a	30,000	30,000	30,000
30	**(b) Mobile banking charges**							
	(i) Transfer from Bank to MNOs			n/a		Yes	Yes	YES
	1,000-50,000	1,000	1,000	n/a	1,000	1000	1000	1,000
	50,001-100,000	1,500	1,500	n/a	1,500	1500	1500	1,500
	100,001-300,000	2,000	2,000	n/a	2,000	2000	2000	2,000
	300,001-500,000	3,000	3,000	n/a	3,000	3000	3000	3,000
	500,001-1,000,000	4,000	4,000	n/a	4,000	4000	4000	4,000
	1000001-1,500,000	5,000	5,000	n/a	5,000	5000	5000	5,000
	1,500,001-3,000,000	6,000	6,000	n/a	6,000	6000	6000	6,000
	(ii) Internal Bank Account Transafer	500	500	n/a	500	500	500	500
	(ii) Transfer from MNOs to Bank	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	(iii) Balance Enquiry	300	300	n/a	300	300	300	300
	(iv) Mini statement	500	500	n/a	500	500	500	500
31	**(c) EFT / SWIFT / TISS transfers**							
	(i) EFT Within the bank (Incoming)	free	free	free	free	free	free	free
	(ii) EFT to other banks	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
	(iii) TISS transfers	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	(iii) Swift transfers							
32	**ATM & ID Cards charges**							
34	Customer ID	n/a	n/a	12,000	n/a	12,000	12,000	n/a
35	New ATM Card	15,000	15,000	n/a	10,000	n/a	n/a	15,000
36	Replacement of lost/ damaged ATM card	15,000	15,000	n/a	15,000	n/a	n/a	15,000
37	ATM Monthly fee per month (charged quarterly or annually)	500	500	n/a	500	n/a	n/a	500
38	ATM Balance inquiry	300	300	n/a	300	n/a	n/a	300
39	ATM Withdraw charges per transaction			n/a		n/a	n/a	
	Up to 49,999	1500	1500		1500			1500
	Above 49,999 - 400,000	1700	1700		1700			1700
40	**TIME DEPOSITS RATES**	**Foreign Currency USD**						
	3 months	0.305% p.a						
	6 months	0.65% p.a						
	9 months	1.10% p.a						
	12 months	1.15% p.a						
	18 months	1.35% p.a						
	24 months	negotiable						
	36 months							
	Above TZS 100 Million							
	Premature Closure penalty	50% of accrued Interest foregone						
	After maturity without notice from Client	Bank retains the funds at no charge and no interest.						
41	***Loans****	***SGL***	***Overdraft***	***Wastaafu***	***Forex Loan($)***			
	Interest Rate	4.33%p.m	17% - 25%p.a	18%p.a	7% - 9%p.a			
	Processing Fee	2.5%flat	2.5%flat	1%flat	1%flat			
	Membership Registration Fee	2,500	n/a	n/a	n/a			
	Loan Application Fee (Non-refundable)	n/a	100,000	n/a	100			
	Security Registration Fee	n/a	1.2%	n/a	1%			
	Insuarance Fee	0.1% per month	0.1% per month	2% On the disbursed amount		0.1% per month		
	Mortgage Fee	N/A	1.2%flat	N/A	0.5%flat	n/a		
	Discharge Fee	N/A	Tzs.80,000/	N/A	80	Tzs. 80,000/-		
	Penalties	5.08%p.a	34%p.a	N/A	10%p.a	35%p.a		

s/n	Tariff	Forex Account	Salary Account	Vicoba/Informal Group A/C	Priest Account	Nun Account	Pensiners Savings Account
1	Minimum account opening amount	$/€/£ 100	zero	20,000	20,000	20,000	20,000
2	Minimum operating balance	$/€/£ 100	zero	10,000	10,000	10,000	5,000
3	Interest rate payable below 5m	n/a	n/a	0.50%	n/a	n/a	n/a
4	Interest rate payable above 5m	n/a	n/a	1.00%	n/a	n/a	n/a
5	Interest minimum earning balance	n/a	n/a	100,000	n/a	n/a	n/a
6	Monthly maintanance fee	$/€/£ 10	1,500	free	free	free	free
7(a)	Deposit fee (Notes)	free	free	free	free	free	free
7(b)	Deposit fee(Coins)	free	free	free	free	free	free
8	Teller withdraw fee below 5m	0.1% min $/€/£ 2 max 50	3000	free	3,000	3,000	free
9	Teller withdraw fee above 5m - 20m		5000	free	3,000	3,000	free
10	Teller withdraw fee above 20m		0.12% max 100,000	free	3000	3000	free
11	Teller B/E	500	500	500	500	500	500
12	Monthly statement	free	free	free	free	free	free
13	Adhock statement	$/€/£ 1.5	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
	Other charges						
14	Certificate of Balance	$/€/£ 15	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
15	Confirmation to Auditors	$/€/£ 15	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
16	Search for information over 5 years	$/€/£ 15	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
17	Cheque book costs (per leaf)	$/€/£ 0.25	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
18	Bankers cheque issued (BP's)	$/€/£ 15	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
19	Status Report	$/€/£ 12	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
20	Stop payment	$/€/£ 15	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
21	Dishonored Cheque for lack of funds or refer to drawer or effects not cleared	$/€/£ 50	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
22	Dishonored Cheque due to techninical error caused by customer	$/€/£ 15	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
23	Dormant account activation	free	free	free	free	free	free
25	Closing account less than six month (other than SGL accounts)	$/€/£ 15	n/a	30,000	30,000	30,000	30,000
26	Counter cheque book per leaf	$/€/£ 15	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
27	Monthly Charge drawn below Minimum balance	$2 / €1.5 / £1.5	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
28	Salary processing/bulk payment (per entry)	$/€/£ 1	2,000	n/a	n/a	n/a	n/a
29	**(a) Standing order**						
	(i) Instructions within Mkombozi bank	$/€/£ 3	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
	(ii) Standing orders to other banks	n/a	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
	(iii) Unpaid bankers orders	$/€/£ 15	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
30	**(b) Mobile banking charges**						
	(i) Transfer from Bank to MNOs	n/a	YES	n/a	YES	YES	YES
	1,000-50,000	n/a	1,000	n/a	1,000	1,000	1,000
	50,001-100,000	n/a	1,500	n/a	1,500	1,500	1,500
	100,001-300,000	n/a	2,000	n/a	2,000	2,000	2,000
	300,001-500,000	n/a	3,000	n/a	3,000	3,000	3,000
	500,001-1,000,000	n/a	4,000	n/a	4,000	4,000	4,000
	1000001-1,500,000	n/a	5,000	n/a	5,000	5,000	5,000
	1,500,001-3,000,000	n/a	6,000	n/a	6,000	6,000	6,000
	(ii) Internal Bank Account Transafer	n/a	500	n/a	500	500	500
	(ii) Transfer from MNOs to Bank	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	(iii) Balance Enquiry	n/a	300	n/a	300	300	300
	(iv) Mini statement	n/a	500	n/a	500	500	500
31	**(c) EFT / SWIFT / TISS transfers**						
	(i) EFT Within the bank (Incoming)	free	free	free	free	free	n/a
	(ii) EFT to other banks	Equiv. To TZS 1500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
	(iii) TISS transfers	Equiv. To TZS 10000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	(iii) Swift transfers						
32	**ATM & ID Cards charges**						
34	Customer ID	$/€/£ 5	12,000	n/a	n/a	n/a	n/a
35	New ATM Card	n/a	15,000	n/a	15,000	15,000	15,000
36	Replacement of lost/ damaged ATM card	n/a	15,000	n/a	15,000	15,000	15,000
37	ATM Monthly fee per month (charged quarterly or annually)	n/a	500	n/a	500	500	500
38	ATM Balance inquiry	n/a	300	n/a	300	300	300
39	ATM Withdraw charges per transaction	n/a		n/a			
	Up to 49,999		1500		1500	1500	1500
	Above 49,999 - 400,000		1700		1700	1700	1700
40	**TIME DEPOSITS RATES**	**Foreign Currency EURO**					
	3 months	0.3% p.a					
	6 months	0.6% p.a					
	9 months	1.1% p.a					
	12 months	1.15% p.a					
	18 months	1.35% p.a					
	24 months	Negotiable					
	36 months						
	Above TZS 100 Million						
	Premature Closure penalty						
	After maturity without notice from Client	Bank retains the funds at no charge and no interest.					

***Loan Interest rates are indicative. The actual pricing shall depend on the type and risk level of the underying client and business.**

Jérôme Albou

Interim Chief Executive Officer

PUBLIC NOTICE

THE APPOINTMENT OF INTERIM CHIEF EXECUTIVE OFFICER

Honora Tanzania Public Limited Company ("Tigo Tanzania"), a subsidiary of AXIAN Telecom, is pleased to announce the appointment of Jérôme Albou as Interim Chief Executive Officer, effective 1st July 2024. Jérôme Albou, who remains the Group CTIO at AXIAN Telecom, takes over from Kamal Okba, who has been appointed CEO of Free in Senegal afterleading Tigo Tanzania for two years. Jérôme brings extensive telecommunication experience from Asia, Africa, and Latin America where he led strategic technology projects including rollout of 4G, 5G and Fiber technology in addition to spearheading technology strategy for different emerging markets. It is worth noting that, Jérôme had previously served as Chief Technology and Information Officer (CTIO) for Tigo Tanzania on different occasions where he managed significant investments that resulted into major network expansions and overall customer experience improvement.

Jérôme holds an Executive MBA from Columbia Business School and London Business School, and a Master of Engineering in Telecommunication from Telecom SudParis and Asian Institute of Technologies. Under Jerome's leadership, Honora Tanzania Public Limited Company (Tigo Tanzania) should continue to create a positive impact in the communities we operate while advancing digital and financial inclusion across the country.

tigo

ELIMU

NA MWANDISHI WETU

Makundi haya kufaidika kiuchumi kupitia mafunzo, mikopo na teknolojia

SERIKALI inasisitiza umuhimu wa kuwezesha watu kiuchumi na kijamii, kupitia mikopo na misaada ya kifedha, mafunzo na teknolojia ili kuwakwamua wanawake na vijana ambao ndiyo wapo wengi kwenye wimbi la umaskini.

Miaka ya hivi karibuni, Baraza la Taifa la Kuwezesha Wananchi Kiuchumi, limeendesha mafunzo na kampeni za kuwainua watu kiuchumi ili kuondokana na adha ya umaskini mijini na vijijini.

Aidha, baraza linasisitiza kuwa, kuongeza mali na fedha ni muhimu ili kuwawezesha wananchi, na kujenga taasisi zinazokuza uwekezaji wa umma kama benki, vikoba na vyama vya ushirika ambavyo ni muhimu kwa kutoa mikopo, gawio kwa wanahisa, teknolojia na mafunzo ya kuendeleza miradi ya kiuchumi nchini. Mathalani, linapozungumzwa suala la uwekezaji na uwezeshaji, linagusa mitaji (fedha) na taasisi zinazotoa huduma hiyo.

Kitaifa, katika kuupa nguvu uwekezaji na uwezeshaji, serikali imeunda kamati ya kitaifa ya kusimamia, ambacho ni chombo kilichoundwa kisheria ili kusimamia na kuangalia ufanikishaji wa mikakati hiyo, kama kifungu cha 5(1) cha sheria ya uwekezaji kinavyoelekeza.

'...ili kuhamasisha, kuwezesha na kutekeleza kwa ufanisi miradi ya uwekezaji, kutakuwa na Kamati ya Taifa ya Uwekezaji, itakayokuwa na wajumbe wafuatao: Waziri Mkuu ambaye ni Mwenyekiti, Waziri wa Uwekezaji ambaye ni Makamu Mwenyekiti, Mwanasheria Mkuu wa Serikali na Waziri wa Fedha."

Aidha, wapo pia mawaziri wa katiba na sheria, serikali za mitaa, sera na uratibu, Gavana wa Benki Kuu, Kamishna Mkuu wa TRA ili kusimamia uwezeshaji huo.

Katika uwezeshaji kimitaji hasa kifedha, Benki ya Mkombozi ni sehemu ya wadau wanaojitokeza kuendeleza jukumu hilo, chini ya sera na sheria ya ushirikano wa sekta binafsi na umma (PPP).

Ili kuwafikia na kuwahudumia wananchi, Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya Mkombozi, Respige Kimati, anasema wakati wowote kuanzia sasa vijana walio katika sekta ya usafirishaji mfano, bajaji watanufaika baada ya benki hiyo kupata majibu ya namna

Mkurugenzi Mtendaji wa Mkombozi, Respegi Kimati. **PICHA: MWANDISHI WETU**

gani ya kuwawekea mazingira bora ya kuwapa huduma maalumu.

Anasema zama hizi ni lazima benki na taasisi zitoe mitaji, ziwe karibu na vijana na wanawake kwenye kutoa huduma ili kuwaletea maendeleo endelevu.

Akizungumza na wanahabari wakati wa mkutano mkuu wa 15 wa wanahisa wa Benki ya Mkombozi mwishoni mwa wiki, anasema benki hiyo inayatazama kwa jicho pevu makundi ya wajasiriamali wanawake na vijana kuanzia wajasiriamali wadogo zaidi, hadi wa kati na kuwaandalia huduma maalumu kwa kuangalia changamoto zao.

"Vijana wanaojishughulisha na usafirishaji, mfano bajaji tunafikiria kuwawekea mazingira bora yatakayowapa huduma bora zaidi ili kuwapeleka mbele zaidi," anasema Kimati.

Aidha, anaeleza kuwa wanazingatia na kuchambua changamoto za kila mteja ili kuwahudumia, na kuwa na mifumo inayolenga kuwafikia kwa hali yoyote waliyo nayo.

Anawasifu wanawake kwa uaminifu kwa kurudisha mikopo ya vikundi, na kwamba kundi hilo linaongoza kulipa mikopo na siyo wakwepaji kama makundi mengine.

Katika juhudi za kuwahudumia wananchi kifedha, anasema Mkombozi imejisogeza zaidi na wananchi ikifikia mikoa tisa na matawi zaidi ya 13 tangu ulipoanzishwa mwaka 2009.

Kimati, anaongeza kuwa Benki ya Mkombozi inatarajia kutoa gawio mwaka huu kwa wanahisa, ambao walikuwa wanalitamani kwa muda mrefu.

Aidha, akizungumzia kuwapo kwa mazingira ya kuendeleza uwezeshaji wananchi kwenye huduma za kibenki akisema kuwa wamefanikisha kupata faida, kukua na kuongeza zaidi wateja.

"Tumepata faida (kabla ya kodi) takribani Sh. bilioni 8.6 kwa mwaka huu na tuna matumaini ya kupunguza pia uwiano wa gharama za uendeshaji dhidi ya mapato, vilevile kupunguza kiwango cha mikopo isiyolipwa ili kifikie chini ya asilimia tano," anasema.

Anasema kazi ya kuwawezesha wananchi inafanyika kila mahali kwa kushirikiana na mawakala zaidi ya 1,200 kwa nchi nzima.

MWASISI AGUSA WANAWAKE

Edwina Lupembe ni Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya Mkombozi, anasisitiza kuwa ni muhimu zaidi kuendeleza uwezeshaji wa wanawake kiuchumi, kama ilivyoainishwa na kaulimbiu ya mwaka 2024 ya Siku ya Kimataifa ya Wanawake ambayo ni "Wekeza katika wanawake: Kuharakisha maendeleo."

Akishiriki mkutano wa wanahisa, anawaasa wanawake kuachana na mikopo ya kausha damu, akiwakumbusha kuwa kuna taasisi nyingi zinazotoa mikopo ya vikundi na mtu mmoja mmoja na namna ya kuitumia mikopo hiyo.

"Wanawake waachane na mikopo ya 'chap chap' waliona wapi? Wawe na subira, wafanye kazi na taasisi zinazoheshimika kama benki."

Edwina anasema watumie benki ambazo zinazowakopesha, kuwafunza na kuwaelekeza namna bora ya kuendeleza biashara, kulipa deni kwa utaratibu huku biashara ikiendelea kustawi.

"Kuna taasisi zinazokopesha na kuwezesha watu kisheria, sasa mtu unakwendaje kwenye mikopo ya kaushadamu? Unapewa Sh.100,000 unalipa Sh. 200,000 unazipataje au wapi baada ya wiki moja?"Anahoji.

Anawataka wanawake kuwa na nia na subira wanapoanza kuomba mikopo ya vikundi ili wakue baada ya muda wafikie hatua ya kukopa peke yao na kuondoka kwenye vikundi.

Edwina, anasema alipoanzisha benki hiyo baada ya miaka minne alitoa gawio na kueleza anachoona kwa benki hiyo.

"Naiona Mkombozi kama Benki ya Centenary ya Uganda ambayo imekua na kusambaa nchi nzima na kufikia mamilioni ya wateja" anasema na kuongeza kuwa, lengo ni kukomboa watu kiuchumi (kimwili) na kiroho kupitia huduma za mafundisho ya Injili.

"Naona fahari kama mwanamama, kitu nilichoanzisha kinakwenda vizuri, najisikia vizuri kuona mafanikio na mbio kuanza tena kutoa gawio na mikopo isiyolipiki ikiondoka," anasema Mama Edwina.

Kasmir Njuu ni Mwenyekiti wa Bodi ya Benki ya Mkombozi, anayeeleza kuwa kazi ya kuwezesha wananchi imefikia zaidi ya wateja 100,000.

Anasema huwezi kuwafikia watu bila kutoa huduma kidijitali, bila kutumia mawakala na kwamba kwenye makanisa kuna huduma ya sadaka dijito, ambayo waamini wanatoa sadaka zao kielektroniki.

Mjumbe wa Bodi ya Wakurugenzi wa Mkombozi, Askofu Beatus Kiyaiya, anazungumzia malengo ya uwezeshaji kupitia taasisi hiyo kuwa ni kuwezesha wananchi wa hali zote hasa wa chini zaidi walioko vijijini na mijini.

"Mkombozi tunahitaji kumkomboa mwananchi wa hali zote yaani mkulima wa chini, mvuvi na mfanyabiashara mdogo ambapo benki itawafikia na kuwapa huduma ili kujenga maisha yao," anasema.

Anasema zaidi ya wanahisa 600 kutoka Tanzania nzima wameshiriki mkutano huo na kujadili mfanikio, uwezeshaji na mikakati ya kusonga mbele.

TAFORI YASHTUKIA UPUNGUFU WA NYUKI NCHINI, YAITAJA DODOMA

INATOKA UK.11

mwanamke na hata vijana," anasema Kazimoto.

Hivyo, anatoa wito watu kuwa na ari ya kujiingiza kwenye shughuli ya ufugaji wa nyuki baada ya kujipima wapi panawafaa katika kukuza mnyororo wa thamani kuanzia kuweka mizinga, kuitengeneza, kuuza asali hadi au kufanya biashara ya mazao mengine kama nta, dawa na mishumaa. Kazimoto anayataja manufaa yanayotokana ufugaji wa nyuki kama vile asali huweza kuwa ni chakula kwa ajili ya lishe na pia hutumika kwenye tiba na mazao mengine ni kama nta na sumu ya nyuki ambapo husaidia kuinua uchumi wa mtu mmoja mmoja kwa anayejishughulisha ufagaji nyuki, hata kwa taifa pia.

Aidha, Ofisa Misitu Mkuu kutoka Wizara ya Maliasili na Utalii Idara ya Misitu na Nyuki (Elimu na Misitu ya Jamii) Emmanuel Msoffe, anawataka vijana pamoja na makundi maalum kuzitama fursa zilizopo kwenye misitu na kuzitumia kikamilifu.

Anasema vijana ni kundi kubwa kwa mujibu wa matokeo ya sensa ya mwaka 2022 ambao wanahitaji ajira na vipato kwa sasa ambapo fursa zilizopo kwenye misitu na nyuki wakizitumia vyema wanaweza kuondokana tatizo kubwa la ukosefu wa ajira na vipato.

Ofisa Mtafiti Mkuu TAFORI ambaye ni Kaimu Mkurugenzi wa Utafiti na Uzalishaji Misitu, Steven Maduka, anasema TAFORI hufanya utafiti wa miti mbalimbali kwa ajili ya manufaa kwa jamii sambamba na kuongeza thamani hasa kwenye miti ya asili iliyopo porini.

Anasema mitipori na matunda yake hutengenezewa juisi na mvinyo ambapo mtu huweza kunufaika navyo kwa kuuza ili kujiongezea kipato, hivyo tuepukane na uharibifu wa miti ili tuendelee kunufaika nayo.

Halmashauri kuviburuza kortini vikundi vya taka

Na Peter Mkwavila, DODOMA

HALMASHAURI ya Jiji la Dodoma imesema imejipanga kuviondoa na kuviburuza mahakamani vikundi vyote vinavyojihusisha na ukusanyaji taka kwenye kata na mitaa ambavyo havina mikataba na vinaendelea kujipatia fedha.

Mkuu wa Kitengo cha Usafi na Udhibiti wa Taka Ngumu, Dickson Kimaro, alisema hayo jana baada ya kubaini kuwapo kwa vikundi vinavyojihusisha na uzoaji taka ambavyo havina mikataba na vinaendelea kuziibia kaya kwa kuwatoza fedha bila kutoa stakabadhi ya EFD.

Akizungumza na waandishi wa habari alisema wamebaini kuwapo kwa vikundi ndani ya mitaa na kata ambavyo mikataba yao imeisha, lakini vinaendelea kuibia mapato ya jiji huku wakitambua kuwa kwa kufanya hivyo wanawaibia watu.

Kimaro alisema pamoja na kukosa mikataba hiyo kwa vikundi hivyo, pia vimebainika havina mashine ya kutolea stakabadhi kwa ajili ya malipo, badala yake fedha hizo zinatolewa kienyeji bila kufikishwa kwenye Jiji.

"Kwa kweli halmashauri haitakaa kimya kwa vikundi vyote vitakavyobainika kutokuwa na mashine za stakabadhi na mikataba ambayo hutolewa na jiji, wakikamatwa hatua za sheria ndogo za Halmashauri ya Jiji zitachukuliwa, ikiwamo na kuwaburuza mahakamani kutokana na wizi huo," alisisitiza.

Aidha, ofisa huyo alivitaka vikundi ambavyo vinavyokusanya taka ambavyo vimesajiliwa na kupewa mikataba, kuacha tabia ya kuzitupa kwenye maeneo yasiyo rasmi kama vile kwenye makongoro na yaliyo wazi badala yake wanatakiwa kuzipeleka sehemu iliyotengwa na halmashauri ya dampo la Chidaya.

Kimaro pia alivitaka vikundi hivyo vinavyokusanya taka kutumia fursa hiyo kutoa elimu kwa wananchi, ili waweze kushirikiana na katika kuhakikisha kuliweka Jiji la Dodoma kwenye hali ya usafi kwenye mitaa na maeneo wanayoishi.

Tume ya Atomiki yatangaza sifa watakaodahiliwa 2024/25

Na Paul Mabeja, DODOMA

TUME ya Nguvu ya Atomiki Tanzania (TAEC) na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia imefungua rasmi dirisha kwa waombaji wenye sifa za kusoma Shahada ya Juu ya Teknolojia ya Sayansi ya Nyuklia kupitia ufadhili wa Samia Scholarship Extended (SSE) 2024/25.

Katika mwaka wa fedha 2024/25, serikali ilitenga jumla ya Sh. bilioni 1.6 ili kuiwezesha TAEC kufadhili wanafunzi watano kwenda nje ya nchi kusoma Shahada ya Uzamili katika fani mbalimbali zinazohusiana na Teknolojia ya Nyuklia.

Akitangaza kufunguliwa kwa dirisha la kuomba nafasi hizo, Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Prof. Adolf Mkenda alisema, ufadhili huo ni sehemu ya jitihada za serikali kuongeza idadi ya wataalamu wa Sekta ya Sayansi ya Mionzi nchini.

"Tangu mwaka wa fedha 2022/23, serikali kupitia Wizara ya Elimu ilianza programu ya kutoa ufadhili kwa asilimia 100 kwa wanafunzi wanaofanya vizuri katika masomo ya sayansi kuanzia ngazi ya kidato cha sita," alisema.

Alisema ufadhili huo unawalenga wanafunzi wenye sifa ambao wamechagua kufanya shahada ya kwanza katika masomo ya sayansi, habari na teknolojia (IT), uhandisi na hisabati, pamoja na elimu tiba.

"Hadi sasa utafiti umebaini kuwa, Tanzania inakabiliwa na upungufu mkubwa wa wataalamu katika Sekta ya Sayansi ya Nyuklia, hivyo kuilazimu serikali kuja na mpango madhubuti wa kusaidia kupunguza nakisi hiyo. Kwa mfano Tanzania kuna wataalamu sita tu wa Medical Physics pamoja na Nuclear Medical Doctors," alifafanua.

Pia alisema nchi ina mtaalamu mmoja tu wa Radiochemistry na madaktari wawili wa Radiopharmacists.

"Uhitaji wa Teknolojia ya Sayansi ya Nyuklia nchini Tanzania unaendelea kuongezeka kwa kasi kila siku kwa hivyo, lazima tutengeneze idadi kubwa ya wataalamu wa hali ya juu," alisisitiza Prof. Mkenda.

Akitoa maelezo juu ya utaratibu uliowekwa wa kuomba nafasi za ufadhili huo, Mkurugenzi Mkuu wa Tume ya Nguvu ya Atomiki Tanzania (TAEC), Prof. Najat Kassim Mohammed, alisema kuwa waombaji wenye sifa wanapaswa kujaza fomu husika zinazopatikana kupitia tovuti ya TAEC.

Hata hivyo, Prof. Najat alisema waombaji pia wanaweza kupata fomu hizo kupitia tovuti ya Wizara ya Elimu.

"Ufadhili huu utawanufaisha wanafunzi (wataalamu) wanaotaka kusoma maeneo angalau matano yanayohusu Sayansi na Teknolojia ya Nyuklia,"alisema.

Aidha, alisema waombaji wanatakiwa kuomba kusoma katika vyuo vile vinavyotambuliwa na Tume ya Vyuo Vikuu (TCU), katika nchi kadhaa, zikiwamo Australia, Canada, China, Ufaransa, India, Finland na Korea Kusini.

TAEC ni taasisi yenye dhamana ya udhibiti wa matumizi salama ya mionzi nchini na uhamasishaji wa matumizi salama ya teknolojia ya nyuklia nchini na iko chini ya Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia.

Kiongozi wa Chama cha ACT- Wazalendo, Dorothy Semu, akihutubia mkutano wa hadhara Manyoni mkoani Singida juzi, ikiwa ni mwendelezo wa ziara yake ya kuimarisha chama mikoani. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

DCEA yaeleza namna dawa za kulevya zinavyoathiri demokrasia, uchumi

Na Renatha Msungu, DODOMA

KAMISHNA Msaidizi wa Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya (DCEA), Mzee Kasuwi, amesema athari za biashara ya dawa za kulevya kwenye siasa zinaweza kuathiri mchakato wa kidemokrasia na uchumi wa wananchi.

Kasuwi alisema dawa za kulevya zina athari kiuchumi, kiafya, kijamii, kisiasa, kidiplomasia, kimazingira na usalama hivyo zinapaswa kukemewa vikali kwa watuhumiwa wanaojihusisha na dawa za kulevya.

Alisema kwa kushirikiana na Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa mkoani Dodoma (TAKUKURU) wataendelea kushirikiana kuhakikisha wanakomesha dawa za kulevya.

Naibu Mkuu wa TAKUKURU mkoani Dodoma, Euginius Hazinamwisho, alisema viongozi wa kisiasa nchini Tanzania hupatikana kupitia uchaguzi unaofanyika kila baada ya miaka mitano kwa namna mbili uchaguzi mkuu wa Rais, wabunge na madiwani pamoja na uchaguzi wa viongozi wa mamlaka za serikali za mitaa.

"Mwaka 2024 utafanyika uchaguzi wa serikali za mitaa na mwaka 2025 utafanyika uchaguzi wa serikali kuu," alisema Hazinamwisho.

Aidha, alisema kuwapo kwa vitendo vya rushwa wakati wa kuchagua viongozi huwanyima haki wagombea na kuwakosesha maendeleo wananchi.

"Jitihada za serikali kuhakikisha uchaguzi unakuwa huru na wa haki kwa wananchi wameweza kutunga sheria mbalimbali zinazodhibiti vitendo vya rushwa.

"TAKUKURU kwa kuzingatia kifungu cha 4 kifungu kidogo cha 2 na kifungu cha 7 (d) vya Sheria ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa vina wajibu wa kuwahakikishia wadau kuweka mikakati dhidi ya rushwa wakati wa uchaguzi," alisema.

Hata hivyo, alisema katika utekelezaji wa majukumu yake, mwaka 2014 na mwaka 2019 TAKUKURU ilifanya uchambuzi wa ufuatiliaji wa uchaguzi wa serikali za mitaa na mwaka 2020 ilifanya uchambuzi wa mfumo kwa uendeshaji wa uchaguzi mkuu wa serikali wa rais, wabunge na madiwani katika majimbo yote ya uchaguzi Tanzania bara.

"Katika chaguzi zote yalikuwapo malalamiko ya vitendo vya rushwa, katika uchaguzi wa serikali za mitaa mwaka 2014/2019 vitendo vya rushwa vilijitokeza kama ifuatavyo kulikuwa na ugawaji wa fedha, ugawaji wa vitu, kama kanga, tisheti, vinywaji, vyakula na ahadi za ajira," alisema.

Shehena ya vipodozi yateketezwa Mbeya

Na Nebart Msokwa, MBEYA

SHEHENA ya vipodozi vilivyopigwa marufuku kuingizwa nchini, yenye thamani ya zaidi ya Sh. bilioni moja imeteketezwa mkoani Mbeya baada ya kukamatwa na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), ikiingizwa nchini kupitia njia za panya.

Maofisa wa TRA, Mkoa wa Mbeya walikamata vipodozi hivyo vinavyodaiwa kuwa na viambata vya sumu katika maeneo mbalimbali, vikiwa vinasafirishwa kwenye malori kutokea nchi jirani yakiwa na 'sill' ya TRA.

Meneja Msaidizi wa Forodha wa Mkoa wa Mbeya, Nsajigwa Mwambegele, alisema katika utafiti waliofanyika hivi karibuni walibaini wafanyabiashara wasio waaminifu wanaingiza vipodozi hivyo nchini kupitia njia isiyo rasmi.

Alisema wafanyabiashara hao wanavichukua nchi jirani na kuvivusha kwa kutumia bodaboda na kuvikusanya kwenye eneo moja katika mji wa Tunduma mkoani Songwe na kisha kukodi malori ambayo huvifungasha na kuvisafirisha kwenda maeneo mbalimbali nchini ikiwamo Dar es Salaam.

Aidha, alisema walipowahoji wahusika walibaini kuwa wasafirishaji wa mizigo wanatoka Dar es Salaam kwenda nchi za jirani ambapo wanawekewa 'sill' hizo zikiwa halali na wakifikisha mizigo kwenye maeneo wanakopeleka badala ya kuzikata wanafungua mlango na kutoa mizigo kisha kurudishia milango.

"Sasa wakifika Tunduma wanafungua tena mlango na kujaza vipodozi hivi kisha kurudisha mlango ukiwa na hiyo sill, ili wakisafirisha wasigundulike kwa sababu tukiangalia tunaona kama mzigo halali lakini tulipoanza kukagua ndani ndipo tukabaini kuwa kuna hii mizigo," alisema Mwambegele.

Alisema wanaendelea na utafiti ili kubaini njia zingine ambazo zinatumika ili kuziba mianya yote ya uingizaji wa bidhaa hizo haramu ambazo ni hatari kwa afya ya watumiaji.

Meneja wa TRA Mkoa wa Mbeya, Musib Shaban, alisema mbali na kuviteketeza vipodozi hivyo pia wasafirishaji wamechukuliwa hatua mbalimbali za kisheria ikiwamo kuwatoza faini ya kati ya dola za Kimarekani 1,500 na 3,000.

Alisema hatua hizo ni kwa mujibu wa vifungu namba 199 na 200 vya Sheria ya Ushuru wa Forodha ya Afrika Mashariki ambavyo vinaelekeza mzigo wowote unaoingizwa nchini kwa njia za magendo unatakiwa kukamatwa na kuharibiwa.

Alisema kwenye uteketezaji wa bidhaa hizo walishirikiana na vyombo mbalimbali vya dola pamoja na baadhi ya taasisi za serikali zinazohusika kwenye uzuiaji wa bidhaa hizo.

"Nawashauri wafanyabiashara waache kabisa kufanya biashara hizi kwa sababu tutaendelea kuzikamata na kuwachukulia hatua ambazo zitawaumiza, na sisi kama Mamlaka ya serikali lazima tusimamie sheria za nchi," alisema Shaban.

Ofisa Udhibiti Ubora wa Shirika la Viwango Tanzania (TBS), Kanda ya Nyanda za Juu Kusini, Mwesigwa Kajumulo, aliwaasa Watanzania kuacha kutumia bidhaa zenye ubora hafifu ama zilizopigwa marufuku nchini kwa maelezo kuwa ni hatari kwa afya zao.

Hata hivyo, aliwataka Watanzania kufanya kazi kwa kufuata sheria za nchi ili kuepuka kukumbwa na hasara zisizokuwa na sababu ikiwamo kutaifishwa kwa mali zao.

Mwakilishi wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Mkoa wa Mbeya, Mary Samwel, alisema mamlaka hiyo ilishiriki kwenye uteketezaji wa bidhaa hizo ili kulinda mazingira.

Maofisa wa Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU), Mamlaka ya Udhibiti wa Usafiri wa Ardhini (LATRA) na viongozi wa madereva wa daladala mkoani Mbeya wakijadiliana namna ya kuwadhibiti madereva wanaokatisha safari katikati ya Jiji la Mbeya mwishoni mwa wiki. **PICHA: NEBART MSOKWA**

Watakiwa kujitokeza kuboresha taarifa daftari la wapigakura

Na Elizabeth John, NJOMBE

WANANCHI mkoani Njombe wamehamasishwa kujiandikisha kwenye Daftari la Kudumu la Wapigakura ili wapate uhalali wa kushiriki kwenye uchaguzi wa serikali za mitaa unaotarajiwa kufanyika mwaka huu.

Wito huo, ulitolewa mwishoni mwa wiki na Mwenyekiti wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA) Mkoa wa Njombe, Rose Mayemba wakati akizungumza na wananchi wa Jimbo la Makambako kwenye mkutano wa hadhara wa chama hicho.

Mayemba, alisema endapo wananchi watakosa viongozi wenye uwezo wa kuyasemea matatizo yao yaliyopo kwenye ngazi ya mtaa ama kijiji hawatapata wawakilishi wazuri katika ngazi ya kata na jimbo.

Aidha, alisema viongozi wa serikali za mitaa ndio wenye wajibu wa kushughulikia matatizo ya wananchi kwenye maeneo yao kabla ya viongozi wa ngazi ya kata na Jimbo.

"Kama msipopata viongozi wazuri kwenye mitaa yenu hamtapata mwakilishi mzuri katika kata zenu wala hamtapata mwakilishi mzuri katika majimbo yenu," alisema Mayemba.

Katibu wa CHADEMA Mkoa wa Njombe, Baraka Kivambe aliwataka wananchi kutambua kuwa siasa ni maisha yao ya kila siku hivyo wanaoaswa kuhakikisha wanachagua viongozi wenye uwezo wa kuyasemea matatizo yao na kuyatatua.

Mwenyekiti wa Baraza la Wanawake (BAWACHA) Jimbo la Makambako, Veronica Mlonganile, aliwataka wanawake kuhakikisha wanashiriki uchaguzi huo kwa kugombea nafasi hizo ili waweze kutatua matatizo yanayowakabili hasa kwenye sekta ya afya na kukosekana kwa ajira.

"Sisi wanawake ndiyo tunaoteseka kwani ndiyo tunaozaa ambapo huduma hospitalini hafifu, wanawake tupaze sauti na wote tusimame," alisema Mlonganile.

Mlonganile, alisema muda uliobakia ni mchache hivyo wananchi wanapaswa kwenda kufanya maamuzi ya kuchagua viongozi bora ambao watawaletea maendeleo na watakaokuwa mstari wa mbele kutetea matatizo ya wananchi.

Bilioni 38/- zatekeleza miradi ya maendeleo

Na Nebart Msokwa, MBEYA

SERIKALI imetumia zaidi ya Sh. bilioni 38 kutekeleza miradi mbalimbali ya maendeleo jijini Mbeya katika mwaka wa fedha 2023/2024, hatua ambayo imeboresha utoaji huduma kwa wananchi.

Mbunge wa Jimbo la Mbeya Mjini, Dk.Tulia Ackson alipozungumza kwa nyakati tofauti na wananchi wa maeneo mbalimbali ya jiji hilo ambapo alisema serikali imepeleka fedha nyingi kuliko miaka yote.

Alisema baadhi ya fedha hizo zimetolewa na serikali kuu na zingine zikiwa ni mapato ya ndani ya halmashauri ya jiji hilo pamoja na za ufadhili.

Alisema fedha hizo zilitumika kwenye ujenzi wa miradi mbalimbali ikiwamo hospitali, vituo vya afya, shule, ujenzi wa nyumba za walimu pamoja miundombinu ya barabara.

Alisema miongoni mwa shule zilizojengwa kwa fedha hizo ni shule mpya ya sekondari ya kisasa ya Nsalaga iliyogharimu zaidi ya Sh. 500 ambayo imechaguliwa kuwa shule ya mfano kati ya shule zote zilizojengwa na serikali nchini kwa mwaka wa fedha uliopita.

"Kwa sasa, jiji letu linafanya vizuri kwenye ukusanyaji wa mapato ya ndani, mpaka sasa tumejenga matundu ya vyoo kwenye shule zetu hatuna tatizo tena na kwa upande wa madawati hakuna mwanafunzi anayekaa chini," alisema.

Pamoja na mafanikio hayo, Dk. Tulia aliomba serikali kuongezea fedha jiji hilo kwa ajili ya ukarabati wa majengo ya shule za msingi zilizopo kwenye jiji hilo ambazo alidai majengo yake yamechakaa kutokana na kutumiwa muda mrefu.

Aidha, alisema vimejengwa vituo kwenye kila kata pamoja na uboreshaji wa miundombinu ya kisasa katika Hospitali ya Kanda ya Rufani ya Kanda ya Mbeya pamoja na Hospitali ya Rufani ya Mkoa na kwamba uboreshaji wa maeneo hayo umewaondolea wananchi adha ya awali ya kusafiri kwenda Hospitali ya Taifa ya Muhimbili (MNH) kufuata huduma za matibabu.

Hata hivyo, alisema zipo baadhi ya kata katika jiji hilo zina idadi kubwa ya watu na hivyo zinahitaji kuwa na kituo cha afya zaidi ya kimoja na kwamba tayari amesha wasilisha ombi kwa serikali kwa ajili ya kupata fedha, ili kata hizo zijengewe vituo hivyo kwa ajili ya kuwarahisishia wananchi kupata matibabu.

TANGAZO

BENKI YA WANANCHI TANDAHIMBA

UONYESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha '(Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE - 30 JUNI, 2024

(Kiasi kwa Shilingi Maelfu)

		Robo mwaka ya sasa 30/06/2024	Robo mwaka iliyopita 31/03/2024
A.	**MALI**		
1.	Fedha Taslimu	117,433	124,217
2.	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	-	-
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	-	-
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	134,134	187,101
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	-	-
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	-	-
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	3,469,683	3,289,228
12	Mali Nyingine	185,252	170,567
13	Uwekezaji wa Hisa	-	-
14	Akaunti za Udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	134,914	141,269
16	**JUMLA YA MALI**	**4,041,416**	**3,912,382**
B.	**DHIMA**		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	-	-
18	Amana za Wateja	1,116,002	1,257,569
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	-	-
21	Maagizo ya Malipo /Fedha za Kuhamisha	-	-
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	-	-
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	12,156	13,906
24	Dhima la Tozo kwa ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo nyingine Zitakazolipwa Baadae	36,501	53,722
27	Dhima Nyingine	20,248	30,464
28	Madeni	512,244	200,000
29	**JUMLA YA DHIMA**	**1,697,151**	**1,555,661**
30	**MALI/ DHIMA HALISI (16 kutoa 29)**	**2,344,264**	**2,356,721**
C.	**FEDHA ZA WANAHISA**		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	4,483,228	4,483,228
32	Akiba ya Mtaji	-	-
33	Mapato Yalibakizwa	(2,275,712)	(2,250,761)
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	28,187	12,400
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	108,562	111,854
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**2,344,264**	**2,356,721**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	-	-
39	Mikopo Chechefu	105,362	67,779
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	52,833	46,352
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
D.	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	58.0%	60.2%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	3.0%	2.0%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi Halisi na Jumla ya Amana	315.6%	265.2%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	85.9%	84.1%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	89.2%	88.9%
(vi)	Ongezeko la Amana	-11.3%	-26.5%
(vii)	Ongezeko la Mali	3.3%	-24.6%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA - 30 JUNI, 2024

(Kiasi kwa shilingi Maelfu)

		Robo mwaka ya sasa 30/06/2024	Robo mwaka Iliyopita 30/06/2023	Mwaka wa Sasa 30/06/2024	Mwaka Uliopita 30/06/2023
1.	Mapato ya Riba	146,780	115,568	284,071	218,237
2.	Gharama za Riba	(9,166)	(31,514)	(33,423)	(32,521)
3.	**Mapato Halisi ya Riba (1 kutoa 2)**	**137,614**	**84,054**	**250,648**	**185,716**
4.	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5.	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(4,926)	3,193	1,808	10,850
6.	**Mapato Yasiyo ya Riba**	**64,077**	**35,274**	**108,778**	**66,305**
	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	-	-	-	-
	6.2 Ada na Kamisheni	64,077	35,274	108,778	66,305
	6.3 Gawio	-	-	-	-
	6.4 Mapato Mengine	-	-	-	-
7.	**Gharama Zisizo za Riba**	**(173,042)**	**(147,616)**	**(319,796)**	**(321,190)**
	7.1 Mishahara na Mafao	(54,914)	(49,497)	(100,172)	(113,554)
	7.2 Ada na Kamisheni	-	-	-	-
	7.3 Gharama Nyingine	(118,127)	(98,119)	(219,624)	(207,635)
8.	**Faida / (Hasara) Halisi ya Uendeshaji**	**23,723**	**(25,096)**	**41,438**	**(58,319)**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	(7,937)	(9,967)	(13,251)	-
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**15,787**	**(35,062)**	**28,187**	**- 58,319**
11	Mapato Mengine Yaliyojumuishwa	-	-	-	-
		-	-	-	-
12	Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka	15,787	(35,062)	28,187	**(58,319)**
13	Idadi ya Waajiriwa	15	16	15	14
14	Mapato kwa Hisa	4	(8)	6	-13
15	Idadi ya Matawi	1	1	1	1
	BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
	(i)Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	2.3%	-2.6%	1.0%	-3.0%
	(ii)Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	2.7%	-6.2%	1.2%	-5.2%
	(iii)Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	85.8%	123.7%	89.0%	127.4%
	(iv)Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	14.8%	10.4%	14.1%	11.4%

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA - 30 JUNI, 2024

(Kiasi kwa shilingi Maelfu)

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hi	Mapato yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la ziada ya Jumla	Mengineyo	Jumla
Mwaka wa Sasa-30/06/2024							
Salio la mwanzo wa mwaka	4,483,228	-	(2,261,877)	812	-	114,335	**2,336,497**
Faida/(Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	28,187	-	-	-	**28,187**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	**0**	**(0)**	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	**(6,585)**	**(6,585)**
Mengineyo	-	-	**(14,514)**	-	-	-	**(14,514)**
Salio la mwisho wa mwaka	**4,483,228**	**-**	**(2,248,204)**	**812**	**-**	**107,750**	**2,343,584**
Mwaka uliopita-31/12/2023							
Salio la mwanzo wa mwaka	**4,483,228**	-	**(2,339,556)**	**173**	-	**153,306**	**2,297,150**
Faida/(Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	65,901	-	-	-	**65,901**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	**(639)**	**639**	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	**12,417**	-	-	**(38,972)**	**(26,555)**
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**4,483,228**	**-**	**(2,261,877)**	**812**	**-**	**114,335**	**2,336,497**

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA - 30 JUNI, 2024

(Kiasi kwa Shilingi Maelfu)

		Robo Mwaka ya Sasa 30/06/2024	Robo Mwaka Iliyopita 31/03/2024	Mwaka wa Sasa 30/06/2024	Mwaka Uliopita 30/06/2023
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**				
	Mapato/ (Hasara) Halisi	23,723	17,714	41,438	(58,319)
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-	-	-
	- Hasara katika Mali	20,172	4,790	24,962	32,505
	- Badiliko halisi katika Mikopo	(199,268)	(397,563)	(596,832)	(403,211)
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-	-	-
	- Mabadiliko Halisi katika Amana	(141,566)	(453,706)	(595,273)	(112,776)
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	-	-	-	-
	za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	(31,433)	(175,258)	(206,691)	46,541
	- Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(14,685)	181,627	166,942	8,769
	- Kodi iliyolipwa	(3,000)	(3,000)	(6,000)	6,000
	- Mengineyo (bainisha)	(22,838)	(22,297)	(45,135)	209,622
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**(368,895)**	**(847,694)**	**(1,216,588)**	**(270,869)**
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji**				
	Gawio Lilopokewa	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(3,100)	-	(3,100)	(28,538)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-	-
	Ununzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za Uwekezaji	**(3,100)**	**-**	**(3,100)**	**(28,538)**
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	-
	Gawio Lilolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	312,244	(671,147)	(358,903)	500,000
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za Kifedha	**312,244**	**(671,147)**	**(358,903)**	**500,000**
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu**				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	(59,751)	(1,518,841)	(1,578,592)	200,592
	Fedha Taslimu na Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	311,318	1,830,159	1,830,159	642,884
	Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo mwaka/Mwaka	**251,567**	**311,318**	**251,567**	**843,476**

BAADHI YA MAELEZO KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA TAREHE 30 JUNI,2024

Katika kuandaa taarifa hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilezile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita

	Tarehe	Saini
Yahya J. Kiyabo **Meneja Mkuu**	30/07/2024	
Julius J. Sawaya **Mkuu wa Fedha na utawala**	30/07/2024	
Aloyce Leonard **Mkaguzi wa Ndani**	30/07/2024	

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2016, na zinaonesha hali halisi.

	Tarehe
Mohamed N. Mwinguku **Mwenyekiti wa Bodi**	30/07/2024
Mariam S. Mwanzalima **Mjumbe wa Bodi**	30/07/2024

MINIMUM DISCLOSURE OF CHARGES AND FEES

Sn	BANK CHARGES 2024 Transactions	Description	New Rates 2024 VAT Exclusive	VAT Inclusive
1	**Account Maintenance Fee**			
	Universal Savings	Per Month	Free	Free
	Individual Savings	Per Month	2,500	2,950
	Company Savings	Per Month	13,000	15,340
	Group saving		-	-
	Amcos Collection	Per Month	13,000	15,340
	Amcos Business	Per Month	Free	Free
	Local council	Per Month	13,000	15,340
	Group saving	Per Month	3,500	4,130
2	**Min account Opening**			
	Universal Savings	Per Month	5,000	N/a
	Individual Savings	Per Month	10,000	N/a
	Company Savings	Per Month	50,000	N/a
	Group saving			
	Amcos Collection	Per Month	50,000	N/a
	Amcos Business	Per Month	50,000	N/a
	Local council	Per Month	50,000	N/a
	Group saving	Per Month	20,000	N/a
3	**Min operating Balance**			
	Universal Savings	Per Month	5,000	N/a
	Individual Savings	Per Month	10,000	N/a
	Company Savings	Per Month	50,000	N/a
	Group saving			
	Amcos Collection	Per Month	50,000	N/a
	Amcos Business	Per Month	50,000	N/a
	Local council	Per Month	50,000	N/a
	Group saving	Per Month	20,000	N/a
4	**Cash withdral Over the counter**			
	From TZS 1,000-4,999	Per transaction	300	354
	From TZS 5,000-9,999	Per transaction	750	885
	From TZS 10,000-19,999	Per transaction	1,200	1,416
	From TZS 20,000-39,999	Per transaction	1,650	1,947
	From TZS 40,000-49,999	Per transaction	2,000	2,360
	From TZS 50,000-99,999	Per transaction	3,500	4,130
	From TZS 100,000-199,999	Per transaction	4,500	5,310
	From TZS 200,000-299,999	Per transaction	5,500	6,490
	From TZS 300,000-599,999	Per transaction	6,500	7,670
	From TZS 600,000-799,999	Per transaction	7,000	8,260
	From TZS 800,000-999,999	Per transaction	7,500	8,850
	From TZS 1,000,000-2,999,999	Per transaction	8,000	9,440
	From TZS 3,000,000-4,999,999		9,500	11,210
	5,000,000 - Above		9,500+0.12% of excess max 170,000	9,500+0.12% of excess max 170,000
	Mwana A/C cash withdrawal exceeding 3rd transaction per annum	Per transaction	3,000	3,540
5	**Cash withdral - TACOBA Agency Banking**			
	From TZS 0-499	Per transaction	250	295
	From TZS 500-999	Per transaction	250	295
	From TZS 1,000-1,999	Per transaction	250	295
	From TZS 2,000-2,999	Per transaction	300	354
	From TZS 3,000-3,999	Per transaction	300	354
	From TZS 4,000-4,999	Per transaction	300	354
	From TZS 5,000-6,999	Per transaction	700	826
	From TZS 7,000-9,999	Per transaction	700	826
	From TZS 10,000-14,999	Per transaction	1,150	1,357
	From TZS 15,000-19,999	Per transaction	1,150	1,357
	From TZS 20,000-29,999	Per transaction	1,500	1,770
	From TZS 30,000-39,999	Per transaction	1,500	1,770
	From TZS 40,000-49,999	Per transaction	2,000	2,360
	From TZS 50,000-99,999	Per transaction	3,200	3,776
	From TZS 100,000-199,999	Per transaction	3,950	4,661
	From TZS 200,000-239,999	Per transaction	5,300	6,254
	From TZS 240,000-299,999	Per transaction	5,300	6,254
	From TZS 300,000-399,999	Per transaction	6,500	7,670
	From TZS 400,000-499,999	Per transaction	6,800	8,024
	From TZS 500,000-599,999	Per transaction	7,500	8,850
	From TZS 600,000-699,999	Per transaction	7,700	9,086
	From TZS 700,000-799,999	Per transaction	8,000	9,440
	From TZS 800,000-899,999	Per transaction	8,000	9,440
	From TZS 900,000-999,999	Per transaction	8,500	10,030
	From TZS 1,000,000-1,999,999	Per transaction	8,720	10,290
	From TZS 2,000,000-2,999,999	Per transaction	8,720	10,290
	From TZS 3,000,000-3,999,999	Per transaction	9,600	11,328
	From TZS 4,000,000-4,999,999	Per transaction	9,600	11,328
	From TZS 5,000,000-5,999,999	Per transaction	10,000	11,800
	From TZS 6,000,000-6,999,999	Per transaction	11,000	12,980
	From TZS 7,000,000-7,999,999	Per transaction	12,500	14,750
	From TZS 8,000,000-8,999,999	Per transaction	14,000	16,520
	From TZS 9,000,000-9,999,999	Per transaction	15,000	17,700
	From TZS 10,000,000 & Above	Per transaction	15,000	17,700
6	**Activation of Dormant Accounts**			
	All other accounts	Free	Free	Free
	Saving account of personal loan customers	Per account	Free	Free
7	**Closing of Account**			
	Saving account	Per account	5000	5900
	All other accounts	Per account	10000	11800
8	**Inter-Bank (Outward Funds Transfer)**			
	TISS	Per transaction	10000	11800
	Inter-Bank (Inward Funds Transfer)			
	Internal Transfer	Per transaction	1000	1180
9	**Cards**			
	New Cards			
	Tacoba card	Per card	5,000	5,900
	Korosho card	Per card	11,000	12,980
	New Cards due to expired			
	Tacoba card	Per card	5,000	5,900
	Korosho card	Per card	11,000	12,980
	Peplacement due to lost/spoiled			
	Tacoba card	Per card	10,000	11,800
	Korosho card	Per card	22,000	25,960
	Annual card fee All Cards	per card	10,000	11,800
10	**Account statements**			
	Interim statement per month	per transaction	Free	Free
	Quartely statement	per transaction	3,000	3,540.00
	Adhoc from 4 up to 12 month	per transaction	15,000	17,700.00
	Adhoc above 12 month	per transaction	20,000	23,600
11	**Salary and Bulk payment**			
	Salary and Bulk payment fee	per transaction	3,000	540
	Transfer to other Banks	per transaction	5,000	900
	Balance enquiry	per request	Free	Free
12	**Information search**			
	For information up to 12 past months	per document	50,000	59,000
	For information of 1 to 5 past years	per document	80,000	94,400
	For information above 5 years	per document	100,000	118,000
	CCTV Image retrieve	Per request	100,000	118,000
13	**Introduction Letter and certificate of Balance**			
	Cerfificate of balance	per item	50,000	59,000
	status report	per report	50,000	59,000
	Visa recommendation	per item	50,000	59,000
	Any other introduction	per item	50,000	59,000
	Bank statement requested by other banks	per item	50,000	59,000
14	**Loan Fees**			
1	**MSE**			
	Loan Application fee		1%	
	Facility Fee		1%	
	Legal documentation fee		1%	
2	**AGRICULTURE LOANS**			
	Loan fee	0-999,999	100,000	118,000
	Loan fee	1mn - 1,999,999	200,000	236,000
	Loan Application fee	2mn and above	1% on Loan amount	
	Facility Fee		2% on Loan amount	
	Legal documentation fee		1% on Loan amount	
3	**PERSONAL LOAN**			
	Loan Application fee		0.55% MIN 55,000	
	Facility Fee		1% MIN 90,000	
	Legal documentation fee		Free	
4	**GROUP LOAN**			
	Loan Application fee		1% on Loan amount	
	Facility Fee		2% on Loan amount	
	Legal documentation fee		1% on Loan amount	
5	**ASSET FINANCING LOAN**			
	Loan Application fee		1% on Loan amount	
	Facility Fee		1% on Loan amount	
	Legal documentation fee		0.5% on Loan amount	
6	**CHAPCHAP LOAN**			
	Loan Application fee		Free	
	Facility Fee		0%	
	Legal documentation fee		Free	
15	**charges on early loan payment**			
	Salary loan		5.9% min 500,000	
	MSE business loan		3% on the unpaid amount min 500,000	
	Agriculture loan		Free	
	Other segment		3% on the unpaid amount	
	Restructuring Fee		2% min 150,000	177,000
16	**Cheque Book order**			
	Per leaf - 100		1,000	1,180

TANGAZO

AKIBA COMMERCIAL BANK PLC

benki kwa maendeleo yako

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 30.06.2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Robo Mwaka Mwaka iliyopita 31-Mar-24
1	Fedha Taslimu	15,868	13,96Z
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	12,843	18,122
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	38,015	37,872
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	2,775	1,766
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	19	9
6	Miamala Baina ya Matawi	-	56
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	-	-
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	118,473	112,231
12	Mali Nyingine	13,975	12,733
13	Uwekezaji wa Hisa	39	39
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	13,843	14,201
16	**JUMLA YA MALI**	**215,851**	**210,989**
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	28,780	8,459
18	Amana za Wateja	124,902	141,528
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	812	553
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	0	1
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	4,544	3,722
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	525	0
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	2,175	2,355
27	Dhima Nyingine	15,168	14,865
28	Madeni	17,250	14,644
29	**JUMLA YA DHIMA**	**194,156**	**186,126**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**21,695**	**24,863**
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	27,797	27,797
32	Akiba ya Mtaji	-	-
33	Mapato Yaliyobakizwa	(18,881)	(19,358)
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	(3,799)	(630)
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	16,577	17,053
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**21,695**	**24,863**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	1,153	1,422
39	Mikopo Chechefu	9,707	8,761
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	4,474	3,337
41	Mali Nyingine Chechefu	243	60
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	10.1%	11.8%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	7.9%	7.6%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	77.6%	75.2%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	56.8%	54.6%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	73.8%	72.0%
(vi)	Ongezeko la Amana	2.6%	-0.1%
(vii)	Ongezeko la Mali	2.3%	2.6%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 30.06.2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo ya Mwaka sasa 30-Jun-24	Robo ya mwaka Linganishi 30-Jun-23	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Limbikizo la Mwaka Linganishi 30-Jun-23
1	Mapato ya Riba	7,403	6,651	14,494	13,640
2	Gharama za Riba	(2,349)	(2,085)	(4,494)	(4,048)
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**5,054**	**4,565**	**10,000**	**9,592**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	(0)	-	-
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(1,723)	17	(2,191)	(186)
6	**Mapato Yasiyo ya Riba:**	**2,024**	**2,334**	**3,880**	**4,359**
	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	403	81	573	298
	6.2 Ada na Kamisheni	1,240	947	2,369	2,148
	6.3 Gawio	-	-	-	-
	6.4 Mapato Mengine	380	1,306	938	1,913
7	**Gharama Zisizo za Riba:**	**(8,523)**	**(6,973)**	**(15,488)**	**(13,577)**
	7.1 Mishahara na Mafao	(4,376)	(4,047)	(7,945)	(8,004)
	7.2 Ada na Kamisheni	-	-	-	-
	7.3 Gharama Nyingine	(4,147)	(2,926)	(7,544)	(5,573)
8	**Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**(3,168)**	**(56)**	**(3,799)**	**187**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	-	17	-	(56)
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**(3,168)**	**(39)**	**(3,799)**	**131**
11	Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)	-	-	-	-
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**(3,168)**	**(39)**	**(3,799)**	**131**
13	Idadi ya Waajiriwa	258	378	258	378
14	Mapato kwa Hisa	(114)	(1)	(137)	5
15	**Idadi ya Matawi**	**17**	**18**	**17**	**18**
(i)	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	-5.9%	-0%	-3.6%	0%
(ii)	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	-54.4%	-1%	-32.6%	1%
(iii)	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	120.4%	101%	111.6%	97%
(iv)	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	13.0%	13%	12.9%	13%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 30.06.2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 30-Jun-24	Robo Mwaka iliyopita 31-Mar-24	Limbikizo la Mwaka wa sasa 30-Jun-24	Limbikizo la Mwaka Linganishi 30-Jun-23
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**				
	Mapato/(Hasara) Halisi	**(3,168)**	**(630)**	**(3,799)**	**187**
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-	-	-
	- Hasara Katika Mali	626	617	1,243	1,030
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(6,242)	(5,580)	(11,822)	(4,168)
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	3,954	(94)	3,860	3,196
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-	-	(1,987)
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	1,469	(175)	1,294	2,269
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(1,156)	(527)	(1,683)	2,159
	- Kodi Iliyolipwa	-	-	-	(19)
	- Mengineyo (bainisha)	632	(10)	623	(1,117)
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**(3,885)**	**(6,399)**	**(10,283)**	**1,550**
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**				
	Gawio Lililopokewa	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(268)	(106)	(374)	(1,512)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	(296)	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	(143)	-	(440)	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	(412)	(402)	(813)	(1,512)
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	**-**	**-**	**-**	**-**
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	5,663
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	2,606	6,294	8,900	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	(1,513)
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	2,606	6,294	8,900	4,150
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	**(1,690)**	**(507)**	**(2,197)**	**4,188**
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	26,435	26,942	26,942	19,266
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	24,745	26,435	24,745	23,454

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 30.06.2024
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Mtaji wa Hisa	Hisa za Up-endeleo	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yali-yobakizwa	Ziada ya Kisheria	Mengineyo	Jumla
Mwaka wa sasa							
Salio la mwanzo wa mwaka 01.01.2024	27,797	11,623	2,432	(19,215)	2,856	-	25,493
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	-	(3,799)	-	-	(3,799)
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	333	(333)	-	(0)
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 30.06.2024	**27,797**	**11,623**	**2,432**	**(22,680)**	**2,522**	**-**	**21,695**
Mwaka Uliopita							
Salio la mwanzo wa mwaka 01.01.2023	27,797	5,960	2,432	(15,276)	930	-	21,844
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	-	131	-	-	131
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	5,663	-	-	-	-	5,663
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	(1,770)	1,770	-	0
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 30.06.2023	**27,797**	**11,623**	**2,432**	**(16,914)**	**2,700**	**-**	**27,638**

Katika kuanda taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilizile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita

Jina na Cheo	Saini	Tarehe
Mr. Silvest Arumasi (Mkurugenzi Mtendaji)	______________	______________
Mr. Arnold Makanda (Afisa Mkuu wa Fedha)	______________	______________
Mr. Samwel Kimosso (Mkaguzi Mkuu wa Ndani)	______________	______________

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Jina	Saini	Tarehe
1. Ms.Catherine Nchanasaa Kimaryo	______________	______________
2. Prof. Josephat Daniel Lotto	______________	______________

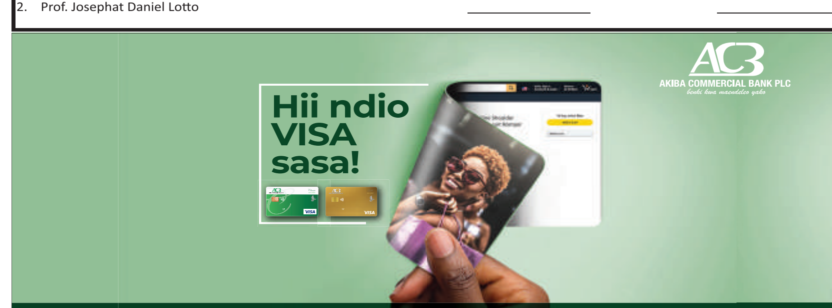

HABARI KIMATAIFA

Nchimbi awananga wapinzani madai CCM imechoka kuongoza

Na Gwamaka Alipipi, LINDI

KATIBU Mkuu wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), Balozi Dk. Emmanuel Nchimbi, amejibu hoja za wapinzani wanaosema chama hicho kimekaa muda mrefu madarakani na hakina sera mpya, akisema CCM ni sawa na chupa ya zamani yenye mvinyo mpya.

Aidha, amesema CCM imekuwa na utaratibu wa kubadilisha viongozi kila wakati, kwamba vyama vya upinzani hawana utaratibu huo.

Alitoa ufafanuzi huo jana eneo la Mnazi Mmoja mkoani Lindi wakati akizungumza na wanachama wa CCM pamoja na wananchi waliojitokeza barabarani kumsikiliza.

"Kuna wapinzani wanasema malaria ya kisiasa inaletwa na CCM, kwamba CCM imekaa madarakani muda mrefu, naomba niwaeleze kwamba CCM ni chupa ya zamani lakini mvinyo mpya, upinzani ni chupa mpya lakini mvinyo umechoka," alisema Dk. Nchimbi.

Dk. Nchimbi alisema mawaziri waliokuwapo wakati wa utawala wa Hayati Julius Nyerere siyo waliokuwa katika utawala wa Hayati Ali Hassan Mwinyi na hivyo hivyo kwa marais wengine waliofuata walikuja na mawaziri wao.

Alisema CCM ndiyo chama kijana kuliko vyote, kwamba vyama vya upinzani vina viongozi waliopo madarakani kwa zaidi ya miaka 20.

"Nguvu ya CCM inazidi kuwa imara kwa sababu kila wakati inabadilika. Mawaziri wa zamani sasa hawapo, ila tumembakisha Mkuchika kwa lengo la kuwaongoza vijana. Tunabadilisha 100 tunamwacha mmoja wa dawa wa kutushauri pindi tunapokosea kwa sababu yeye ni mzoefu," alisema Dk. Nchimbi.

ATOA MAAGIZO

Kadhalika, alitoa maagizo kwa Waziri wa Viwanda na Biashara, Selemani Jafo pamoja na Waziri wa Kilimo, Hussen Bashe kuhakikisha pembejeo za kilimo zinapatikana kwa wakati na kwa bei nafuu.

Pia, aliagiza kujengwa kwa viwanda vya kubangulia korosho ili ziweze kusafirishwa zikiwa safi pamoja na kuwapo kwa masoko ya uhakika yatakayowawezesha wakulima kuuza mazao yao.

Dk. Nchimbi alisema: „Naiagiza serikali (Waziri wa Viwanda na Biashara pamoja na wa Kilimo) ihakikishe pembejeo za kilimo zinapatikana kwa wakati na kwa bei nafuu. Mikoa ya Kusini malalamiko ni mengi kuhusu jambo hilo. Hata masoko yapatikane. Pia, kujengwe kiwanda cha kubangulia korosho ili tuweze kuuza kimataifa kwani uuzaji wa korosho ghafi hatutafanikiwa."

Naye Mkurugenzi Mkuu wa Bodi ya Korosho Tanzania (CBT), Francis Alfred akieleza mikakati ya kuendeleza zao la korosho alisema bei ghafi za zao hilo katika miaka miwili iliyopita hazikukidhi matakwa ya wakulima kutokana na kushuka kwa mahitaji katika soko la dunia.

Alisema uuzaji wa korosho zikiwa ghafi kwa zaidi ya asilimia 90 inategemea masoko ya India na Vietnam pekee.

Alfred alisema ili kupanua wigo wa soko la korosho serikali imedhamiria kuongeza ubanguaji wa zao hilo hapa nchini.

"Jitihada hizo ni; kufungua masoko mapya ya ulaya ya korosho, karanga pamoja na uanzishwaji wa kongani la viwanda Maranje," alisema.

Alisema Kongani la Viwanda Maranje linajengwa katika eneo la ekari 1,572 katika Kijiji cha Maranje, Kata ya Mtiniko Halmashauri ya Mji wa Nanyamba mkoani Mtwara.

Mkurugenzi huyo alisema serikali tayari imewafidia wakazi wote waliokuwa katika maeneo hayo, ili kuanza ujenzi utakaohusisha viwanda vya korosho.

Alisema katika hatua ya kwanza serikali imeanza uendelezaji wa eneo la ekari 354, kwamba uendelezaji huo unahusisha ujenzi wa miundombinu wezeshi katika eneo hilo.

Nchimbi alisema miundombinu hiyo ni ujenzi barabara, maji, ujenzi wa fensi na maghala mawili ya kuanzia, kwamba mpaka sasa tayari umeme umeshapelekwa, uchimbaji wa kisima umefanyika na mkandarasi amepatikana.

Aidha, alisema Wizara ya Kilimo tayari imeanza mazungumzo na wawekezaji kadhaa walioonesha nia ya kujenga viwanda katika kongani hilo.

"Kongani hilo litawezesha ubanguaji wa korosho zote zinazozalishwa nchini ifikapo mwaka 2030 ambapo lengo ni kuzalisha tani milioni moja. Pia, vitajengwa viwanda vya kuzalisha bidhaa zingine zitokanazo na korosho ikiwa ni pamoja na mafuta ya ganda la korosho, ethanol, sharubati na mvinyo," alisema.

Alisema pia katika eneo hilo vitajengwa viwanda vya kuongeza thamani ufuta na mazao mengine yanayopatikana ukanda wa kusini.

Nchimbi alisema kongani hilo likikamilika litakuwa na viwanda zaidi ya 30 na kuzalisha ajira zisizopungua 35,000, kwamba serikali tayari imetenga fedha kwa ajili ya ujenzi wa miundombinu wezeshi katika eneo hilo.

Adaiwa kumnyonga mwanawe, kisha kumkata viungo vyake

Na Vitus Audax, GEITA

JESHI la Polisi mkoani Geita linamshikilia Flora Maplo (33), mkazi wa Kitongoji cha Amrima, Kata ya Rwamgasa, kwa tuhuma za mauaji ya mtoto wake mwenye umri wa miezi miwili.

Mtoto huyo anadaiwa kuuawa kwa kunyongwa shingo na kukatwa mkono wa kulia na mguu wa kulia kisha mwili kutelekezwa njiani.

Kamanda wa Polisi Mkoa wa Geita, Sofia Jongo, alithibitisha kutokea kwa tukio hilo ambalo alisema lilitokea Julai 22, mwaka huu, katika kitongoji cha Mienze, wilayani Bukombe.

Kamanda Jongo alisema hali ya mkoa huo ni shwari bali matukio machache yanayoendelea kutokea yanasababishwa na wananchi wenyewe kutokana na visasi, kuchukulia sheria mkono na imani potofu.

Katika hatua nyingine, Kamanda Jongo alithibitisha kujeruhiwa na kitu chenye ncha kali kwa binti Rehema Paul (26), Mkazi wa Kata ya Katente Wilaya ya Bukombe aliyejeruhiwa sehemu za kichwani na kukatwa viganja vyake viwili na mume wake kwa wivu wa mapenzi.

"Binti huyu alikuwa na bwana ambaye walikuwa na migogoro wa kimapenzi ambapo siku ya tukio alipigiwa simu na mtu akimtaka waonane sehemu na baada ya kufika eneo hilo alivamiwa na kuanza kushambuliwa," alisema Kamanda Jongo.

Aidha, alisema baada ya kutekeleza ukatili huo mwanamume huyo aliyetambulika kwa jina la Baba Lawi alitokomea kusikojulikana pamoja na mke wake na kuwa jeshi hilo linaendelea kuwasaka ili sheria ichukue mkondo wake.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA NISHATI
MAMLAKA YA UDHIBITI WA HUDUMA ZA NISHATI NA MAJI (EWURA)

ewura

TAARIFA KWA UMMA

(Imetolewa chini ya kifungu cha 19 cha Sheria ya Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA), Sura ya 414 ya Sheria za Tanzania na Kanuni ya 20 (4) ya Kanuni za Mafuta Biashara ya Jumla, Uhifadhi, Rejareja na Matumizi Binafsi), Gazeti la Serikali Toleo Na. 150 la 2022)

TAARIFA inatolewa kwa umma kwamba Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA) imepokea maombi ya kubadili umiliki wa leseni na jina la kituo cha mafuta kama ifuatavyo: -

Jina la awali la kituo:	Rosemary Ludovick Kimaro T/A Eng. Nditiye Filling Station
Nambari ya Leseni:	PRLR-2022-005
Mahali Kituo kilipo:	Kijiji cha Nyankwi, Eneo la Busunzu, Wilaya ya Kibondo, Mkoa wa Kigoma
Jina linalopendekezwa:	Remigius Lweyongeza Lazaro T/A Remmy Petrol Station
Mmiliki wa awali:	Rosemary Ludovick Kimaro
Mmiliki mpya:	Remigius Lweyongeza Lazaro

Mtu yeyote mwenye maoni au pingamizi dhidi ya mabadiliko ya umiliki na majina ya leseni tajwa hapo juu, afanye hivyo kwa maandishi na kuwasilisha EWURA kwa anwani iliyotajwa hapa chini ndani ya siku kumi na nne tokea tarehe ya tangazo hili.

Mkurugenzi Mkuu,
Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji – EWURA
Jengo la EWURA, 3 Barabara ya EWURA, 41104 Tambukareli,
S. L. P. 2857
DODOMA

Imetolewa na:
Mkurugenzi Mkuu
EWURA

Saliboko apania kushangaza Olimpiki leo

Na Shufaa Lyimo

MWOGELEAJI wa Kimataifa wa Tanzania, Collins Saliboko, leo anatarajiwa kuanza kuogelea kwenye bwawa la mita 100 katika mashindano ya Olimpiki yanayoendelea jijini Paris, Ufaransa.

Akizungumza na Nipashe jana kutoka nchini humo, alianza kwa kuwaomba Watanzania wamwombee ili aweze kuipeperusha vizuri bendera ya Tanzania katika mashindano hayo makubwa kabisa duniani yanayojumuisha michezo mbalimbali.

"Ninaomba Watanzania huko nyumbani waniombee ili nifanye vizuri katika mashindano haya na kurudi na medali ya ushindi," alisema Saliboko.

Alisema tangu mashindano hayo yaanze yamekuwa na msisimuko mkubwa kutokana na uwakilishi mzuri uliofanywa na mataifa mbalimbali.

Saliboko alisema jana alifanya mazoezi ya mwisho kwa ajili ya kuimarisha pumzi akiwa chini ya Kocha wake Mkuu, Alexander Mwaipasi na kwamba anaamini atafanya vizuri kutokana na maandalizi ya muda mrefu aliyoyafanya kuhakikisha anatimiza malengo yake.

"Malengo yangu ni kushinda ili niweze kuvunja rekodi pamoja na kuitangaza Tanzania kupitia mashindano haya ambayo yana upinzani mkubwa," alisema.

UHAMIAJI FC YATAKA KUJIPIMA NA AZAM MAANDALIZI CAF

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

KUELEKEA mechi ya hatua ya awali ya Kombe la Shirikisho barani Afrika, Timu ya Uhamiaji FC, ambayo itaiwakilisha Zanzibar katika michuano hiyo, inaendelea kujifua huku ikilenga kujipima nguvu dhidi ya Azam FC ama Coastal Union ya jijini Tanga.

Katika michuano hiyo ya CAF, Uhamiaji itaanzia nyumbani katika dimba la New Amaan Complex kwa kuwakaribisha Al Ahli Tripoli SC ya Libya Agosti 18, mwaka huu.

Akizungumza na gazeti hili jana, Ofisa Habari wa Uhamiaji FC, Mwinyi Hamad, alisema katika maandalizi ya michuano hiyo wanampango wa kucheza mechi moja na timu mojawapo kutoka Tanzania Bara. Alisema mchezo huo wa kirafiki na timu kutoka nje ya visiwa vya Zanzibar lengo ni kumpa mwalimu nafasi ya kuona muunganiko wa kikosi chake kati ya wachezaji wapya na wale wa zamani.

Alisema mwalimu ameamua kuchagua timu kutoka nje ya Zanzibar kwa kuwa anataka kupata kitu kutoka katika ligi tofauti kuelekea mashindano hayo makubwa.

"Kwa kuanzia tunataka kucheza mechi mmoja na timu kutoka nje ya Zanzibar tupo katika maongezi kati ya timu mbili ambazo ni Azam FC na Coastal Union kwa kuwa watakuwa hapa Zanzibar kwenye mchezo wao wa Ngao Jamii," alisema Hamad.

Aidha, alisema timu hiyo inatarajia kupiga kambi ya wiki mbili ili kujiandaa vizuri kuwakabili wapinzani wao hao.

"Kambi yetu itakuwa hapahapa nyumbani visiwani Zanzibar kwani ni moja ya sehemu nzuri katika maandalizi yetu hayo," alisema.

Hata hivyo, alisema benchi la ufundi pamoja na mwalimu anayekinoa kikosi hicho, Ali Bakar, amerizika na viwango pamoja na jitihada zinazooneshwa na wachezaji mazoezi.

HAPA KAZI TU...

Wachezaji wa Simba wakiwa mazoezini Misri kabla ya juzi kuivaa Telecom Egypt FC ya nchini humo kwenye mechi ya kimataifa ya kirafiki na kushinda mabao 2 kwa1. **PICHA: SIMBA**

SIMBA QUEENS YAIPIGA BAO YANGA PRINCESS

Na Adam Fungamwango

KLABU ya Simba imetangaza kumsajili kiungo mshambuliaji wa JKT Queens kwa ajili ya kuimarisha kikosi chake cha timu ya soka wanawake cha Simba Queens, ambacho kinajiandaa na Ligi ya Mabingwa Afrika Kanda ya CECAFA, inayotarajiwa kuanza Agosti 17, mwaka huu, nchini Ethiopia.

Taarifa rasmi ya klabu hiyo iliyotolewa jana mchana inaeleza imemsajili mchezaji huyo kutokana na uzoefu wake kwenye michezo mbalimbali ya kimataifa, hasa ikizingatiwa ni mchezaji wa Timu ya Taifa ya Tanzania, Twiga Stars.

Kabla ya kujiunga na Simba Queens, taarifa zilidai kuwa Yanga Princess ndiyo ilikuwa ya kwanza kumfuata na kufanya naye mazungumzo yaliyokwenda vizuri, lakini dili lilikufa baada ya watani zao, Simba Queens kugonga hodi.

Baada ya kushindwa kupata saini yake. Aidha, taarifa zinabainisha kuwa, Yanga Princess ikahamia kwa kiungo mshambuliaji wa Fountain Gate Princess, Agness Pallangyo, ambaye amemaliza mkataba na kikosi chake hicho.

Amina, amejiunga na Simba Queens baada ya kumaliza mkataba na JKT Tanzania ambapo msimu uliopita aliiwezesha kutwaa Ubingwa wa CECAFA na kupata tiketi ya kucheza fainali za Ligi ya Mabingwa Wanawake zilizofanyika nchini Ivory Coast.

Kabla ya kujiunga na JKT Tanzania, Amina alikuwa mchezaji wa Yanga Princess.

Taarifa zinaeleza kuwa siku chache zijazo Simba Queens itawatambulisha wachezaji tegemeo waliochezea Yanga Princess msimu uliopita ambao wamemaliza mikataba yao msimu huu, nao ni kiungo mshambuliaji, Precious Christopher, kiungo mkabaji Saiki Atinuke, wote raia wa Nigeria na beki wa kushoto, Mkenya, Wincate Kaari.

Tayari droo ya Ligi ya Mabingwa Ukanda wa CECAFA imeshatoka na Simba Queens ambao ni Mabingwa wa Tanzania Bara, ikipangwa kundi B, na wanatarajia kuteremka dimbani, Agosti 18, mwaka huu kukipiga na dhidi ya FAD ya Djibouti.

ZISIKUPITE

GYOKERES KUTUA ARSENAL
ARSENAL ipo kwenye nafasi nzuri ya kumsajili mshambuliaji wa Sweden, Viktor Gyokeres, kutoka Sporting Lisbon, huku Liverpool ikiwa haijajiandaa kuwasilisha ombi la kumnunua mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 26. ***(Team talk)***

SACHO AWINDWA PSG
KLABU ya Paris St-Germain ina makubaliano ya awali na mshambuliaji wa England, Jadon Sancho, mwenye umri wa miaka 24, lakini lazima wafikie bei inayotakiwa na Manchester United ya takriban pauni milioni 50. ***(Sports Zone)***

NYOTA WAWANIWA UNITED
MANCHESTER United inaweza kumlenga beki wa kulia wa Ufaransa, Nordi Mukiele mwenye umri wa miaka 26, na kiungo wa kati wa Uruguay, Manuel Ugarte au mlinzi wa kati wa Slovakia Milan Skriniar, 29. ***(Express)***

BISSAKA NA WEST HAM
KLABU ya West Ham imeanzisha mazungumzo juu ya mkataba wa beki wa kulia wa England, Aaron Wan-Bissaka kutoka Manchester United, ambaye thamani yake ni ya zaidi ya pauni milioni 15. ***(Sky Sports)***

CHIESA ASAKWA CHELSEA
CHELSEA imefanya mawasiliano na mshambuliaji wa Juventus na Italia, Federico Chiesa mwenye umri wa miaka 26, ambaye anasakwa na Tottenham Hotspur. ***(Team talk)***

PHILLIPS KWA MKOPO
KLABU ya Aston Villa imewasilisha ofa ya mkopo kwa kiungo wa kati wa Manchester City na England, Kalvin Phillips, 28. ***(Football Insider)***

O'BRIEN ATAKIWA EVERTON
KLABU ya Everton imekubali mkataba wa takriban pauni milioni 22, kumsaini beki wa Jamhuri ya Ireland, Jake O'Brien mwenye umri wa miaka 23, kutoka Klabu ya Ufaransa ya Lyon. ***(Sky Sports)***

RAK-SAKYI HAITAKI LEEDS
WINGA wa Crystal Palace, Jesurun Rak-Sakyi mwenye umri wa miaka 21, anapendelea kuhamia Southampton kuliko Leeds msimu huu wa majira ya joto. ***(Football Insider)***

FOFANA ATAKIWA WEST HAM
KLABU ya West Ham iko tayari kukidhi hitaji la bei ya AS Monaco la euro milioni 35 kwa kiungo wa kati wa Ufaransa, Youssouf Fofana, 25. ***(L'Equipe)***

ROYAL AKARIBIA MILAN
KLABU ya AC Milan inakaribia kufikia makubaliano ya kumsajili beki wa Brazil, Emerson Royal mwenye umri wa miaka 25 kutoka Tottenham Hotspur. ***(Fabrizio Romano)***

DO ZA SOKA MA YA ULAYA

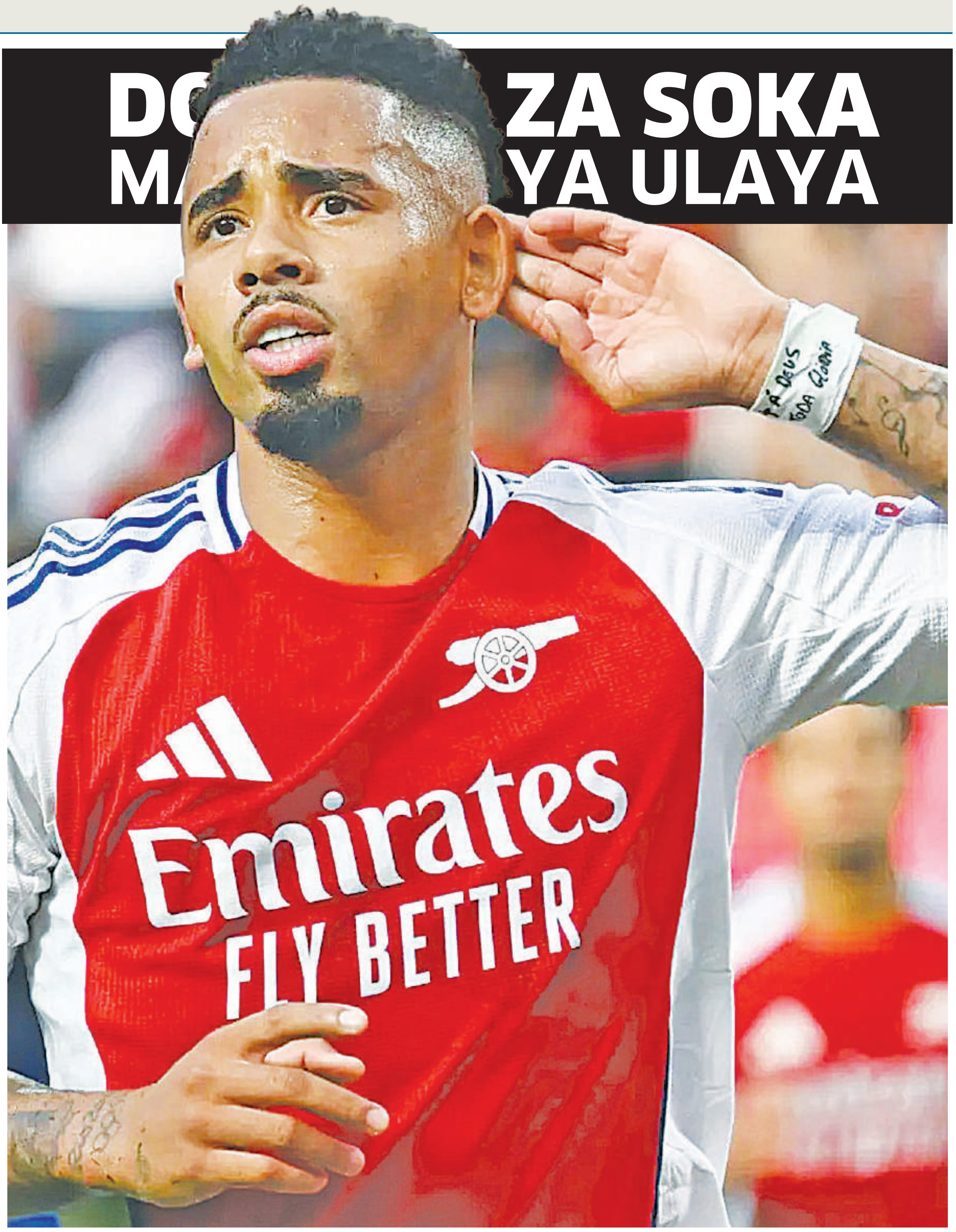

JESUS APANIA KUREJEA KWENYE UBORA WAKE

Msimu uliopita haukuwa mzuri, nilikuwa nikihisi maumivu, sasa narejea tofauti...

LOS ANGELES, Marekani

GABRIEL Jesus alirejea kwa mafanikio katika soka baada ya kufunga bao katika ushindi wa mabao 2-1 wa Arsenal wa kujiandaa na msimu mpya dhidi ya Manchester United na anatazamia kurudi kwenye ubora wake.

Fowadi huyo alicheza mechi 36 msimu uliopita akiwa na 'Washika-bunduki' hao na alilazimika kukabiliana na jeraha la mara kwa mara la goti ambalo mara nyingi lilimfanya kuwa nje ya uwanja.

Ukosefu wake wa muda uwanjani ulimfanya kukosa nafasi katika kikosi cha Brazil cha Copa America - huku wachezaji wenzake Gabriel Martinelli na Gabriel Magalhaes wakiingia kwenye orodha ya waliotеuliwa.

Badala yake alitumia mazoezi yake majira ya kiangazi kujiandaa na ziara ya Arsenal ya kujiandaa na msimu mpya nchini Marekani.

"Msimu wangu wa mwisho wa maandalizi ya msimu haukuwa mzuri kwa sababu nilikuwa nikihisi maumivu kwenye goti langu," alisema baada ya ushindi huo.

„Ilinibidi nifanyiwe upasuaji na nikakosa maandalizi yote ya msimu. Kwa hiyo, nilikuwa nikijaribu kulazimisha wakati huo wa maandalizi ya msimu mpya, lakini mwishowe sikuweza na nikafanyiwa upasuaji.

"Hilo lilikuwa gumu kidogo baada ya kurejea, lakini msimu huu ni tofauti. Ningeweza kufurahia likizo yangu kisha nilifanya mazoezi mengi, na nililenga kurejea vizuri na kufanya maandalizi mazuri ya msimu ujao. Sasa niko kwa sura tofauti na ninaweza kucheza soka tena."

BARCELONA YAWAKOSA 10 MAANDALIZI MSIMU MPYA YAMAL, DE JONG WAMO

FLORIDA, Marekani

BARCELONA itawakosa wachezaji 10 katika ziara yao nchini Marekani huku majeraha na majukumu ya kimataifa yakiharibu maandalizi yao ya msimu mpya.

Ronald Araujo, Pedri, Gavi, Frenkie de Jong na Ansu Fati wote ni majeruhiwa na wameachwa nje kati ya 31 waliosafiri hadi Orlando, Florida, juzi, Jumapili.

Lamine Yamal na Ferran Torres pia wamekosa safari hiyo huku wakiwa mapumzikoni baada ya kuisaidia Hispania kutwaa ubingwa wa Ulaya mwezi huu, huku Pau Cubarsi, Fermin Lopez na Eric Garcia wakiwakilisha ‚La Roja' kwenye Michezo ya Olimpiki nchini Ufaransa.

Wakati huo huo, Raphinha na Ilkay Gundogan wameenda Orlando, ambapo Barca watacheza na Manchester City leo, Jumanne. Jules Kounde kisha atajiunga na kikosi huko Annapolis, Maryland, Alhamisi wiki hii.

Baada ya mchezo wa City, Barca watakutana na Real Madrid huko New Jersey Agosti 3, na kisha kuhitimisha ziara yao kwa mechi dhidi ya AC Milan huko Baltimore, Maryland, Agosti 6, mwaka huu.

Huku wachezaji wengi wakikosekana kwa mechi hizo tatu, kocha mpya Hansi Flick atalazimika kutumia mchanganyiko wa wachezaji wazoefu na chipukizi.

Oriol Romeu na Clement Lenglet wote wamesafiri, licha ya vyanzo kuthibitisha kwa ESPN wote wanatarajiwa kuondoka msimu huu wa majira ya joto, wakati mshambuliaji mchanga wa Brazil Vitor Roque atapata nafasi ya kujidhihirisha kati ya mjadala unaoendelea juu ya mustakabali wake katika klabu hiyo.

Mchezaji wa kimataifa wa vijana wa Ujerumani, Noah Darvich na Guille Fernandez na Toni Fernandez - ambao wote wana umri wa miaka 16 - ni miongoni mwa waliojumuishwa kwenye timu za vijana.

Barca wataanza msimu mpya wa LaLiga Agosti 17, mwaka huu kwa safari ya kwenda Valencia.

Araujo hatarajiwi kurejea hadi mwisho wa mwaka baada ya kufanyiwa upasuaji wa jeraha la misuli ya paja, wakati Gavi anatarajiwa kurejea baada ya Oktoba.

De Jong amekuwa nje ya uwanja kutokana na jeraha la kifundo cha mguu tangu Aprili, lakini anatarajiwa kurejea hivi karibuni, huku Ansu na Pedri wote wakitarajiwa kurejea baada ya wiki chache kutokana na matatizo ya goti.

De Gea anukia Serie A

MADRID, Hispania

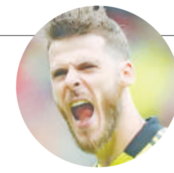

GOLIKIPA wa zamani wa Manchester United, David de Gea, anaweza kurejea kwenye soka na yuko kwenye mazungumzo ya kujiunga na Genoa ya Ligi Kuu ya Italia, Serie A, kwa mujibu wa ripoti.

Mlinda mlango huyo alisajiliwa na ‚Mashetani Wekundu' hao mwaka 2011, na kucheza mechi zaidi ya 500 huku akinyanyua mataji kadhaa kabla ya kuondoka mwaka 2023.

Mchezo wa mwisho wa De Gea ulikuwa dhidi ya wapinzani wao Manchester City katika fainali ya Kombe la FA mwaka 2023 - ambapo vijana wa Pep Guardiola walishinda pale katika Uwanja wa Wembley.

Nyota huyo wa Hispania aliondoka Old Trafford msimu uliopita wa majira ya joto baada ya kushindwa kuafikiana kuhusu mkataba mpya na wababe hao wa Ligi Kuu ya England.

United walimsajili mlinda mlango mpya, Andre Onana, huku De Gea akiondoka kama mchezaji huru.

Lakini sasa anatarajiwa kurejea kwenye mchezo huo, na yuko kwenye mazungumzo juu ya kuhamia Genoa, kwa mujibu wa gazeti la The Athletic.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 33, amekuwa akihusishwa na kutaka kuhamia timu hiyo ya Italia kuchukua nafasi ya Josep Martinez.

Kama De Gea angekubali mkataba na Genoa, angejiunga kwa uhamisho wa bure baada ya kushindwa kuweka kalamu kwenye klabu nyingine tangu kuondoka kwake United.

Hata hivyo, ripoti za Sky Sports zimefichua kuwa huenda uhamisho wa kwenda Genoa ukasitishwa kwa sasa. Inadhaniwa kuwa ‚matarajio yasiyo ya kweli ya mshahara' ya De Gea yamezua tatizo kwa Waitaliano hao - ambao wanaweza kuwa hawataki kuendeleza mpango huo ikiwa fedha nyingi zitahusishwa.

Mechi ya mwisho ya De Gea ya soka la ushindani ilikuja zaidi ya mwaka mmoja uliopita, na hajaichezea timu yake ya taifa tangu 2020, na kupendekeza kwamba hatua mpya itabidi ifanyike mapema kuliko baadaye ikiwa Mhispania huyo atarejea tena mchezoni.

Varane ajiunga na Como ya Italia

ROME, Italia

RAPHAEL Varane amejiunga rasmi na Klabu ya Serie A ya Como baada ya kuondoka Manchester United mwishoni mwa msimu wa 2023/24.

Beki huyo alijiunga na ‚Mashetani Wekundu' hao akitokea Real Madrid mwaka 2021, na kucheza mechi 93 katika michuano yote. Alipata jeraha la misimu mitatu Old Trafford kabla ya kuondoka msimu huu wa majira ya joto, baada ya kumalizika kwa mkataba wake.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 31, sasa ametia saini mkataba wa miaka miwili na timu mpya ya Como ya Italia iliyopanda daraja na atatumia msimu ujao kucheza Serie A.

Varane anatarajiwa kuungana na gwiji wa zamani wa Arsenal, Cesc Fabregas - ambaye aliteuliwa kuwa kocha mkuu wa Como baada ya kampeni iliyofanikiwa kama msaidizi wa Osian Roberts.

Akitangaza ujio wa Varane kupitia tovuti ya klabu, Fabregas alisema: „Raphael ni mchezaji maalum na usajili wake ni uthibitisho wa nia tuliyonayo kwa klabu hii. Ameshinda sana katika maisha yake ya soka na uzoefu alioupata katika timu mbili bora na ligi bora duniani nasubiri kwa hamu kufanya kazi naye."

Varane ameshiriki ‚shauku' yake kwa hatua hiyo mpya, akionesha furaha yake ya kujiunga na ‚mradi maalum' nchini Italia.

„Nina furaha na shauku kubwa kuhusu mradi huu mpya," alisema. „Siwezi kungoja kuanza na kuijua timu na wachezaji wenzangu. Niligundua jinsi mradi huu ni wa kipekee na tofauti kwa zingine zote nilizopewa, kwa hivyo nilitaka kujua zaidi.

„Nitakutana tena na Cesc, lakini safari hii si mpinzani, nimefurahi sana, napenda sana falsafa yake ya uchezaji na mapenzi yake katika soka. Tulipozungumza ilikuwa rahisi sana kuelewana, hivyo natumaini tutakuwa na matokeo chanya sana, kwa vyovyote vile, ninafika kwa unyenyekevu mwingi kusaidia timu na klabu kukua."

Mkataba wa Varane unamfanya abaki klabuni hapo hadi Juni 2026, kukiwa na chaguo la kurefushwa katika mkataba wake.

HABARI MICHEZO

CHAMA AITISHA SIMBA MECHI NGAO YA JAMII

Na Adam Fungamwango

KIUNGO mshambuliaji mpya wa Yanga, Clatous Chama, ameonyesha furaha kubwa baada ya timu yake kutwaa Kombe la Toyota na kuvaa medali ikiwa ni muda mfupi tu baada ya kujiunga nayo akitokea Simba, huku akisisitiza kuwa yeye na wachezaji wenzake wanataka kuchukua kila kombe na taji lililo mbele yao, kwani ni muhimu sana kwa mashabiki wao.

Akizungumza juzi nchini Afrika Kusini, baada ya kutamatika kwa mchezo maalumu ulioandaliwa na Klabu ya Kaizer Chiefs, Chama alisema kombe walilopata limezidi kuwapa morali ya kwenda kutwaa taji lingine lililopo mbele yao.

Agosti 8, mwaka huu, Yanga itacheza mechi ya nusu fainali ya Ngao ya Jamii dhidi ya watani wao wa jadi, Simba ambao ndiyo wenye taji hilo, mchezo ukitarajiwa kuchezwa Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam.

Katika mechi iliyochezwa juzi, Uwanja wa Bloemfontein nchini Afrika Kusini, Yanga iliisasambua Kaizer Chiefs mabao 4-0, mawili yakifungwa na Stephane Aziz Ki, kiungo mshambuliaji wa Kimataifa wa Burkina Faso, Mzimbabwe aliyejiunga msimu huu akitokea Azam FC, Prince Dube na straika wa Kitanzania, Clement Mzize.

"Mchezo mzuri na mgumu, lakini baada ya kufunga mabao mawili ya haraka, mechi ikawa rahisi, unajua lengo letu ambalo sisi wachezaji tumejiwekea ni kwamba kila kombe au taji lililo mbele yetu kwetu ni muhimu tutalisaka na kulichukua, na hii ni kwa ajili ya heshima na faraja ya mashabiki wetu ambao wamekuwa wakitupa sapoti.

"Nawaahidi Kilele cha Wiki ya Mwananchi watafurahi sana, waje kwa wingi uwanjani," alisema Chama ambaye amejiunga na klabu hiyo hivi karibuni akitokea Simba na katika mechi hiyo aliingia akitokea benchini kutwaa nafasi ya Aziz Ki.

Kwa upande wa beki wa kati, Dickson Job, alisema kikosi chao msimu huu kimeongeza baadhi ya wachezaji ambao wana uwezo mkubwa, hivyo wana kikosi kipana na bora kuliko msimu uliopita, akitabiri kuwa huenda itakuwa bora na mafanikio zaidi kuliko hapo nyuma.

„Mchezo ulikuwa mgumu, bado hatujawa vizuri sana kwa sababu huu ni mwanzo wa maandalizi ya msimu mpya, kikubwa tuliweza kuwabana na kutumia makosa yao kuweza kupata ushindi.

"Naamini kwa mechi hizi tatu tumeshaanza kupata muunganiko kati yetu na wachezaji wapya waliosajiliwa msimu huu. Naamini msimu ujao tutafanya vizuri zaidi kwa sababu kuna kikosi kipana chenye wachezaji bora ukilinganisha hata na msimu uliopita," alisema.

Yanga imemaliza mechi zake tatu maalum nchini humo, ikishinda mbili na kupoteza moja, ambapo ilichapwa mabao 2-1 dhidi ya FC Augsburg ya Ujerumani, mchezo uliochezwa Julai 21, kabla ya kushinda kwa bao 1-0 katika mchezo wa pili dhidi ya wenyeji TS Galaxy, Jumatano iliyopita.

HUFUNGI!...

Kiungo mshambuliaji wa Simba, Salehe Karabaka, akijaribu kufunga lakini kipa wa Telecom Egypt FC, akiwa makini kuokoa katika mechi hiyo ya kimataifa ya kirafiki iliyopigwa Uwanja wa Mercure, Ismailia nchini Misri juzi na 'Wekundu wa Msimbazi' hao kushinda mabao 2-1. **PICHA: SIMBA**

Azam, APR zapishana kusomana

Na Faustine Feliciane

KLABU ya Azam FC inatarajia kuelekea Rwanda kucheza mchezo wa kirafiki Agosti 3, mwaka huu, dhidi ya wenyeji wao, Rayon Sports, hivyo itapishana na wapinzani wao kwenye mechi ya awali ya Ligi ya Mabingwa Afrika, APR ambao siku hiyo watakuwa Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam kumenyana na Simba.

Ikumbukwe, Rayon Sports ndio mpinzani mkubwa wa APR kwenye Ligi Kuu ya Rwanda huku pia Simba wakiwa wapinzani wa Azam kwenye Ligi Kuu Tanzania Bara.

Azam watacheza na Rayon Sports kwenye tamasha la timu hiyo ili kujaribu kupata ladha ya soka la Rwanda kabla ya kuvaana na APR mwezi ujao.

Wakati Azam wakiwa huko, APR itamenyana na Simba kwenye tamasha lao la kila mwaka la Simba Day, ambalo klabu hiyo ya Tanzania hulitumia kutambulisha kikosi na benchi lao la ufundi kuelekea msimu mpya.

Akizungumza na Nipashe jana, msemaji wa Azam FC, Hasheem Ibwe, alisema timu hiyo itaondoka Morocco baada ya mchezo wao wa kirafiki dhidi ya Wydad Casablanca jana.

"Baada ya mchezo huo tutaondoka moja kwa moja kuelekea Rwanda, mchezo huu dhidi ya Rayon Sports ni muhimu sana kwetu, tunaenda kupata ladha ya soka la Rwanda kuelekea mchezo dhidi ya APR," alisema Ibwe.

Alisema baada ya mchezo huo wa kirafiki dhidi ya Rayon Sports, Azam itarejea nchini kwa ajili ya mchezo wao wa Ngao ya Jamii hatua ya nusu fainali dhidi ya Coastal Union utakaochezwa Agosti 8, mwaka huu kwenye Uwanja wa New Amaan Complex, Zanzibar.

Aziz Ki aweka rekodi Sauzi, Yanga waitwa

INATOKA UK. 24

'sapraizi' kubwa kwenye utambulisho wa wachezaji wao siku hiyo ya Kilele cha Wiki ya Wananchi.

Kwa upande wa Kamwe, alisema wameandaa ratiba kamili kuelekea kilele cha wiki hiyo ambapo kwa kuanzia usiku wa kuamkia leo watajitokeza uwanja wa ndege kuipokea timu yao ikitokea Afrika Kusini.

Alisema baada ya kuwasili uwanja wa ndege, wameandaa ‚parade' kuelekea makao makuu ya klabu hiyo huku wakiwa na kombe la ubingwa wa mashindao ya Toyota walilolitwaa juzi Afrika Kusini kwa kuifunga Kaizer Chief mabao 4-0.

"Pia tumeandaa „jogging" Jumamosi asubuhi, tutafanya mazoezi pamoja na baadaye tutakunywa supu ya pamoja hapa klabuni," alisema Kamwe.

Fadlu abaini tatizo Simba

INATOKA UK. 24

na kile ambacho tunakitaka," alisema Fadlu.

Aliongeza; „Tutakuwa na mchezo mwingine wa kirafiki Dar es Salaam kwenye Simba Day..., michezo hii ya kirafiki ni muhimu sana, kipo kitu tulichokitengeneza kwenye kambi yetu ambacho mashabiki watakiona."

Kocha huyo amebainisha kuwa kikosi hicho kinatarajia kuanza safari ya kurejea nchini kesho jioni kwa ajili ya maandalizi ya tamasha la Simba Day.

"Nafikiri tuko mwishoni mwa ‚pre season' yetu, tutaanza kurejea Jumanne jioni, tumefanyia mazoezi vitu vingi, ufundi, mbinu, kasi na utimamu wa mwili," alisema.

Ikiwa nyuma kwa bao moja katika mechi hiyo ya juzi, Simba ilipindua meza kwa kufunga mabao mawili kipindi cha pili, yaliyofungwa na Mashaka Valentino aliyesajiliwa msimu huu akitokea Geita Gold na Ladack Chasambi.

Akizungumza baada ya mchezo huo, Valentino aliyefunga bao la kusawazisha akiunganisha mpira wa krosi kutoka kwa beki mpya wa kushoto raia wa Burkina Faso, aliyesajiliwa kutoka FC Saint Lupopo ya DR Congo,Valentine Nouma, alisema maelekezo ya kocha ndiyo yaliyomfanya kupachika bao.

"Mchezo ulikuwa mgumu, mwalimu alikuwa anataka tushambulie muda wote na wakati naingia kipindi cha pili alichoniambia ni kukaa eneo sahihi kwenye lango, aliniambia unaweza ukakosa, lakini baadaye nitafunga na kweli ikawa hivyo," alisema.

Kwa upande wake, Chasambi aliyepachika bao baada ya pasi maridadi kutoka kwa beki wa kulia, Kelvin Kijili, aliyesajiliwa msimu huu akitokea Singida Big Stars, alisema lilikuwa ni moja kati ya bao bora kuwahi kufunga.

Simba ilitarajiwa kucheza mechi yake ya mwisho jana usiku kwenye Uwanja wa New Suez Canal, dhidi ya Al-Adalah FC inayocheza Ligi Daraja la Kwanza ya nchini Saudi Arabia.

Michezo

Nipashe Jumanne Julai 30, 2024

Jesus apania kurejea kwenye ubora wake

UKURASA 21

MCHEZAJI BORA...

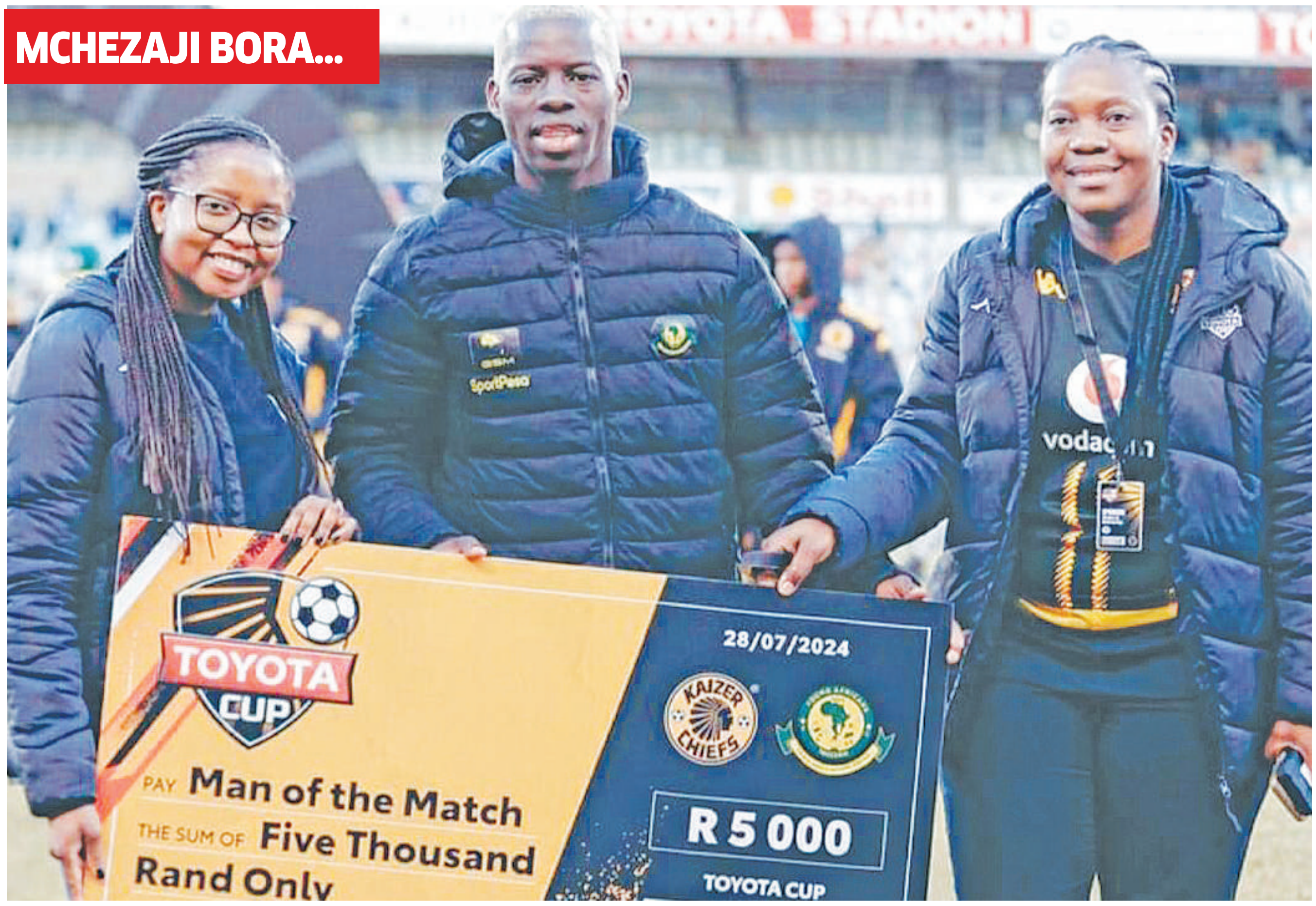

Kiungo wa Yanga, Stephane Aziz Ki (katikati), akikabidhiwa mfano wa hundi ya Rand 5,000 (sawa na Shilingi 752,804 za Tanzania), ikiwa ni zawadi ya Mchezaji Bora wa mechi ya Kombe la Toyota dhidi ya Kaizer Chiefs, iliyopigwa juzi katika Uwanja wa Bloemfontein, Afrika Kusini na timu yake kutwaa ubingwa kwa kushinda mabao 4-0. **PICHA: MTANDAO**

Aziz Ki aweka rekodi Sauzi, Yanga waitwa

●●● Ni katika Kilele cha Siku ya Mwananchi kushuhudia wakiwavaa Wazambia, huku kukiwa na...

Na Faustine Feliciane

WAKATI Kiungo Mshambuliaji wao, Stephane Aziz Ki, aking'ara vilivyo katika mechi ya Kombe la Toyota dhidi ya Kaizer Chiefs, iliyopigwa juzi katika Uwanja wa Bloemfontein, Afrika Kusini na Yanga kubeba taji hilo, mashabiki na wanachama wa klabu hiyo wameitwa kushuhudia makubwa zaidi watakapoivaa Red Arrows ya Zambia Siku ya Kilele cha Wiki ya Mwananchi Agosti 4, mwaka huu.

Katika mechi hiyo ya Kombe la Toyota iliyopigwa juzi kwenye Uwanja wa Bloemfontein, Afrika Kusini, Yanga ilishinda mabao 4-0 mawili yakifungwa na Aziz Ki, Mzimbabwe aliyejiunga msimu huu akitokea Azam FC, Prince Dube, na straika wa Kitanzania, Clement Mzize.

Baada ya mechi hiyo, Aziz Ki, alikabidhia hundi ya Rand 5,000 (sawa na Shilingi 752,804 za Tanzania), ikiwa ni zawadi ya Mchezaji Bora wa mechi ya hiyo.

Katika hatua nyingine jana, Yanga ilitangaza rasmi kuwa siku ya Kilele cha Wiki ya Mwananchi itacheza mechi ya kirafiki ya kimataifa dhidi ya Mabingwa wa Dar Port Kagame Cup, Red Arrows ya Zambia.

Wakizungumza jana Makao Makuu ya klabu hiyo, Ofisa Habari wa Yanga, Ally Kamwe, aliyeambatana na Haji Manara ambaye alianza kwa kusema ubora wa Wazambia hao ndio sababu ya kuwaalika kwenye tamasha hilo, hivyo kuwataka mashabiki wa timu hiyo kutoikosa mechi hiyo.

"Habari njema Wanayanga na Watanzania wote, ratiba yetu ya Kilele cha Wiki ya Mwananchi, tutacheza na Red Arrows, ambao wametoka kuchukua ubingwa wa Kagame Cup siku chache zilizopita," alisema Manara.

Aidha, alisema mashabiki wa klabu hiyo hakuna haja ya kukaa nyumbani bali wajitokeze kwa wingi kwenye Uwanja wa Benjamin Mkapa kushuhudia timu yao.

"Unakaaje nyumbani na kuacha kuja kuangalia timu yako ambayo katika mechi tatu tu za ‚pre season' wametwaa ubingwa huko Afrika Kusini?", alisema Manara.

Manara, alisema kumeandaliwa

INAENDELEA UK. 23

Fadlu abaini tatizo Simba

Adam Fungamwango na Faustine Feliciane

BAADA ya kukiongoza kikosi chake kuibuka na ushindi wa pili mfululizo katika mechi za kirafiki kujianda na msimu mpya nchini Misri, Kocha Mkuu wa Simba, Fadlu Davids, ameeleza kufurahishwa na namna wachezaji wake wanavyojituma uwanjani na kutengeneza nafasi nyingi za kufunga, lakini bado kuna tatizo anapaswa kukabiliana nalo.

Juzi Simba iliibuka na ushindi wa mabao 2-1 dhidi ya Telecom Egypt FC, ikiwa ni mwendelezo wao wa ushindi kwenye mechi za kirafiki baada ya ile ya kwanza dhidi ya El-Qanah kushinda 3-0.

Akizungumza baada ya mechi, hiyo ya juzi, Fadlu alisema kama mastraika wake wangekuwa makini, basi wangetoka na ushindi wa mabao 7-1 katika mchezo huo uliochezwa kwenye Uwanja wa Mercure.

Alisema wachezaji wake walicheza kwa kiwango bora wakitengeneza nafasi nyingi, lakini kilichomsikitisha ni upande wa mastraika kukosa mabao mengi ya wazi, kitu ambacho alidai anahitaji kukifanyia kazi kabla ya Ligi Kuu na Kombe la Shirikisho Afrika kuanza.

"Katika mechi hii tulikuwa tufunge mabao sita hadi saba kwa sababu tulitengeneza nafasi nyingi sana, kinachonishangaza zinashindwa kutumiwa vizuri, wakati wenzetu wamepata nafasi moja tu ya kupiga langoni na wamefunga, lakini kizuri hapa ni kuwa tunatengeneza nafasi za kufunga.

"Kinachotakiwa ni wachezaji kukimbia kwa wakati, mmoja anapokuwa pembeni basi kuwe na namba nyingi ndani ya lango na kumalizia kwa usahihi," alisema kocha huyo raia wa Afrika Kusini, ambaye ameanza kukinoa kikosi hicho msimu huu akitokea Wydad Casablanca ya Morocco.

Hata hivyo, alisema timu imeimarika wachezaji wanaonyesha ushindani baina yao kwa wao katika kuwania namba kwenye kikosi cha kwanza.

"Nafurahia namna wachezaji wanavyojituma na kubeba majukumu kwa kila anayepata nafasi, michezo miwili ya kirafiki tuliyocheza imetupa mwanga wa kufikia malengo yetu

INAENDELEA UK. 23

GAZETI HILI HUTOLEWA NA KUCHAPISHWA NA THE GUARDIAN LIMITED, S.L.P 31042